

92. заседание

Срѣда, 3 юний 1925 година

(Открито отъ председателя д-ръ Т. Кулевъ въ 15 ч. 40 м.)

Председателъ: (Звъни) Моля г. секретаря да провери по списъка числото на присъстваващитѣ г. г. народни представители:

Секретарь А. Пиронковъ (д. сг): (Прочита списъка. Отъ заседанието сж отсъствували следнитѣ народни представители: Баевъ Христо, Василевъ Григоръ, Велиновъ Тончо, Ганчевъ Йорданъ, Дановъ Григоръ, Думановъ Тончо, Дяковъ д-ръ Цвѣтанъ, Давидовъ д-ръ Хаймъ Исаковъ, Желѣзковъ Петъръ, Казасовъ Димо, Кожухаровъ Тодоръ, Косовски Георги, Костурковъ Стоянъ, Маждраковъ Тодоръ, Марковъ Михо, Милановъ д-ръ Кънчо, Никифоровъ Стоянъ, п. Николовъ Маринъ, Николовъ Вълко, Парасковъ Василъ, Петрини Николай, Петровичъ Петъръ, Петровъ Койчо, Саровъ Николай, Статевъ Христо, Терзиевъ Господинъ, Терзиевъ Иванъ, Тодоровъ Илия, Тотковъ Банчо, Хаджиевъ Никола, Харизановъ Иванъ, Храновъ Методи и Яламовъ д-ръ Георги)

Председателъ: (Звъни) Г. г. народни представители! Присъствуватъ 106 души. Значи има нужното, споредъ правилника, число присъстваващи, за да се отвори заседанието.

Обявявамъ заседанието за открито.

Преди да пристъпимъ къмъ дневния редъ, има да направя нѣкои съобщения, на първо мѣсто относно отпускиятъ, които съмъ далъ на нѣкои народни представители по важни домашни причини, а именно:

На г. д-ръ Георги Яламовъ — 4 дни.

На г. Господинъ Терзиевъ — 2 дни.

Народниятъ представителъ г. Койчо Петровъ, който се е ползувалъ досега съ 50 дни отпускъ, моли да му се разреши още два дни отпускъ по болестъ. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Тодоръ Маждраковъ, който се е ползувалъ досега съ 28 дни отпускъ, моли да му се разреши още 2 дни отпускъ. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Ангелъ Вълчевъ, който се е ползувалъ досега съ 26 дни отпускъ, моли да му се разреши още 10 дни отпускъ по болестъ. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Стефанъ Чолаковъ, който се е ползувалъ досега съ 16 дни отпускъ, моли да му се разреши още 6 дни отпускъ. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Сжщиятъ моли да му се разреши още 2 дни отпускъ по болестъ — за 1 и 2 юний. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Пристаиваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — одобрение проекторешението за бесплатно отпускане тухли и дървенъ строителенъ материалъ на Софийското окръжно трудово бюро.

Секретарь А. Пиронковъ (д. сг): (Чете)

„МОТИВИ

къмъ решението за отпускане бесплатно тухли и дървенъ строителенъ материалъ за Софийското окръжно трудово бюро.

Г. г. народни представители! Софийското окръжно трудово бюро е настанено разпръснато въ София; канцелариятъ на бюрото се помѣщаватъ въ постройкитѣ на дър-

жавния автомобиленъ гаражъ, магазинитѣ на бюрото сж въ дъсчениитѣ постройкы на бившата Черна Джамия и лѣгера, а жилищнитѣ помѣщения на трудовацитѣ сж въ започнатата, но недовършена постройка и баракитѣ — земляни въ лагера.

Предъ видъ на това, че бюрото трѣбва да освободи въ скоро време помѣщението на канцеларията за нуждитѣ на автомобилния гаражъ, а магазинитѣ бараки подлежатъ тази година на събаряне отъ общината по регулация и отваряне площада предъ черквата „Св. Седмочисленици“, необходимо е да се довърши започнатата постройка въ лагера, като се прибавятъ още две нови крила за да може по този начинъ да се помѣстятъ всичкитѣ служби на бюрото и жилищнитѣ помѣщения за трудовацитѣ съвмѣстно, което ще бѣде и въ интереса на службата.

Кредититѣ, които се предвиждатъ въ бюджетопроекта за настоящата финансова година сж едва достатъчни да покриятъ разходите за започнати или проектирани помѣщения, и отъ тѣхъ не ще могатъ да се отдѣлятъ повече суми за увеличението на постройката на трудоващката казарма на Софийското окръжно трудово бюро.

Понеже нуждата отъ тази постройка се явява случайно и за да не се предвиждатъ допълнително особенитѣ кредити, намирамъ за целесъобразно да се отпуснатъ отъ трудовитѣ фабрики и стопанства бесплатно на Софийското окръжно трудово бюро необходимитѣ тухли и дървенъ строителенъ материалъ, за което моля, г. г. народни представители, да гласувате и приемете приложеното тукъ решение.

Гр. София, 14 априлъ 1925 г.

Управляющъ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството: Р. Маджаровъ

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за бесплатно отпускане тухли и дървенъ строителенъ материалъ на Софийското окръжно трудово бюро.

Разрешава се да се отпусне на Софийското окръжно трудово бюро отъ държавната тухларна фабрика София 186.000 тухли и отъ Трудовото горско стопанство „Гешова Планина“ 127 куб. метра джски, 16 куб. метра левти, 71 куб. метра капази, 111 куб. метра греди отъ разни размѣри, за постройка жилищното помѣщение за трудовацитѣ отъ бюрото.

Председателъ: Ония отъ васъ, които одобряватъ проекторешението за бесплатно отпускане на тухли и дървенъ строителенъ материалъ на Софийското окръжно трудово бюро, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — одобрение проекторешението за приемане на държавна служба австрийскитѣ подданици Хофрадъ Хайденфелдъ и Антонъ Шаделбауеръ.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь А. Пиронковъ (д. сг): (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за приемане на държавна служба австрийскитѣ подданици Хофрадъ Хайденфелдъ и Антонъ Шаделбауеръ.

Г. г. народни представители! Поради стеклитѣ се послѣдъ събития, стана необходимо да се реорганизира нашъто нашата полиция, за да може да изпълнява по-

добре предназначението си. За целта бѣ повиканъ инструктора на Виенската полиция Хофратъ Хайденфелдъ за инструкторъ на нашата полиция. Независимо отъ това набавиха се, по образец на добре уреденитѣ западни полиции, и 8 полицейски кучета, за дресировачъ на които бѣ повиканъ специалистъ Антонъ Шаделбауеръ. Преди пристигането имъ въ България и двамата сключиха договори съ държавата за службата си: Хофратъ Хайденфелдъ, за една година и Антонъ Шаделбауеръ за три месеца.

Поради известни вамъ причини това бѣше необходимо. Моля ви, г. г. народни представители да гласувате приложеното проекторешение за приемането на казанитѣ двама австрийски подданици на държавна служба.

София, 7 май 1925 г.

Министъръ на вътрешнитѣ работи и народното здраве:
И. А. Русевъ.

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за приемане на държавна служба австрийскитѣ подданици Хофратъ Хайденфелдъ и Антонъ Шаделбауеръ.

Одобрява се да се приематъ на държавна служба, съ договоръ, следнитѣ австрийски подданици:

1. Хофратъ Хайденфелдъ, инструкторъ на Виенската полиция, за инструкторъ на полицията, съ срокъ за една година и съ месечна заплата 36.000 л., и

2. Антонъ Шаделбауеръ, за дресировачъ на полицейскитѣ кучета, съ срокъ за три месеца и съ месечна заплата 20.000 л.

Назначението имъ да се счита отъ датата на пристигането имъ въ България.

Лѣтнитѣ и дневнитѣ имъ пари за дохождане отъ Виена до София и обратно да се платятъ отъ Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Отъ заплатитѣ на скитѣ да не се правятъ никакви одръжки за пенсия и за данъци.

Председателъ: Които одобряватъ проекторешението за приемане на държавна служба австрийскитѣ подданици Хофратъ Хайденфелдъ и Антонъ Шаделбауеръ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Минаваме къмъ третата точка отъ дневния редъ — одобрение проекторешението за одобрение VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 августъ 1924 г., протоколъ № 64.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ А. Пиронковъ (д. сл): (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за одобрение VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 августъ 1924 г., протоколъ № 64.

Г. г. народни представители! Съ VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 августъ 1924 г., протоколъ № 64, е разрешено да се отпусне на слѣпия инвалидъ офицеръ Илия Т. Минковъ отъ Трудовото горско стопанство „Гешева планина“ 12 куб. м. дъски и лѣтви, 13 куб. м. греди и отъ Държавната тухларна фабрика 20.000 тухли, за да си построи къща за живѣне.

Въпросниятъ инвалидъ офицеръ заслужава напълно тоя даръ отъ държавата и въ съгласие съ горното постановление на Министерския съветъ, намирамъ за високохуманно отпускане горнитѣ материали, тъй като ще бждатъ употребени отъ него да си построи жилище и подслони семейството си.

Въз основа на горното, моля г. г. народни представители, да гласувате и приемете приложеното тукъ решение.

Ст. София, 14 априлъ 1925 г.

Управляющъ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтицата и благоустройството: Р. Маджаровъ.

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 августъ 1924 г., протоколъ № 64.

„Одобрява се VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 августъ 1924 г.,

протоколъ № 64, за безплатно отпускане на слѣпия инвалидъ офицеръ Илия Т. Минковъ, отъ Трудовото горско стопанство „Гешева планина“ (12) дванадесетъ куб. метра дъски и лѣтви, (13) тринадесетъ куб. метра греди и отъ Държавната тухларна фабрика (20.000) двадесетъ хиляди тухли.“

Председателъ: Които одобряватъ проекторешението за одобрение VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 августъ 1924 г., протоколъ № 64, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Минаваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — одобрение проекторешението за освобождаване отъ мита и други такси и берии доставенитѣ отъ странство платъ и трико за формено облѣкло на градоначалницитѣ, околийскитѣ началници и полицейскитѣ пристави.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ А. Пиронковъ (д. сл): (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за освобождаване отъ мито и други такси и берии доставенитѣ отъ странство платъ и трико за формено облѣкло на градоначалницитѣ, околийскитѣ началници и полицейскитѣ пристави.

Г. г. народни представители! Презъ м. мартъ се доставиха отъ странство платъ и трико за облѣкло на градоначалницитѣ, околийскитѣ началници и полицейскитѣ пристави въ царството.

По искане на повѣреното ми Министерство и по нареждане на опова на Финанситѣ плата и трико се освободиха отъ Софийската митница на кредитъ. Сега, обаче, такси и берии по смѣтки № № 2426 и 3316 отъ 9 мартъ и 3 априлъ 1925 г., съ които иска да ѝ се заплатятъ 261.948 л. за вносно мито и др. такси и берии.

Предъ видъ на това, че предвидения въ бюджета за 1924/1925 г. кредитъ за целта е изчерпанъ и Министерството не може да издѣлки исканата сума, моля да гласувате приложеното тукъ проекторешение за освобождаването на въпроснитѣ платъ и трико отъ мита и други такси и берии.

София, 7 май 1925 г.

Министъръ на вътрешнитѣ работи и народното здраве:
И. А. Русевъ.

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване отъ мита и други такси и берии доставенитѣ отъ странство платъ и трико за формено облѣкло на градоначалницитѣ, околийскитѣ началници и полицейскитѣ пристави.

Одобрява се да се освободятъ отъ плащане мита и други такси и берии по смѣтки № № 2426 и 3316 отъ 9 мартъ и 3 априлъ 1925 г. на Софийската митница, възлизащи на обща сума 261.948 л., доставенитѣ отъ странство презъ 1925 г. платъ и трико за формено облѣкло на градоначалницитѣ, околийскитѣ началници и полицейскитѣ пристави въ царството.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Азъ бихъ запиталъ само г. министра да каже, защо е доставенъ този платъ, защото четохъ недавно въ вестникитѣ, че околийскитѣ началници не носятъ и не трѣбва да носятъ формено облѣкло. Тоя платъ е доставенъ още презъ м. априлъ или май. За какво ще се употребн такава голѣмо количество платъ?

Министъръ И. Русевъ: Тоя платъ е вече употребенъ — той е тоя, който сега носятъ.

Председателъ: Които одобряватъ проекторешението за освобождаване отъ мита и други такси и берии доставенитѣ отъ странство платъ и трико за формено облѣкло на градоначалницитѣ, околийскитѣ началници и полицейскитѣ пристави, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Минаваме къмъ пета точка отъ дневния редъ — одобрение проекторешението за възприемане искането на

фабриката Brunn königsfelder maschinenfabrik — Чехия, относно изпълнението на възложената ѝ доставка 25 електрически центрофугални помпи съ принадлежащите им за нуждите на държавната мина „Перник“.

Моля г. секретаря да го прочете.
Секретарь А. Пиронковъ (д. ср): (Чете)

„МОТИВИ

към предложението да се възприеме и да се изпълни искането на фирмата Brunn königsfelder maschinen fabrik — Чехия да ѝ се гарантира, че се освобождава от всякакви глоби по възложената ѝ чрез търгъ от 6 ноември 1923 г., доставка на 25 електрически центрофугални помпи съ принадлежностите им за нуждите на държавната мина „Перник“.

Г. г. народни представители! По търгъ от 6 ноември 1923 г. върху фирмата „Brunn königsfelder maschinen fabrik“ — Чехия е възложена доставката на 25 електрически центрофугални помпи съ принадлежностите им за нуждите на държавната мина „Перник“. Срокът на доставката е бил 12 април 1924 г.

Обаче фирмата е захъснала да достави материалите въ този срок и съ редица заявления е искала да ѝ се продължи срокът на доставката и да се освободи фирмата от заплащане на всякакви глоби за захъснение, като е заявила, че само въ такъв случай ще може да изпрати готовите вече машини.

Следъ като е проучило обстояно въпроса, министерството е уважило искането на фабриката за продължение срока на доставката безъ глоба до 2 юли 1924 г., а що се отнася до искането на фирмата да бъде въобще освободена от заплащане на глоба по тази доставка, това искане министерството не могло да уважи, тъй като законътъ за бюджета, отчетността и предприятията не предвижда освобождаване отъ глоби по начина, по който фабриката иска.

Предъ видъ, обаче, на особено голъмата нужда отъ тези помпи за Държавната мина „Перник“ и изгодността отъ доставката, министерството е на мнение да се възприеме и изпълни искането на фабриката да я освободи напълно отъ глоби по тази доставка, което може да стане само съ одобрението на Народното събрание.

Сезиранъ съ въпроса, Министерския съветъ съ VII-то си постановление, взето въ заседанието му отъ 29 ноември н. г., протоколъ № 95 е одобрилъ да се възприеме и да се изпълни искането на фабриката „Brunn königsfelder maschinen fabrik“ да ѝ се съобщи, че се освобождава отъ всякакви глоби по възложената доставка, като се покани веднага да изпрати въпросните центрофугални помпи съ принадлежностите им въ България.

По възложените мотиви, моля почитаемото Народно събрание да одобри това министерско постановление.

София, 22 декември 1924 г.
 Министъръ на търговията, промишлеността и труда:
Д. Христовъ“

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за възприемане искането на фабриката Brunn königsfelder maschinen fabrik — Чехия, относно изпълнението на възложената ѝ доставка 25 електрически центрофугални помпи съ принадлежностите им за нуждите на Държавната мина „Перник“.

Предъ видъ на особено голъмата нужда за държавната мина „Перник“ отъ 25 електрически центрофугални помпи съ принадлежностите им, доставката на които е възложена на фирмата Brunn königsfelder maschinen fabrik — Чехия по търгъ отъ 6 септември 1923 г., одобрява се да се възприеме и да се изпълни искането на казаната фирма, т. е. да ѝ се съобщи, че се освобождава отъ всякакви глоби по тази доставка, като се покани веднага да изпрати въ България въпросните центрофугални помпи съ принадлежностите им.“

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Също така бихъ желалъ г. министърътъ да обясни, първо, на каква сума възлизатъ глобите, отъ които тази фирма иска да бъде освободена, второ, защо е захъснала доставката на тия помпи, и, трето, само отъ

тая ли фирма могатъ да бъдатъ доставени тия помпи или не, и следъ това да се гласува това предложение.

Председателъ: Понеже г. министърътъ на търговията, промишлеността и труда отсъствува, гласуването на това решение ще се отложи, докато дойде г. министърътъ, за да даде нужното обяснение.

Минаваме къмъ шестата точка отъ дневния редъ — одобрение проекторешението за одобрение I-то и II-то постановления на Министерския съветъ, взети въ заседанието му отъ 6 февруарий 1925 г., протоколъ № 12.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь А. Пиронковъ (д. ср): (Чете)

„МОТИВИ

към предложението за одобрение на I-то и II-то постановления на Министерския съветъ, взети въ заседанието му отъ 6 февруарий 1925 г., протоколъ № 12.

Г. г. народни представители! Съ горните постановления Министерския съветъ е разрешилъ:

1) да се отпуснатъ безплатно отъ държавната мина „Перник“ 15 тона I-во качество вжглища на Съюза на руските инвалиди въ България;

2) да се отпуснатъ безплатно на Общия съюзъ на инвалидите, вдовиците, сираците и родителите на убитите отъ войните въ България (500) петстотинъ тона I-во качество камени вжглища отъ държавните мина, които да се раздаватъ на крайно бедните членове на Съюза.

Разрешението за отпусане на вжглища е последвало по докладъ на погъреното ми министерство, по поводъ молбите до последното отъ респективните организации.

По мотивите, които съ движили Министерския съветъ, респ. погъреното ми министерство въ случая — да се помогне на ония български граждани, пострадали при или вследствие изпълнението на отечествения дългъ, въ защита на родината, както и на ония небългарски, руски граждани, намърили убежище и подслонъ у насъ, моля почитаемото Народно събрание, по същитъ мотиви, да одобри горепоменатите постановления на Министерския съветъ, като гласува пригответното за тая целъ проекторешение.

София, февруарий 1925 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:
Д. Христовъ“

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение I-то и II-то постановления на Министерския съветъ, взети въ заседанието му отъ 6 февруарий 1925 г., протоколъ № 12.

Одобрява се I-то и II-то постановления на Министерския съветъ, взети въ заседанието му отъ 6 февруарий 1925 г., протоколъ № 12, съ които се разрешава:

I. Да се отпуснатъ безплатно отъ държавната мина „Перник“ 15 тона I-во качество камени вжглища на Съюза на руските инвалиди въ България.

II. Да се отпуснатъ безплатно на Общия съюзъ на инвалидите, вдовиците, сираците и родителите на убитите отъ войните въ България (500) петстотинъ тона I-во качество камени вжглища отъ държавните мина, които да се раздадатъ на крайно бедните членове на съюза“

Председателъ: Които одобряватъ проекторешението за одобрение I-то и II-то постановления на Министерския съветъ, взети въ заседанието му отъ 6 февруарий 1925 г., протоколъ № 12, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Минаваме на седмата точка отъ дневния редъ, второ четене законопроекта за горите — продължение разискванията.

Моля г. докладчика да продължи доклада.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): (Чете)

„Глава III.

Управление на горите“.

Председателъ: Които приематъ заглавието на глава III, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 35. Управлението на държавните, общинските и др. обществени гори, и общият надзоръ надъ всички останали, безъ изключение, принадлежи на Министерството на земледелието и държавните имоти и неговите органи, които следятъ за изпълнението на настоящия законъ“.

Председателъ: Които приематъ чл. 35, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 36. Централното управление на горите се състои отъ отдѣлението за горите и лова при Министерството на земледелието и държавните имоти, съ следните отдѣлни (специални) служби:

- а) за експлоатация на горите;
- б) за измѣрване и уредба на горите;
- в) за укрѣпяване на пороищата и залесяването;
- г) административна и за лова.

При отдѣлението, освенъ началника на отдѣлението, има нужното число главни инспектори (по единъ за всѣка отъ службите), инспектори, помощници на началника и др. помощенъ персоналъ.

Началникътъ на отдѣлението и главниятъ инспектори образуватъ Постояненъ горски съветъ при отдѣлението, задачите на който се определятъ въ специаленъ правилникъ. Рѣшенията на горския съветъ се изпълняватъ, следъ като се одобрятъ отъ министра на земледелието и държавните имоти“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Искамъ да се направи една малка поправка въ чл. 36, а именно въ буква г думитѣ „за лова“ да се отдѣлятъ въ нова буква д, както е било и въ стария законъ. При Министерството на земледелието има петъ отдѣлни служби. Административното отдѣление не е едно и също съ отдѣлението за лова и като така, трѣбва да се отдѣлятъ думитѣ „за лова“ отъ буква г въ нова буква д, както бѣше въ стария чл. 34 на закона. Отдѣлението за лова е отдѣлно, както това се вижда по-нататъкъ отъ самия законпроектъ.

Председателъ: Имате ли нѣщо противъ това предложение, г. министре?

Министъръ Я. Молловъ: Съгласенъ съмъ.

Председателъ: Г. г. народни представители! Има предложение отъ г. Христо Мирски, въ буква г на чл. 36 думитѣ „за лова“ да се отдѣлятъ въ нова буква д. Съ това предложение е съгласенъ г. министърътъ. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 36 заедно съ току-що приетата поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 37. За обсъждане на законопроекта, правилници и по-важни принципиални въпроси по уредбата на горското стопанство при Министерството на земледелието и държавните имоти се урежда Висшъ горско-стопански съветъ, който се състои отъ: членоветъ на постоянния горски съветъ, главния секретаръ, юрисконсулта и началникитѣ на отдѣленията за земледелието, ветеринарното и за водитѣ при Министерството на земледелието и държавните имоти; по единъ представителъ на Министерствата на правосъдието, на финансите и на търговията, промишлеността и труда, на жельзницитѣ и на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството; по единъ представителъ на дружеството на българскитѣ лесовѣди, на Българското икономическо дружество, на Българската централна кооперативна банка, на Българската земеделска банка и на съюза на горскитѣ производителни кооперации и 5 частни лица — техници, финансиста, юристи, индустриалци и търговци на дървени материали.

Висшиятъ горско-стопански съветъ заседава когато стане нужда, подъ председателството на министра, а въ негово отсъствие — на главния секретаръ при министерството“.

Председателъ: Които приематъ чл. 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 38. Въ горско отношение Царството се дѣли на горски инспекции и лесничейства. Първитѣ се управляватъ отъ горски инспектори, а лесничействата — отъ лесничии.

Числото, районитѣ и седалищата на горскитѣ инспекции и лесничействата се определятъ отъ министра на земледелието и държавните имоти, споредъ пространството на горитѣ и интензивността на стопанството въ тѣхъ и мнението на Горския съветъ.

По-големитѣ и важни държавни, общински и др. обществени гори се отдѣлятъ въ самостоятелни горски стопанства — ревири лесничейства. Въ отдѣлни стопанства могатъ да се групиратъ и по нѣколко по-малки гори, а много голѣмитѣ се раздѣлятъ на нѣколко стопанства така, че всѣко отъ тѣхъ да обема до 5.000 хектара — за високостъбленитѣ гори и до 10.000 хектара за нискостъбленитѣ.

Председателъ: Които приематъ чл. 38, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 39. Горитѣ на общинитѣ и общественитѣ учреждения се управляватъ на общо основание, както държавнитѣ, като се допушатъ само такива отклонения, които се обуславятъ отъ рода на владѣнието и сж предвидени въ настоящия законъ.

За рѣководене на стопанството въ горитѣ имѣ, ония общини и обществени учреждения, които притежаватъ повече отъ 3.000 хектара гори, сж длъжни да издържатъ свои лесничии; останалитѣ могатъ или да издържатъ единъ общъ лесничей за нѣколко общини и учреждения, или да възложатъ рѣководенето на стопанството въ горитѣ си на най-близкия държавенъ лесничей, спешу допълнително възнаграждение, определено отъ Министерството на земледелието и държавните имоти.

За бележка. Освобождаватъ се отъ това задължение ония общини и обществени учреждения, горитѣ на които даватъ незначителенъ доходъ или се използватъ периодически“.

Председателъ: Които приематъ чл. 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 40. За службитѣ по експлоатацията на горитѣ, измѣрване и уредба на горитѣ, укрѣпяване пороищата, залесяването и опитното дѣло се откриватъ, споредъ нуждата, специални бюра и секции“.

Председателъ: Които приематъ чл. 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 41. Освенъ горскитѣ инспектори, лесничейтѣ и началникитѣ на специалнитѣ служби, назначава се и необходимия помощенъ технически и административенъ персоналъ, за извършване техническата и административна работа въ отдѣлнитѣ учреждения, а именно: помощници на лесничейтѣ, таксатори, землемѣри, провѣрители, надзиратели, планоснимачи, чѣртежници, фигуранти, администратори, секретарь-отчетници, архиварь-регистратори, писари, прислужници, каруцари, пазачи и др.“

Председателъ: Които приематъ чл. 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 42. Пазенето на горитѣ се повѣрва на горската стража, а за пазенето и поддържането на горскитѣ пѣтища и телефонни линии се назначаватъ специални пазачи — кантонери и надзиратели.

Горскитѣ стражари се дѣлятъ на две степени — старши (конни) и младши (конни и пешни).

Числото на горскитѣ стражари се определя въ зависимостъ отъ пространството на горитѣ, като се гледа, шото участьта на единъ стражаръ да не надминава 1.000 хектара. Числото на пазачитѣ — кантонери и надзиратели се определя споредъ нуждата“.

Председателъ: Които приематъ чл. 42, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 43. Старшитѣ и коннитѣ младши горски стражари получаватъ фуражни пари за издръжка на собственитѣ си

коне. Размъра на тия пари се определя ежегодно въ бюджета, наравно съ полицейските, акцизните и митническите стражари“.

Председателът: Които приемат чл. 43, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст.): (Чете)

„Чл. 44. Общините и обществените учреждения издържат, за пазене на горите си, свои горски стражари, които се приравняват въ всичко къмъ държавните горски стражари и се подчиняват на държавните лесничей.“

Числото на тия горски стражари се определя съгласно алинея трета на чл. 42, а заплатите имъ — съгласно таблиците за заплатите на държавните служители, както и кредита по чл. 43, се предвиждатъ ежегодно въ бюджетите на съответните общини и учреждения, следъ което се даватъ въ разположение на държавните лесничей, за изплащане на правоимеющите.“

Председателът: Които приемат чл. 44, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст.): (Чете)

„Чл. 45. Частните гори се пазятъ отъ държавната и общинската горска стража, но собствениците имъ могатъ да поставятъ и свои горски пазачи, действията на които се взиматъ подъ внимание, на равно съ тия на държавните горски стражари, само ако тяхното назначение е било одобрено отъ лесничей и ако носятъ установената униформа.“

За ръководене на стопанството въ горите имъ, частните горовладѣлци могатъ да поставятъ и свои частни лесничей, които трѣбва да отговарятъ на условията за държавните и общинските такива и се назначаватъ съ одобрение отъ министра на земледѣлнето и държавните имоти. Частните лесничей се ползватъ съ същите права, каквито иматъ общинските такива.“

Председателът: Които приемат чл. 45, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст.): (Чете)

Чл. 46. За подготвяне нужния технически персоналъ по горите, Министерството на земледѣлнето и държавните имоти открива едно сръдно лесовѣдско училище, а за подготвяне нужния помощенъ технически персоналъ (провѣрители, надзиратели и др.) и горски стражари, се откриватъ нисши и практически горски училища и временни курсове, които ще действуватъ съобразно специаленъ правилникъ и планъ за учението.

Освенъ това, същото министерство предвижда ежегодно въ бюджета си нужните кредити за стипендии, специализация, екскурзии и др. т.“

Председателът: Които приемат чл. 46, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст.): (Чете)

„Чл. 47. Кандидатите за заемане държавна, общинска и друга обществена служба съ лесовѣдско звание, трѣбва да иматъ завършено лесовѣдско образование, добито въ признато отъ българската държава висше или сръдно лесовѣдско училище, и да сѫ издържали — следъ едногодишенъ стажъ — държавенъ изпитъ, по установена за това програма.“

Едногодишниятъ стажъ се прекарва въ държавни учреждения по ведомството на горите.“

Освобождаватъ се отъ стажъ и държавенъ изпитъ: заварените на държавна служба на 3 май 1922 г., служилите преди тая дата и ония, които притежаватъ редовни дипломи за завършено лесовѣдско образование преди сжщата дата.

Забележка. Принаватъ се права на лица съ сръдно лесовѣдско образование на ония: а) които сѫ следвали въ нѣкое висше или сръдно лесовѣдско училище, безъ да го завършатъ, ако сѫ прослужили до 3 май 1922 г. най-малко 5 години по ведомството на горите, на длъжностъ съ лесовѣдско звание; б) които, макаръ и да нѣматъ никакво специално лесовѣдско образование, сѫ издържали изпитите за горски инспектори и техни помощници, съгласно правилника за тия изпити отъ 1896 г., или сѫ прослужили до 3 май 1922 г. най-малко 10 години по ведомството на горите на длъжностъ съ лесовѣдско звание“.

Председателът: Които приемат чл. 47, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст.): (Чете)

„Чл. 48. Дипломите за завършено висше и сръдно лесовѣдско образование, добито въ чужбина, се легализиратъ отъ специалната за това комисия при Министерството на народното просвѣщение, въ споразумѣние съ Министерството на земледѣлнето и държавните имоти, при следните условия: дипломите за висше образование се легализиратъ, когато кандидатътъ е завършилъ напълно нѣкое признато у насъ висше лесовѣдско училище (университетъ, академия, институтъ и др. такива), съ най-малко 3-годишенъ (шестъ семестра) курсъ, и има зрѣлостно свидетелство отъ мѣстна или иностранна гимназия, или отъ нѣкое сръдно специално училище отъ рода на висшето.“

Дипломите за сръдно образование се легализиратъ, когато кандидатътъ е завършилъ напълно нѣкое сръдно лесовѣдско училище, съ най-малко 2-годишенъ курсъ, следъ като предварително е свършилъ най-малко 2 гимназиални класа (пети класъ).“

Забележка. Дипломите за завършено висше или сръдно лесовѣдско образование, получени преди 3 май 1922 г., се легализиратъ на общо основание, съгласно специалния за това законъ, който тит, издадени отъ признати висши учебни заведения, се легализиратъ и тогава, когато кандидатътъ нѣма зрѣлостно свидетелство за завършеното предварително сръдно образование, или е свършилъ педагогическо, богословско или друго нѣкакво признато за сръдно учебно заведение, или е следвалъ като извънреденъ студентъ“.

Председателът: Които приемат чл. 48, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст.): (Чете)

Чл. 49. За началникъ на отдѣлението за горите и лова и главни инспектори се назначаватъ лица съ висше лесовѣдско образование и най-малко 12-годишна служба по горите.“

За инспектори, началници на бюра и директоръ на сръдното горско училище се назначаватъ лица съ висше лесовѣдско образование и най-малко 9-годишна служба по горите.“

За помощници на началника на отдѣлението, началници на секции и управители на нисши и практически горски лица се назначаватъ лица съ висше лесовѣдско образование и най-малко 6-годишна служба по горите.“

За лесничей, таксатори и учители въ горските училища се назначаватъ лица съ висше лесовѣдско образование и най-малко 1 година служба по горите. При липса на кандидати съ висше образование, могатъ да се назначаватъ и такива съ сръдно лесовѣдско образование и най-малко 3-годишна служба по горите.“

За помощници лесничей, общински и частни лесничей се назначаватъ лица съ сръдно лесовѣдско образование.“

Забележка 1. Длъжностите, предвидени въ ал. 2 и 3, освенъ тая на директоръ на сръдното горско училище, могатъ да се заематъ и отъ лица съ сръдно лесовѣдско образование, ако сѫ прослужили до 3 май 1922 г. най-малко 10 години по ведомството на горите.“

Забележка 2. Свършилите специалния лесовѣдски курсъ въ София презъ 1923 г. се назначаватъ на длъжностите, предвидени въ ал. 3 и 6.“

Забележка 3. За помощници лесничей могатъ да се назначаватъ, при липса на кандидати съ завършено лесовѣдско образование, и лица съ недокончено такова, безъ право, обаче, да заематъ по-високи длъжности.“

Забележка 4. Лицата, които настоящиятъ законъ заваря на длъжностъ, за която не притежаватъ предвидения по-горе ценъ, запазватъ длъжността си, безъ право да заематъ по-висока отъ нея. Сжщитъ, ако бъдатъ уволнени дисциплинарно или по собствено желание, при повторно постъпване на служба се третираатъ на общо основание“.

Председателът: Които приемат чл. 49, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст.): (Чете)

„Чл. 50. За горски стражари, надзиратели по лесокulturните работи и по експлоатацията и провѣрители се назначаватъ лица, които сѫ отбили военната (или трудовата) си повинностъ, и сѫ завършили курса на нѣкое нисше или практическо горско училище или времененъ курсъ за такива. Старшите горски стражари и надзирателите по лесокulturните работи трѣбва да иматъ, освенъ това, най-малко 1 годишна служба по горите.“

Забележка. За младши горски стражари, при липса на кандидати съ специална подготовка, могатъ да се назначаватъ и лица безъ такива, ако иматъ най-малко завършено основно образование, но безъ право да заематъ по-висока длъжностъ“.

Председателът: Които приемат чл. 50, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст.): (Чете)

„Ил. 51. Образователният и служебният ценз за другитѣ длѣжности по горитѣ, непоименовани въ чл. чл. 49 и 50, се определятъ отъ закона и щата за държавнитѣ служители и специалнитѣ наредби на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти.“

Председателътъ: Които приематъ чл. 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст.): (Чете)

„Ил. 52. Началникътъ на отдѣлението за горитѣ и лова се назначава съ указъ, а главнитѣ инспектори, инспекторитѣ, началникитѣ на бюра и секции, директорътъ на срѣдното горско училище и управителитѣ на инспектитѣ и практически горски училища, помощникитѣ на началника на отдѣлението, лесничейтѣ и тѣхнитѣ помощници, таксаторитѣ, учителитѣ въ горскитѣ училища, стажантитѣ, землемѣритѣ, администраторитѣ, провѣрителитѣ и секретарь-отчетникитѣ се назначаватъ отъ министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти.“

Забележка. Общинскитѣ лесничей и тѣзи на другитѣ обществени учреждения се назначаватъ също отъ министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Горскитѣ стражари (държавни, общински и на други обществени учреждения) и надзоритѣ по експлоатацията на горитѣ се назначаватъ отъ горскитѣ инспектори, по представление отъ лесничейтѣ.

Надзоритѣ по лесокултурнитѣ работи, кантонеритѣ, планоснимачитѣ, чъртежницитѣ, фигурантитѣ, архиварь-регистраторитѣ, писаритѣ, прислужникитѣ, пазачитѣ и др. служащи въ разнитѣ учреждения, се назначаватъ отъ съответнитѣ началници на учрежденията.“

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че забележката къмъ този членъ и алинея втора трѣбва да се изхвърлятъ, защото противоречатъ на принципа за самоуправлението на автономнитѣ учреждения, които тѣ засѣгатъ.

По тази забележка лесничейтѣ на общинитѣ и обществени учреждения се назначаватъ отъ държавата. Азъ смѣтамъ, че никакви интереси и никакви съображения не могатъ да налагатъ такава вмѣшателство на държавата въ правото на тѣзи учреждения да си посочатъ и да избераатъ сами лицата, които ще управляватъ тѣхнитѣ гори. Но вие ще ми възрадите, че тогава, когато лесничейтѣ се назначава отъ министерството, той се чувствува независимъ и ще бѣде по-свободенъ и по-независимъ въ запазването на горското стопанство, къмъ което общинитѣ и обществени учреждения проявяватъ интересъ. Смѣтамъ, че това възражение не е сериозно, тъй като относно техническата работа лесничейтѣ ще се намира подъ прѣкия надзоръ на по-горната инстанция — Министерството на земледѣлието. И ако единъ лесничей е недобросъвестенъ при изпълнението на своята длѣжностъ, горскитѣ инспектори и министърътъ на земледѣлието винаги ще могатъ да поискатъ неговото увольнение по дисциплинаренъ редъ, дори, както ще видите по-нататкъ въ закона, и неговото наказание, тогава, когато проявява небрежностъ или умислено неизпълнение на длѣжноститѣ, които му се налагатъ отъ закона. Време е вече въ нашата страна да се разбере, че само тогава ще имаме самоуправителни учреждения, когато тѣзи учреждения се тачатъ най-много отъ върховната властъ. И трѣбва да ви кажа, г-да, ако е имало министерство, което най-грубо да се е отнасяло къмъ самоуправителнитѣ учреждения, това е Министерството на земледѣлието, което ни най-малко не е зачитало правата на самоуправителнитѣ учреждения и ни най-малко не е признавало тѣхнитѣ интереси къмъ собственитѣ имъ стопанства. Въ този законопроектъ това незначително вече се довежда до своя максимумъ, защото по стария законъ стражаритѣ се назначаватъ отъ лесничейтѣ и отъ горскитѣ инспектори, обаче по представление на съответнитѣ обществени учреждения и на съответнитѣ общински управления. Сега на едно обществено учреждение, което си има своя гора, вие не му давате правото да посочи лицето, което то иска да управлява неговото горско стопанство, лице, което то познава и смѣта, че е най-достойно, за да му повѣри сѣдбинитѣ на своето горско стопанство. Законътъ и безъ това е строгъ и е ограничилъ правото на тѣзи самоуправителни учреждения при назначаването на тия лица — тѣ трѣбва да назначаватъ лица

съ цензъ. И най-много, което може да иска министерътъ, за да упражнява надзоръ, то е щото тѣзи назначавания той да ги утвърждава, както става съ учителитѣ, които се назначаватъ отъ училищнитѣ настоятелства и които министерството на просвѣщението, чрезъ своя делегатъ, училищнитѣ инспекторъ, утвърждава, въ смисълъ, че провѣрва, доколко тѣхното назначение е законно, дали лицата отговарятъ на ценза, дали сж изпълнили всѣки законни постановления, и, следъ като направи тази провѣрка въ името на върховния надзоръ, на който държавата има право върху самоуправителнитѣ тѣла, тогава тѣхното назначение се смѣта за правилно. Обаче, чисто и просто вие да даваме на Министерството на земледѣлието право да назначава свои протежета и лица, които то познава, за да управляватъ едно горско стопанство на самоуправителнитѣ тѣла, азъ смѣтамъ, че това освенъ че е въ разрѣзъ съ самата конституция, която изрично повелява, че, колкото се отнася до вътрешното управление на самоуправителнитѣ тѣла, тѣ сж свободни въ границитѣ на законитѣ, които държавата установява; но то е и едно такова вмѣшателство отъ страна на министерството, което съ нищо не може да се оправдае и отъ което, вмѣсто запазване на горитѣ, ще имаме едно разхищение. Защото, бѣдетъ утѣрени, че конфликтитѣ ще се създаватъ. Училищнитѣ настоятелства, църковнитѣ настоятелства, монастирскитѣ управления, общинитѣ ще си иматъ свои кандидати, било лица, които познаватъ, било свои хора, а отъ министерството ще имъ се натрапватъ лица, които нищо сж искали, нищо ги познаватъ. И безспорно, че конфликтитѣ между лесничейтѣ и съветнитѣ самоуправителни учреждения ще бѣдатъ въ вреда на самото стопанисване на горитѣ.

Сжщитѣ съображения се отнасятъ и до назначаването на по-низшия горски персоналъ. Азъ не знамъ какви голѣми интереси налагатъ такава голѣма централизация, щото дори и тогава, когато ще трѣбва да се назначи единъ горски стражаръ, младши или старши, леша или конентъ, тази работа да отива чакъ до горския инспекторъ. За да назначите въ най-загнѣтеното село въ Бидинската околия или окръгъ единъ стражаръ, постановлението ще трѣбва да ходи чакъ до горския инспекторъ въ Браца и да чака съ месеци, тази централизация съвсемъ не е нужна. Дайте права на съответното самоуправително тѣло да си избира стражаритѣ, но дайте право и на лесничей да провѣрва, доколко тѣзи назначаващия отговарятъ на изискванетоъ на закона. Недейте създава такава централизация, която донася само пакости на нашата държава и която съ никакви нужди не се оправдава.

Както за лесничейтѣ, така и за горскитѣ стражари, азъ мога да обора възражението, което ще се яви — че едно лице, което се назначава отъ общинския съветъ, нѣма да бѣде така строго въ изпълнение на наредбитѣ. За честта на низшия горски персоналъ, азъ трѣбва да призная, че той винаги е изпълнявалъ своитѣ задължения по закона и, ако не ги е изпълнявалъ понѣкога, това се е дължало на пресия отъ горе отъ заинтересовани партизани, и ако корупция се е явявала въ низшия и висшия горски персоналъ, то е затуй, защото нѣкой силенъ деня е искалъ да се направи това или онова. Ето защо азъ смѣтамъ, че ако имаме основание да се страхуваме, че той персоналъ нѣма да изпълнява длѣжноститѣ си, има лесничей, има горски инспектори, които разполагатъ съ много средства по този законъ, за да накаратъ горскитѣ стражари да си изпълняватъ длѣжноститѣ, независимо отъ това, че сж посочени отъ общинския съветъ. Ако вие натрапите на едно село, на едно училищно настоятелство, на едно църковно настоятелство, на едно монастирско управление единъ горски стражаръ, когото тѣ не познаватъ и не го искатъ, безспорно, ще предизвикате тѣхнитѣ справедливи амбиции, този горски стражаръ ще бѣде въ постоянненъ конфликтъ съ тѣхъ и ще дойдемъ до такъва положение, щото училищното настоятелство или църковното настоятелство да се откаже отъ стопанисването на гората, защото горскитѣ стражари, когото не сж искали, постоянно ще имъ прави пречки и шikanни, а отъ друга страна и самото училищно или църковно настоятелство ще прави шikanни на стражаря, когото то не е искало. Ако смѣтате, че стражаритѣ трѣбва да бѣдатъ добросъвестни, създайте единъ строгъ контролъ, пресѣчете възможността на голѣми или малки партизани да правятъ давление върху горскитѣ стражари, да позволятъ на свои да сѣкатъ гората, а на противникитѣ да съставятъ актове, и вие ще имате действително единъ персоналъ на мѣстото си. Сега, когато създавате тази централизация, вие ще дадете възможностъ на заинтересовани партизани да се

бързат въ горитѣ на училищнитѣ настоятелства и на църковнитѣ настоятелства и да правятъ маса опустошения за смѣтка на други сили на деня. Досега поне, когато горскиятъ стражаръ е билъ зависимъ поне въ назначаването си отъ църковното или училищното настоятелство, той е пазилъ горитѣ поне по отношение на околнитѣ села или на околнитѣ жители. Сега когато той ще зависи отъ инспектора, всичкитѣ околни села, които иматъ възможностъ да упажняватъ влияние върху неговото служебно положение, ще почнатъ опустошенията на горитѣ. Единъ примѣръ. Нашето училищно настоятелство има една гора отъ 5 хиляди декара, която е на 15 км. отъ града. Върху тази гора сѣ турнали своето алчно око всички околни населени пунктове. И благодарение на това, че горскитѣ стражари сѣ подобрани отъ града, благодарение на това, че тѣ зависятъ отъ училищното настоятелство, благодарение на това, че тѣ сѣ хора, които скѣпятъ за интереситѣ на тази гора, тя е могла да бѣде запазена отъ разхищение, въпреки това, че миналата и по-миналата и редъ години заинтересовани партизани подъ различни предлози сѣ искали да нарушатъ владението на училищното настоятелство върху тази гора и сѣ правили опити да я опустошатъ. Сега, когато горскиятъ инспекторъ ще назначава горскитѣ стражари, когато на едно училищно настоятелство ще бѣде пратенъ за горски стражаръ единъ човѣкъ, който съвсемъ нѣма да зависи отъ него и който то не познава, бѣдете увѣрени, че този горски стражаръ, който не зависи отъ училищното настоятелство и който нѣма никакви връзки съ мѣстото, чито интереси е призванъ да защитава, ще бѣде жертва на разни партизани и по този начинъ горитѣ ще бѣдатъ унищожавани.

По тѣзи съображения азъ се противопоставямъ на това нововъведение и моля г. министра, като смѣта, че съображенията ми сѣ взели, да се съгласи да се залачи забележката, а въ втората алинея думитѣ въ скоби: „държавни, общински и на други обществени учреждения“ да се изхвърлятъ, като, разбира се, по-нататкъ, при трето четене — защото това сега е невъзможно — се предвиди едно положение, въ което да се уреди назначаването горскитѣ персоналъ въ частнитѣ и общински гори. Азъ съмъ на мнение, че въ това отношение ще трѣбва да остане старото положение: този персоналъ, ако отговаря на ценза, да се назначава отъ съответното общинско управление или обществено учреждение, съ одобрението на лесничитѣ.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Черневъ.

И. Черневъ (з): Г. г. народни представители! Азъ намирамъ, че не сѣ сериозни мотивитѣ да се суспендиратъ правата на общинскитѣ управления и на общественитѣ учреждения. Много е явна тенденцията на Министерството на земледѣлнето, което иска да централизира въ своитѣ рѣце назначаването на всички лесничей и да централизира въ рѣцетѣ на инспекторитѣ назначаването на всички горски стражари. Това е съвършено неугодно по следнитѣ съображения. За лесничей се назначаватъ хора, които иматъ цензъ, които напълно отговарятъ на изисквания отъ закона цензъ, и азъ мисля, че назначениятъ лесничей отъ нѣкое общинско управление или отъ нѣкое обществено учреждение не може да бѣде такъвъ, който да не отговаря на изисквания цензъ. И следователно, на какво основание ще трѣбва да се отнеме правото да бѣде назначенъ този лесничей отъ съответното общинско управление или обществено учреждение и да се даде това право на министра на земледѣлнето? Ако министърътъ на земледѣлнето иска да прокара своя специална политика чрезъ закона за горитѣ, той може да я прокара по другъ начинъ, а законътъ ще трѣбва да се съблюдава, независимо отъ това отъ какъвъ органъ ще бѣде изпълняванъ и дали той ще бѣде назначенъ отъ общинско управление, отъ обществено учреждение или отъ министра. Всѣки лесничей, отъ когото и да бѣде назначенъ, ще отговаря по този законъ еднакъво: както ако би билъ назначенъ отъ министра, така и ако би билъ назначенъ отъ нѣкое общинско управление или отъ нѣкое обществено учреждение.

Затуй азъ смѣтамъ, че ако действително г. министърътъ иска да упражнява известенъ контролъ върху всички, той би трѣбвало да апелира къмъ Народното събрание само да му се даде право да контролира назначаването на лесничей отъ общинитѣ и общественитѣ учреждения, като дава одобрението си за тѣхното назначение, а за назначенитѣ горски стражари да се иска одобрението на горскитѣ инспектори. Поради това азъ смѣтамъ, че за-

бележката ще трѣбва да се промѣни въ смисълъ, че лесничитѣ на общинитѣ и на другитѣ обществени учреждения се назначаватъ отъ тѣхъ, а г. министърътъ да има право да одобрява тѣхното назначение и, въ случай че не иска да бѣде назначено известно лице, да бѣде мотивирано неодобрението на неговото назначение. Също и за горскитѣ стражари да се запази правото на общинитѣ да ги назначаватъ, като съответствующиятъ горски инспекторъ да има право на контролъ върху тѣхното назначаване, като неодобрението на известно назначение също така да бѣде мотивирано. Инакъ ще се суспендиратъ едни права на самитѣ общини и на общественитѣ учреждения.

Председателъ: Значи Вие поддържате същото предложение, което прави г. Минковъ.

И. Черневъ (з): Да.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Г. г. народни представители! Като се събстави сегашниятъ законъ за горитѣ съ тоя законопроектъ, действително се натъкваме на две различия, които се изтъкнаха отъ преждеговорившитѣ. Правото на общинскитѣ съвети досежно управлението на собственитѣ имъ гори, е застъпнато съ чл. 52. По чл. 46 отъ сегашния законъ назначаването на висшия персоналъ по горитѣ, които сѣ общински, става отъ министъра на земледѣлнето, но винаги по представление отъ подлежащия общински съветъ. По чл. 51 отъ сега действующиятъ законъ висшия персоналъ по общинскитѣ гори — горски стражари и пр. — се назначава отъ лесничитѣ, пакъ по представление отъ съответния общински съветъ.

Като възприемамъ възгледитѣ, що се казваха отъ преждеговорившитѣ, азъ моля г. министърътъ да се съгласи назначаването на висшия и висшия персоналъ да става по представление на общинскитѣ съвети, да се възприеме тази редакция, която има въ сегашния законъ. Като ще има контролъ отъ страна на държавата при назначаването, то е достатъчна гаранция.

За това предлагамъ да се направятъ следнитѣ измѣнения: въ края на забележката къмъ алинея първа да се прибави: „по представление на общинскитѣ съвети или на общественитѣ учреждения“. Въ втората алинея да се махнатъ думитѣ въ скоби: „държавни, общински и на други обществени учреждения“, като се прибави къмъ тази алинея една нова забележка съ следното съдържание: „Общинскитѣ стражари и ония на другитѣ обществени учреждения се назначаватъ отъ горскитѣ инспектори по представление на общинскитѣ съвети и на другитѣ обществени учреждения“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д.ст): Г. г. народни представители! Въ комисията много се говори по назначаването на горскитѣ стражари. Ако горскитѣ стражари се назначаватъ отъ общинскитѣ съвети, най-много ще се партизанствува и горитѣ ще бѣдатъ изложени на опустошение, защото горскитѣ стражари ще зависятъ отъ двама или трима мѣстни партизани отъ училищнитѣ настоятелства или общинскитѣ съветници. При честата смѣна на общинскитѣ съвети, която става всѣки две години, а най-често всѣки 5—6 месеца, ще става кромѣтна и на персонала, който опазва горитѣ, особено на горскитѣ стражари, а това ще се отрази зле на охраната на горитѣ. Въ други страни, дето охраната на горитѣ е ставала чрезъ общински стражари, хората сѣ били принудени да отгнѣнятъ този начинъ на охрана и да възложатъ охраната на горитѣ на държавата, която единствено съ своята силна рѣка, съ своята специална администрация, каквито сѣ горскитѣ жандармерийски отряди, които и у насъ, може-би, ще се наложатъ, може да опазва горитѣ. Само по този начинъ тамъ сѣ могли да опазватъ горитѣ. При досегашния редъ, на всѣки партизанинъ въ селската община, дошла партията му на власт, първата му работа е да смѣни горскитѣ стражари. Всички знаемъ отъ опитъ какво е правено съ тия горски стражари, пакъ знаемъ и резултатитѣ отъ досегашното управление и охрана на горитѣ. Заради това всички членове на комисията дойдоха до убеждение, че назначаването пазителитѣ на горитѣ, особено на горскитѣ стражари, трѣбва да се изключи отъ ведението на селскитѣ общини, да се остави на държавнитѣ органи, защото опазването на горското

стопанство, макаръ то да бъде въ рѣцетѣ на горовла- дѣлци общини или частни лица, е въ интересъ преди всичко на държавата. Държавата, която има голѣмъ ин- тересъ отъ запазването на горското стопанство, ще го охранява по-добре. Азъ бихъ билъ съгласенъ да се на- прави едно изключение по назначаването на лесничейтѣ за общински гори, или за гори на обществени учреждения и окрѣзи, понеже лесничейтѣ сѣ съ по-голѣмъ цензъ и на тѣхъ не би могло да се влияе така, както на горските стражари. За тѣхъ може да се възприеме този редъ, който е билъ до сега: да ги назначава министъра по представ- ление на общинскитѣ съвети или на общественитѣ учре- ждения, но за горскитѣ стражари азъ бихъ молилъ на- родното представителство да не се съгласява, защото нѣма да имаме добра охрана нито на общественитѣ, нито на общинскитѣ гори, тъй като стражарьтъ ще зависи отъ общинския съветъ и отъ училищното настоятелство.

Х. Мирски (д): Тогава ще зависять само отъ народ- нитѣ представители.

Р. Василевъ (д. ст): Нѣма да зависять.

А. Н. Минковъ (р): Най-голѣмимъ злоупотрѣблениа ставатъ въ държавнитѣ гори. Селата пазятъ своитѣ гори. Сега ще ги изсѣкатъ и селата.

Р. Василевъ (д. ст): Домогато въ Ромъния не сѣ били въведени горскитѣ военни жандармерийски отряди, не е имало запазени гори. Сѣщото е въ Франция и Германия. И у насъ трѣбва да стане така. Когато тамъ въведеха горскитѣ жандармерийски взводове, горитѣ се запазиха. Дето има такива горски военни жандармерийски отряди, виждаме, че ги увеличаватъ. Горскитѣ стражари нѣма да зависять отъ народнитѣ представители и отъ голѣмцитѣ, защото ще иматъ цензъ и при това ще бждатъ назнача- вани отъ горскитѣ инспектори, които не могатъ да се под- даватъ на народнитѣ представители, защото сѣ по-неза- висими чиновници. За това е направено това намѣнение въ закона за горитѣ.

Та по тия съображения, които е имала комисията предъ видъ, моля да се приеме члена така както е, съ тази по- правка само: „Назначението на лесничейтѣ да става по представление на общинскитѣ съвети или общественитѣ учреждения“.

Председателъ: Има думата народниятъ представи- телъ г. Минчо Дилановъ.

М. Дилановъ (з): Г. г. народни представители! Въпро- ситъ за охраната на нашитѣ гори е единъ отъ най-важ- нитѣ въпроси въ горското дѣло. Въ различни времена този въпросъ е урежданъ много различно и мене ми се струва, че е много прибрзано, дето отъ една форма на охрана на нашитѣ гори, която още не е изпитана презъ единъ по-дълъгъ срокъ отъ време, сега се преминава на съвсемъ друга. Въ сега действующия законъ е прокаранъ прин- ципа, който лежи въ основата и на този законопроектъ, че всички гори въ страната сѣ обществено благо и като така трѣбва тѣхната охрана, тѣхното стопанисване да бждатъ съсредоточени въ рѣцетѣ на държавата, която ще се грижи за това обществено благо много повече. Но тия съображения главно Лесовѣдското дружество, което може да се каже най-добре познава цената на това благо — го- ритѣ, е застъпвало едно гледище, което никой пътъ тукъ не е намѣрило одобрение. Това дружество е ратувало за обявяване всички гори въ страната — частни, общински и монастирски и други — за държавни, като охраната и експлоатацията имъ става отъ държавата. По редъ съб- ражения, обаче, въ Парламента никога не сѣ могли да се намѣрятъ хора, които да защитятъ това искане. Но въ Парламента винаги е имало стремление да се даде въз- можностъ на Министерството на земледѣлието да има пълна инициатива по охраната и стопанисването на го- ритѣ. Безспорно е, че много важи и това, което г. Мин- ковъ изтъкна: да не би да унижемъ автономията на общи- нитѣ, като ги спъваме въ автономното стопанисване на тѣхнитѣ гори.

Г. г. народни представители! Въ миналата камара се направи опитъ да се раздѣлятъ двата въпроса: въпроса за стопанисването на горитѣ — чисто технически въпросъ и въпроса за охраната на горитѣ — чисто администра- тивенъ въпросъ. И азъ бѣхъ единъ отъ тѣзи, които на- стояха охраната на нашитѣ гори да се повѣри на на- шата войска. Ако въ миналото охраната на нашитѣ гори

е била извъредно лоша и нашитѣ гори сѣ вървѣли отъ денъ на денъ къмъ съсипване, това се дължи главно на това, че охраната се е подавала на партизанство и по този начинъ тя не е запазвала горитѣ, а е дирижирала тѣхното унищожаване. Затова се направи опитъ въ сега действующия законъ да се повѣри охраната на горитѣ на горски военни взводове, предполагайки, че съ тѣхъ не ще може да се партизанствува и по този начинъ ще се даде начало на една охрана, която нѣма да бжде повлия- вана отъ никакви избори и отъ никакви партии. Ние още нѣмаме достатъчно данни, за да отречемъ военната охрана на нашитѣ гори. Лопото обаче е, че нашата войска е абсо- лютно недостатъчна не само за охрана на горитѣ, но и за нейната прѣка задача — за запазване вътрешния редъ въ страната. Но азъ бихъ желалъ този опитъ да не се прекъсва, тази охрана да не се унищожава, защото въ края на крайната пакъ ще се върнемъ къмъ нея. Нашето население, което е вече почти доунищожило горитѣ, и което не може да намѣри никѣде другаде поминъкъ, за да остави горитѣ да си починатъ, ще напада на горитѣ въпреки охраната, която сега искаме да имъ създадемъ. Би трѣбвало да се създаде една абсолютна независима охрана, каквато е военната, която би могла да прекрати унищожението на нашитѣ гори.

Но поддържайки по принципъ, че охраната на горитѣ трѣбва да бжде въ пълна зависимостъ отъ Министерството на земледѣлието, азъ не мога да се съглася да бжде от- нета автономията на общината до такава степенъ, че тя да не може да посочва своя кандидатъ за общински стра- жаръ или общински лесничей. Мисля, че този членъ отъ законопроекта трѣбва да се измени въ този смисълъ, че общинскитѣ стражари се назначаватъ отъ горския ин- спекторъ, както е сега въ закона, а общинскитѣ лесничей отъ министерството по представление на респективнитѣ общини.

Що се отнася до държавната горска стража, която спо- редъ сегашния законъ се назначава отъ министра на зе- мледѣлието, струва ми се, че много неумѣстно г. мини- стърътъ е отменилъ досегашното постановление на за- кона, като е предоставилъ правото на горскитѣ инспек- тори да назначаватъ горскитѣ стражари. Азъ бихъ мо- лилъ народното представителство да се съгласи да остане полжниятъ: държавната горска стража да се назначава отъ министра на земледѣлието по представление на ре- спективнитѣ лесничей. Мотивътъ, за да се приеме отъ бившата Камара назначаването на стражаритѣ да става отъ Министерството на земледѣлието, бѣше единствено този: да може да се даде възможностъ на държавнитѣ лесничей и на горскитѣ инспектори да се предадатъ на по-важната за тѣхъ работа — техническата работа въ го- ритѣ: експлоатацията, подмладяването, укрѣпването на пороищата, опредѣлянето периметритѣ на охраняванитѣ гори и т. н. Вие знаете, че въ всѣки законъ за горитѣ ние сме слагали срокове отъ 3 до 5 години, въ които горитѣ да се арондиратъ, да се ограничатъ съ трайни знаци, да се измѣрятъ, да се опредѣли тѣхния запасъ, да се опре- дѣлятъ тѣхнитѣ сѣчища и т. н., а нищо почти не е напра- вено. И туй бѣше главната причина — и азъ особено много настоявахъ — да се унищожатъ горския инспекто- ратъ, като локаленъ административенъ органъ, защото той се превръща въ единъ излишенъ промежутъченъ органъ на министерството, безъ да може да отговори на основа свое предназначение, което му се дава отъ сѣще- ството на работата — да бжде технически контролъ на лесничейтѣ въ нашитѣ гори. Ще се съгласите, г. г. на- родни представители, че ние още нѣмаме достатъчно под- готовенъ персоналъ за стопанисването на нашитѣ гори. Ние имаме едва стотина лесничей съ висше лесовѣдско образование, а мнозина отъ тѣхъ не сѣ достигнали още онази стопанска практика, която да имъ даде право на самостоятелна работа въ нашитѣ гори. Тѣмо по тѣзи съображения въ сега действующия законъ се прие, че горскитѣ инспектори оставатъ само като технически ин- спектори, като ревизори и контролора на министерството. Тѣ нѣма да иматъ канцелария, защото щомъ имъ се даде канцелария, тѣ сѣ обръщатъ на княжници, на канцелари- сти, ще започнатъ да назначаватъ и уволняватъ, да приематъ делегации и т. н. и не ще могатъ да изпълня- ватъ прѣката си задача: да ръководятъ лесничей въ не- говата техническа работа, която з много сложна и трудна. Макаръ институтъ за горскитѣ инспектори да е възста- новенъ, на трето четене азъ ще направя конкретно пред- ложение да остане старото положение.

За да бжде горската стража запазена отъ влиянието на партизанитѣ, които сѣ много близко до инспектора и

ше могат да му влияят; от друга страна, за да бъде инспекторът спокоен в своята техническа, главно ревизорска работа, азъ моля да си останэ туй положение: държавната стража да бъде назначавана отъ министъра на земледелието по представление на лесничей. Мисля, че това нѣма да бъде голѣма тежестъ за министъра, защото той ще делегира това право на своя началникъ на горитѣ. Ако министърътъ на железницитѣ, който има едно ведомство много по-голѣмо, който има персоналъ десетократно по-голѣмъ отъ този, съ който борава министърътъ на земледелието, може да назначава и последния спирачъ и последния работникъ, и това е отъ интересъ за дѣлото, струва ми се, че трѣбва да се съгласи г. министъра на земледелието да поеме тази тежестъ, държавната стража да бъде назначавана по представление на лесничей отъ самия него, и да се корегира законопроектътъ.

Председателътъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ не съмъ съгласенъ съ предложението на г. Минковъ. Съгласенъ съмъ, обаче, съ предложението на г. Мирски въ края на забележката да се прибавятъ думитѣ: „по представление на общинския съветъ или на общественитѣ учреждения“. Това бѣше и мисълта на комисията при изработването на този членъ, но по една или друга случайностъ не сме го вписали. Ако не е достатъчно това тълкувание, което давамъ, че туй именно е разбирането на комисията — назначението на общинскитѣ лесничей и тѣзи на общественитѣ учреждения ще става по представление на същитѣ учреждения — можемъ да прибавимъ въ забележката и тѣзи думи.

А. Н. Минковъ (р): Това е и моето предложение — по представление отъ същитѣ, но и за стражаритѣ.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Ако това е Вашето предложение, може да се приеме. Но Вие предлагате назначението да става отъ общинитѣ и общественитѣ учреждения, да нѣма намѣса отъ страна на г. министъра на земледелието и държавнитѣ имоти, като смятате, че съ това министерството се мѣси въ автономията на общинитѣ. Понеже целта е върховния контролъ върху експлоатацията на горитѣ, чиято и собственостъ да сж тѣ, да принадлежи на държавата, затова назначението на общинскитѣ лесничей и тѣзи на другитѣ общественни учреждения трѣбва да става отъ министъра на земледелието по представление на същитѣ учреждения. Съ това се цели лесничейтѣ на общинитѣ и на другитѣ общественни учреждения да бждатъ хора съ цензъ.

Що се касае до назначението на стражаритѣ, не съмъ съгласенъ съ предложението на г. Минковъ. По действующия законъ назначаването на горскитѣ стражари ставаше отъ министъра на земледелието, което му създаваше маса трудности. Съ този законопроектъ сега ние децентрализираме назначаването на горскитѣ стражари — да ставатъ отъ горскитѣ инспектори по представление отъ лесничейтѣ. Това представлява една гаранция повече, отколкото ако горскитѣ стражари се назначаватъ непосредствено отъ лесничейтѣ.

Моля да се гласува текста както е изработенъ отъ комисията, като въ края на забележката — „Общинскитѣ лесничей и тѣзи на другитѣ общественни учреждения се назначаватъ също отъ министъра на земледелието и държавнитѣ имоти“ — се каже „по представление на общинския съветъ или на общественитѣ учреждения“.

Председателътъ: Има думата г. министърътъ на земледелието.

Министъръ Я. Молловъ: Азъ съмъ съгласенъ съ предложението на г. Мирски, което не се различава съществено отъ предложението на г. Минковъ, само че г. Мирски го формулира по-добре. Г. Минковъ! Нали Вие поддържате назначаването на общинскитѣ лесничей и тѣзи на другитѣ общественни учреждения да става отъ министъра по представление отъ надлежитѣ общественни учреждения?

А. Н. Минковъ (р): И на стражаритѣ.

Министъръ Я. Молловъ: На стражаритѣ — отъ респективнитѣ горски районни инспектори по представление на общинитѣ или на общественитѣ учреждения. Тази не-

правка на г. Мирски приемамъ, и мисля, че бѣше добре формулирана.

Хубава е идеята на г. Далиновъ да може охраната на горитѣ да минэ въ рацетѣ на военитѣ. Ако имаме достатъчно войска, по-хубаво отъ това не може да се желае. Вземете Франция, всяко е една отъ най-демократичнитѣ страни, тамъ охраната на горитѣ е повѣрена на военитѣ. За голѣмо съжаление, по много причини днесъ това не може да стане у насъ.

Колкото се отнася до назначаването на стражаритѣ отъ министъра, азъ намирамъ въ това известно неудобство. Ако гаранциитѣ, които сж предвидени въ закона, не сж достатъчни да гарантиратъ стабилизиратъ на горскитѣ районни инспектори и лесничейтѣ, да ги допълнимъ, за да бждатъ стабилизирани, за да могатъ да бждатъ свободни въ избора и назначаването на персонала, съ който ще работятъ, и да се освободи министъра отъ длъжността да изгълнява една формалностъ — да назначава горскитѣ стражари по представление на лесничейтѣ. Ако горскитѣ районни инспектори е на мѣстото си, ако той не е играчка въ рацетѣ на министъра, ако той може да бъде смѣняванъ и премѣстванъ само следъ като се изпълнятъ редица формалности, по-добро отъ това не може да се желае. Трѣбва да желаемъ едно: действително районнитѣ горски инспектори да бждатъ на мѣстото си, хора съ цензъ и по-висока култура, които да не се поддаватъ на странични влияния. И това се е целело съ стабилизиратъ на висшия персоналъ — инспекторитѣ и лесничейтѣ: да се освободи министърътъ отъ тази канцеларска работа да назначава стражаритѣ, която не води къмъ нищо.

Г. Далиновъ каза, че понеже спирачитѣ и стрелочницитѣ въ Министерството на железницитѣ се назначавали отъ самия министъръ, затова и министърътъ на земледелието можелъ да назначава горскитѣ стражари. Азъ имамъ възможностъ да управлявамъ Министерството на железницитѣ цѣли 9 месеца и знамъ, и вие знаете, че нито единъ министъръ не се е освободилъ отъ всевъзможни депутации при назначаването на този висшъ персоналъ. Ако е въпросъ за партизанство, азъ бихъ казалъ, че тамъ може да се партизанствува и съ партизанствува при назначаването на този персоналъ. Ако, обаче, дадете възможностъ на секционнитѣ инженери, или на инспекторитѣ, или на началницитѣ на депа и работницитѣ да назначаватъ висшия персоналъ по железницитѣ, бждете сигурни, че тогава ще се попадне на персоналъ много по-голямъ за работа.

Ето защо мене ми се струва, че по-добре е да се стремимъ да стабилизираме висшия персоналъ: районнитѣ инспектори и лесничейтѣ, на които да се възложи назначаването на стражаритѣ, отколкото тия последнитѣ да се назначаватъ отъ министъра. Когато министърътъ ги назначава, той може да не одобри този, който ще му бъде представенъ отъ лесничей и да назначи другъ, който не е толкова годенъ. Тозъ, който носи отговорностъ за охраната и управлението на даденъ горски районъ, той ще гледа да избере за горски стражари най-добритѣ кандидати и да не се поддава на странични давления.

Председателътъ: Г. г. народни представители! По чл. 52 има направени предложения отъ г. Мирски и отъ г. Минковъ.

Понеже предложението на г. Мирски е по-общо и, що се отнася до забележката, съ него се съгласява и г. Минковъ, ще поставя на гласуване най-напредъ него.

Г. Мирски предлага въ края на забележката да се прибавятъ думитѣ: „по представление на общинския съветъ или на общественитѣ учреждения“.

Вие, г. Минковъ, поддържате ли Вашето предложение да се зачеркне забележката?

А. Н. Минковъ (р): Да, поддържамъ го.

Председателътъ: Които приематъ предложението на г. Минковъ да се зачеркне забележката, моля, да вдигнатъ ръка. Меншество, Събранието не приема.

Г. Мирски предлага къмъ тая забележка въ края да се прибавятъ думитѣ: „по представление на общинския съветъ или на общественитѣ учреждения“. Съ това предложението е съгласенъ министърътъ на земледелието.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

По отношение назначението на горскитѣ стражари, за които е речъ въ алинея втора, има предложение отъ г. Минковъ въ смисълъ: (Чете) „Горскитѣ стражари и над-

сирателитъ по експлоатацията на горитъ се назначаватъ отъ горскитъ инспектори по представление на лесничитъ. Общинскитъ и тия на общественитъ учреждения горски стражари и надзиратели се назначаватъ отъ съответнитъ учреждения. Тия назначения се одобряватъ отъ съответния горски инспекторъ.

Ониа отъ васъ, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Множество, Събранието не приема.

Отъ г. Мирски има предложение въ смисълъ: въ алинея втора думитъ поставени въ скобкитъ „държавни, общински и на други обществени учреждения“ да се зачеркнатъ и следъ алинея втора да се прибави забележка: (Чете) „Общинскитъ стражари и ониа на другитъ обществени учреждения се назначаватъ отъ горскитъ инспектори по представление на общинския съветъ или на другитъ обществени учреждения“. Съ предложението на г. Мирски е съгласенъ и г. министърътъ на земледѣлието.

Ониа отъ васъ, които приематъ предложението на г. Мирски, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Ще поставя на гласуване цѣлия чл. 52 съ току-що приетитъ измѣнения и допълнения. Които приематъ чл. 52 съ току-що приетитъ измѣнения и допълнения, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст): (Чете)

„Чл. 53. Дисциплинарнитъ наказания на служителитъ по горитъ, заемащи длъжности съ лесовѣдско звание (чл. 49), за по-тежки простѣпки (чл. 75 т. т. 4—7 отъ закона за държавнитъ служители) се налагатъ по решение на специаленъ дисциплинаренъ съветъ при Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти, състоящъ се отъ: началника на отдѣлението за горитъ и лова, единъ членъ на Софийския апелативенъ съдъ, избранъ отъ общо събрание на сѣда, и единъ горски инспекторъ, избранъ отъ комегията на обвиняемия — последнитъ двама съ заместници, избрани по сѣщия начинъ. Членоветъ на дисциплинарния съветъ и тѣхнитъ заместници се назначаватъ отъ министра за 3 години.

Обвинението предъ дисциплинарния съветъ се вписва съ особенъ писменъ докладъ и се поддържа отъ единъ висшъ чиновникъ при отдѣлението за горитъ и лова. Предисъ отъ докладъ на обвинителя се изпраща на обвиняемия, за да даде своитъ обяснения, които може да бѣдатъ дадени и устно предъ дисциплинарния съветъ. Ако обвиняемиятъ, безъ уважителни причини, не се яви лично или не представи писмени обяснения въ опредѣленъ срокъ, обвинението се разглежда въ негово отсъствие.

Дисциплинарниятъ съветъ се произнася по дѣлата въз основа на събраниятъ доказателства и опредѣля вида и размѣра на наказанието, споредъ важността и характера на простѣпката, степенъта на вината и поведението на провинения.

Дѣлопроизводството на дисциплинарния съветъ се опредѣля съ особенъ правилникъ“.

Председателъ: Които приематъ чл. 53 тѣй, както съ прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст): (Чете)

„Чл. 54. Служителитъ по горитъ, заемащи длъжности съ лесовѣдско звание, носятъ форменъ облѣкло или установенъ отличителенъ знакъ, задължителни за носене въ всички случаи, когато се намиратъ при изпълнение на служебнитъ си обязанности въ гората.

„Горскитъ стражари, пазачитъ, кантонеритъ, надзирателитъ, прислужничитъ и каруцаритъ носятъ форменъ облѣкло и оржия. Горскитъ стражари се ползватъ съ правата, които иматъ полицейскитъ стражари, съгласно чл. 106 отъ закона за полицията. Форменото облѣкло и оржието на тия служители се дава отъ държавата, респективно общинитъ и общественитъ учреждения“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Предлагамъ въ втората алинея думитъ „съгласно чл. 106 отъ закона за полицията“, тѣй като последниятъ законъ е отмененъ, да се замѣнятъ съ думитъ: „съгласно чл. . . .“ — нека г. докладчикътъ на-

прави справка и постави съответния членъ — „отъ закона за администрацията и полицията“.

Председателъ: Г. Мирски предлага една редакционна поправка въ чл. 54: думитъ „съгласно чл. 106 отъ закона за полицията“ да се замѣнятъ съ думитъ: „съгласно чл. . . .“ — ще се направи справка, за да се послѣви въ послѣдствие съответния членъ — „отъ закона за администрацията и полицията“. Това е редакционна поправка и затова нѣма да я гласувамъ.

Които приематъ чл. 54 съ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст): (Чете)

„Чл. 55. За извънредния трудъ и рискъ при носене на службата и като премия за производството (чл. чл. 66 и 67 отъ закона за държавнитъ служители), служителитъ по горитъ получаватъ специално възнаграждение.

Това възнаграждение се изплаща отъ следнитъ показатели:

- 20% отъ присъденитъ въ полза на държавното съкровище глоби и стъ сумитъ, добивани отъ продажба на конфискувани материали за нарушение закона за горитъ, и
- 5% специални „персонални добавки“ върху продажната стойност на всички главни и второстепенни продукти, добивани отъ държавнитъ, общинскитъ и други обществени гори.

Горнитъ суми се внасятъ въ фонда за культурни мѣроприятия по земледѣлието, горитъ и водитъ, гдето се открива специална сметка „възнаграждение на горскитъ служители“, и се разпредѣлятъ между всички служители по горитъ (включително и тия, издържани отъ общинитъ и други обществени учреждения — чл. чл. 39 и 44) пропорционално на получаванитъ отъ тѣхъ заплати, като общия размѣръ на възнаграждението не може да надминава половината отъ получаваната заплата съ другитъ дѣлнителни къмъ нея възнаграждения.

На всѣки служителъ по горитъ, който при изпълнение или по поводъ на изпълнение на служебнитъ си обязанности получи тежка рана, болестъ или тѣлесна повреда, а въ случай на смъртъ — на семейството му се дава парична помощ, която се опредѣля отъ министра на земледѣлието и държавнитъ имоти и се изплаща отъ сѣщия фондъ, независимо отъ другитъ помощи, които би му съ следвали по другъ нѣкой законъ“.

Председателъ: Които приематъ чл. 55 тѣй, както съ прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст): (Чете)

„Чл. 56. За жилища на персонала по стопаниването на горитъ, когато той трѣбва да живѣе въ самитъ гори или въ населени мѣста, гдето нѣма удобно за това помешение, както и за горската стража, пазачитъ, кантонеритъ, надзирателитъ и други, държавата, общинитъ и другитъ обществени учреждения построяватъ нужното число лесничейски домове, горски бараки и други, които снабдяватъ и съ нужната покъщнина.

На сѣщия персоналъ се даватъ и нужнитъ превозни средства, а така също може да се позволи да работва за засѣване на хранителни продукти и други свои собствени нужди; край жилищата или отъ празнитъ мѣста изъ гората, до единъ хектаръ на лице, както и да пуца на паша въ гората до 2 глави едъръ и 10 глави дребенъ собственъ добитѣкъ, или да събира сѣно или шума за изхранването на сѣщото количество добитѣкъ, безъ да се плаща какъвто и да било наемъ или такса за това“.

Председателъ: Които приематъ чл. 56 тѣй, както съ прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст): (Чете)

„Чл. 57. Служителитъ по горитъ се ползватъ безплатно съ дърва за отопление, каквито имъ се отпусчатъ отъ държавнитъ, респек. общинскитъ и други обществени гори, до 20 куб. метра годишно.

На сѣщитъ може да се позволи, съ разрешението на Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти, за постройка и поправка на собствени жилища и покъщнина, да отсѣкатъ отъ държавна или общинска гора пострѣбно имъ количество всѣкакъвъ видъ строителенъ материалъ, срещу заплащане на следусмата тарифна такса“.

Председателъ: Които приематъ чл. 57 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 58. Лицата съ завършено висше лесовѣдско образование, които сж добили право за заемане на държавна служба по горитѣ (чл. 47), иматъ право на пълна частна лесовѣдска практика по: експлоатация на гори и горска индустрия; измѣрване, закрепляване, ограничаване и уредба на гори и горски пасища; приготвяване планове и рѣководство на работитѣ по укрепяване пороища и залесяване; приготвяване планове и рѣководство на работитѣ по направа на горски пътища и горски постройки (жилища, складове, дѣкорѣзници, семосушници и други); експертиза, заключения, съвети и пр.

Лицата съ завършено срдѣно лесовѣдско образование и добили право за заемане на държавна служба по горитѣ, иматъ право на ограничена частна лесовѣдска практика, опредѣлена въ специаленъ за това правилникъ. Съ същото право се ползватъ и лицата, свършили специалния лесовѣдски курсъ въ София презъ 1923 г.

Иматъ право да се установяватъ на свободна лесовѣдска практика, за повече отъ една година, и ония чуждоподани лесовѣди, които, следъ като сж сгършили признато висше или срдѣно лесовѣдско училище, сж практикували най-малко една година по специалността си въ държавата, където сж свършили. Ония отъ тѣхъ, които нѣматъ такава практика, се подлагатъ на предвиденитѣ въ чл. 47 стажъ и провѣроченъ изпитъ.

Никой не може да упражнява частна лесовѣдска практика, докато не се издаде за това заповѣдъ отъ министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти, която се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“.

Тази заповѣдъ министра издава възъ основа рѣшението на специалната комисия при Министерството на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството по принаване права за упражняване на техническа практика, въ която комисия влизатъ: по единъ представителъ на отдѣлението за горитѣ и лова и дружеството на българскитѣ лесовѣди.

Правото за упражняване на частна лесовѣдска практика може да бъде отнето, за време отъ 1—3 години, на лица, които, като сж действували отъ свое име или като пълномощници, сж се показали неизправни по изпълнение на поститѣ задължения и работи, и за винаги — на всички лица, които представятъ 3 пъти подъ редъ несостоятелна работа. Това отнемане става съ мотивирана заповѣдъ на министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти, която се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“ и се прилага отъ деня на обнародването.

Наказва се съгласно общия наказателенъ законъ всѣки, който упражнява частна лесовѣдска практика, безъ да му е разрешена такава, а така също и оня, който спососбува другиму да упражнява неразрешена му практика“.

Председателъ: Които приематъ чл. 58 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Глава IV.

Стопанисване и експлоатация на горитѣ.

а) Общи наредби:“

Председателъ: Които приематъ заглавието на глава IV тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 59. Стопанисването и експлоатацията на всички гори, горски пасища и други земи, отредени за предметъ на горско стопанство, става по реда и съ ограниченията, които настоящиятъ законъ предвижда или допуща, независимо отъ предписанията на другитѣ закони“.

Председателъ: Които приематъ чл. 59 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 60. Горитѣ и опредѣленитѣ за залесяване земи сж предметъ на постоянно горско стопанство, затова въ тѣхъ

сж забранени всѣкакви действия, които водятъ къмъ превръщането имъ въ пустующа земя, или съставляватъ опасностъ за по-нататъшния растежъ на насаженията.

За горитѣ принадлежащи на държавата, общинитѣ и другитѣ обществени учреждения е задължително, освенъ това, правилното (съ ежегодно и равномерно ползуване) горско стопанство. Отъ тая наредба се изключватъ маломѣрнитѣ гори.

Всички опредѣлени за предметъ на горско стопанство голи земи и голинитѣ извъ вътрешността на горитѣ трѣбва да бъдатъ надлежно залесени, прореденитѣ и залеявани гори попълнени, респек. подмладени, а сечищата — възобновени най-късно до 5 години следъ изсичането имъ“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цочо Братановъ.

Ц. Братановъ (с. д): Отъ закрилата на този членъ сж изключени частнитѣ гори. Частнитѣ гори не сж малко въ България. Азъ зная, че духътъ на закона е, че погивитѣ постановления важатъ и за частнитѣ гори. Затова моля г. министра да обясни защо сж изключени отъ този членъ частнитѣ гори. Прави предложение въ алинея втора, следъ думитѣ „на държавата, общинитѣ и другитѣ обществени учреждения“ да се прибавятъ думитѣ „и на частнитѣ лица“, за да се разбере, че законътъ се отнася и до частнитѣ гори, както е било и досега.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Тази поправка е основателна и може да се внесе. Тогава алинея втора на чл. 60 добива следната редакция: (Чете) „За горитѣ принадлежащи на държавата, общинитѣ и другитѣ обществени учреждения и на частнитѣ лица е задължително, освенъ това, правилното (съ ежегодно и равномерно ползуване) горско стопанство. Отъ тая наредба се изключватъ маломѣрнитѣ гори“.

Председателъ: Има предложение отъ народния представителъ г. Цочо Братановъ въ алинея втора на чл. 60 следъ думитѣ: „и другитѣ обществени учреждения“ да се прибавятъ думитѣ: „и на частнитѣ лица“. Съ това предложение е съгласенъ г. министерътъ на земледѣлието.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Които приематъ чл. 60 съ току що прилагата поправка моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 61. Обществени гори се стопанисватъ високостъблено, низкостъблено и срдѣностъблено.

Клоносечното и главосечното стопанисване се допуща само тамъ, гдето това е неизбежно свързано съ установения поминъкъ на населението, ако горитѣ нѣматъ охранително или строго-охранително значение.

Видътъ на стопанството за всѣка гора се установява при изработването на стопанския планъ (или други временни наредби за стопанисване), като се гледа, щото поне $\frac{2}{3}$ отъ държавнитѣ и половина отъ общинскитѣ гори въ страната да се стопанисуватъ високостъблено.

Частнитѣ гори, ако не подпадатъ подъ наредданията на чл. 21 буква а и д, могатъ да се стопанисватъ въ каквато форма пожелаатъ стопанитѣ имъ“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цочо Братановъ.

Ц. Братановъ (с. д): Азъ правя предложение щото всички гори да се стопанисватъ на общо основание. Нѣма защо да се прави изключение за частнитѣ гори; защото ще ставатъ голѣми злоупотребления съ закона. Желанията на стопанитѣ сж винаги противъ развиването и растежа на горитѣ.

Безъ да се мотивирамъ повече, правя предложение последната алинея на чл. 61 да стане така: „Частнитѣ гори се стопанисватъ по общитѣ нареддания, както държавнитѣ и общественитѣ гори“. Щомъ дадемъ свобода на частнитѣ стопани, въ една година нѣма да имаме частни гори, защото тѣ нѣма да ги стопанисватъ, а щѣ ги съсипатъ. Тѣхната експлоатация, ако не става въ общитѣ правила, ще бъде въ вреда на горитѣ, а такава експлоатация не трѣбва да се допуща.

Председателят: Г. Братанов! Изключват се тия гори, които не попадат във букви а и д на чл. 21. Във чл. 21 букви а и д се обяснява кои частни гори попадат под този начин на експлоатация. Така че това е едно малко изключение.

Ц. Братанов (с. д): Със него може да се злоупотребява много.

Председателят: Не се изключват всичките частни гори. Тия частни гори, които са от значение за горското дъло, попадат във буква д на чл. 21.

Ц. Братанов (с. д): Кой ще ги определя, г. председателю?

Р. Василев (д. ст): Има комисия.

Ц. Братанов (с. д): Права туй предложението, защото може да се злоупотребява.

Председателят: Значи, г. Братанов, Вие предлагате да се изхвърли последната алинея на чл. 61.

Ц. Братанов (с. д): Да.

Министър Я. Моллов: Аз съм против нищо против това предложение.

Председателят: Има предложение от г. Цочо Братанов последната алинея въ чл. 61 да се изхвърли. Със това предложението е съгласен и г. министърът на земледелието.

Който приемат това предложението, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Който приемат чл. 61 със току що приетото изменение, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст): (Чете)

„Чл. 62. Турнусят на сечята за горите, принадлежащи на държавата, общините и другите обществени учреждения, не може да бъде по-малък от 60 години за високостволните гори и 15 години за низкостволните.“

По-малкият от 100 хектара низкостволни гори могат да се стопанисват при турнус не по-малък от 10 години.

Тополите, върбите, елшата, акацията, келавия габеръ, обикновената леска, разните тръни и храсти и сния издънковы гори, които се стопанисват специално за добиване кори за аргасване, лика, шума за храна на добитъка, колове за лозя, огради и други такива, както и насажденията, които се стопанисват клоносечно и главосечно, може да се стопанисват и при турнус по-малък от 10 години.“

Председателят: Който приемат чл. 62, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст): (Чете)

„Чл. 63. Въ охранителните и строго-охранителните гори, чийто и да била тѣ, не се позволява: а) бодене на клоносечно и главосечно стопанство и б) гола сеч на широки пояси.“

Въ сечитѣ гори може да бъде забранено, когато това се налага за запазването имъ отъ унищожаване или разстройството на насажденията: а) сечене на стоящи дървета, освенъ сухи такива — до като не се изработи стопански планъ; б) изкореняване на пълницата и коренитѣ, ако съществува опасностъ отъ измиване или срутване на почвата, или образуване на подвижни пѣсьци, или пъкъ ако пълницата и коренитѣ са необходими за естествено възобновяване на гората; в) паша на добитъкъ, събиране на почвена постилка, косене на трѣва и други подобни.

Пашата и другитѣ ползвания могат да бъдат забранени или ограничени и въ горскитѣ пасища и другитѣ земи, включени въ охранителнитѣ и строго-охранителнитѣ периметри.“

Председателят: Който приемат чл. 63, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст): (Чете)

„Чл. 64. Горитѣ се стопанисват по специални стопански планове, или стопански програми, които иматъ за

цель да осигурятъ пълността на запаса и да гарантиратъ трайностъ и постоянство въ ползуването.

Стопанскитѣ планове и програми се изработватъ отделно за всѣко самостоятелно стопанство (стопанска единица или ревиръ).

Изменения на реда и размѣра на ползуването, установени въ стопанскитѣ планове и програми, не се допускатъ, докато не се направи ревизия по установения за това редъ.“

Председателят: Който приемат чл. 64, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст): (Чете)

„Чл. 65. Стопанскитѣ планове за държавнитѣ и общинскитѣ гори се изработватъ отъ специални сѣщия за уредбата на горитѣ, а стопанскитѣ програми — отъ лесничитѣ.“

Нужнитѣ за цельта разходи се предвиждатъ ежегодно въ бюджета на Министерството на земледелието и държавнитѣ имоти, респективно въ бюджета на фонда за културни мѣроприятия по земледелието, горитѣ и водитѣ.

Общини, които пожелаатъ, могат да изработятъ стопанскитѣ планове или програми за горитѣ си съ свои средства. Въ такъвъ случай, съ разрешение на министра на земледелието и държавнитѣ имоти, тази работа може да се възложи по реда, указанъ въ закона за бюджета, отчетността и предприятията, и на лесовѣди на частна практика, съ призната за това правоспособностъ, съгласно чл. 56 на настоящия законъ. Общини, на които половината отъ приходитѣ по бюджета се покриватъ съ приходи отъ горитѣ, са длъжни да сторятъ това въ 5-годишенъ срокъ отъ влизането въ сила на настоящия законъ. За същата цель, съ разрешение на министра на земледелието и държавнитѣ имоти, може да се отпусчатъ и извъредни ползвания отъ горитѣ.

Стопанскитѣ планове, респ. програми, за частнитѣ гори и тия на общественитѣ учреждения, освенъ въ случаитѣ, предвидени въ чл. 28, се изработватъ по частенъ редъ, отъ тѣхнитѣ собственици или владѣтели.

Стопанскитѣ планове се утвърждаватъ, следъ проверка отъ Министерството на земледелието и държавнитѣ имоти, съ указъ, а стопанскитѣ програми — съ заповѣдь отъ министра на земледелието и държавнитѣ имоти.“

Председателят: Който приемат чл. 65, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст): (Чете)

„Чл. 66. Размѣртъ на ежегодното ползуване отъ държавнитѣ, общинскитѣ и другитѣ обществени гори, както за главнитѣ, така и за второстепеннитѣ горски продукти, се определя отъ лесничей, въз основа на годишни извлечения отъ утвърденитѣ стопански планове или програми, които извлечения се проверятъ и одобряватъ отъ горския инспекторъ.“

До изработването на стопански планове и програми, размѣртъ на годишното ползуване, както и способитѣ за ползуването, възобновяването и отглеждането, се определятъ по временни таблични редове. Тѣзи таблични редове се приготвяватъ отъ лесничейтѣ, за не повече отъ 3-годишенъ периодъ, въз основа на нужнитѣ изчисления за въроятното количество, което може да се отпусне отъ дадена гора, безъ да се нахърни нѣмнитѣ запасъ, и може да бъде използвано презъ периода. Табличнитѣ редове се проверятъ и одобряватъ отъ горския инспекторъ.

Определянето и надзорътъ на ползуването отъ частнитѣ гори, доколкото настоящиятъ законъ изисква това, се извършва отъ надлежния лесничей.“

Председателят: Който приемат чл. 66, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст): (Чете)

„Чл. 67. Опредѣлениятъ съгласно чл. 56 размѣръ и начинъ на годишно ползуване може да бъде измененъ само съ разрешение на Министерството на земледелието и държавнитѣ имоти, безъ обаче да се нарушава общиятъ, предвиденъ въ стопанския планъ или програма, редъ и размѣръ на ползуването. Това не се отнася до ползуването отъ лежащата маса въ горитѣ.“

Ако размѣртъ на ползуването бъде увеличенъ вследствие на нѣкакви извъредни причини, или чрезъ непозволена сеч, последвалото отъ това намаливане на общия

запасъ трѣбва да бъде възстановено, чрезъ съответно намаляване или спиране на ползуването презъ следващитѣ години“.

Председателъ: Които приематъ чл. 67, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): (Чете)

„Чл. 68. Потрѣбнитѣ дървени материали за горско-културнитѣ и техническитѣ подобрения въ горитѣ, горекитѣ пжтища, мостове и сгради, граничните и геодезически знаци въ горитѣ, стълбове за телеграфни и телефонни линии въ горитѣ и други нужди на горското стопанство се отсичатъ базилатно отъ открититѣ сечища въ съответнитѣ държавни, общински или други обществени гори. Ако открититѣ сечища се намиратъ далечъ или нѣма въ тѣхъ подходящи за целта дървета, тѣ могатъ да бъдатъ отсечени изборно отъ най-близкитѣ части на горитѣ, по указание на лесничея.“

По сжшия начинъ, по спелу заплащана на тарифнитѣ цени, се отпущатъ нужнитѣ материали за неотложни поправки на обществени пжтища, мостове, телеграфни и телефонни линии и други такива, когато бъдатъ повредени съ наводнение, пожаръ или други стихии, и ако поправката се извършва по стопански начинъ отъ самитѣ учреждения.

Позволително за сечене въ всички тия случаи за повече отъ 20 куб. м. се дава съ разрешение на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Председателъ: Които приематъ чл. 68, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): (Чете)

„Чл. 69. Високостъбленитѣ гори се сечатъ презъ пълната година, а низкостъбленитѣ — отъ 1 октомврий до 1 априлъ.“

Презъ периода на възобновяването, сеченето въ високостъбленитѣ гори може да бъде забранено презъ времето отъ 1 априлъ до 1 октомврий, споредъ предвижданията на плановетѣ за ползуване, когато това е необходимо за запазване подраста.

Неприятнитѣ зиме низкостъблени гори могатъ да се сечатъ и преди 1 октомврий, но не по-рано отъ 15 августъ.“

Низкостъбленитѣ гори за копи за аргасване и лека, както и шума за заваряване на бубитѣ, се сечатъ до 31 май, а за шума за храна на добитѣкъ — отъ 15 августъ.“

Келавиятъ габеръ, върбитѣ, тополнитѣ, елшата, обикновената лиска и разнитѣ трѣнци и храсти могатъ да се сечатъ презъ пълната година, ако горитѣ нѣматъ охранително значение.

Прорекладията, пробиркитѣ, кастрѣнето и други промекутьчни сечи, а така сжшо чистенето на горитѣ отъ паднали сухи и повредени дървета, могатъ да ставатъ презъ пълната година, както въ високостъбленитѣ, така и въ низкостъбленитѣ гори“.

Председателъ: Които приематъ чл. 69, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): (Чете)

„Чл. 70. Сечене вънъ отъ опредѣленитѣ въ чл. 69 срокове може да се допусне: а) когато гората подлежи на изкореняване, въ нѣкой отъ случаитѣ, предвидени въ чл. 29; б) за предаване на гората отъ нѣкакви стихийни повреди или когато сж причинени такива; в) за неотложна поправка на обществени пжтища, мостове, телеграфни и телефонни линии и други такива постройкаи и съоръжения, когато бъдатъ повредени отъ наводнение, пожаръ и други стихии; г) на частни горовладѣлци — за отсичане отъ собственитѣ имъ гори потрѣбния материалъ за постройки, когато пострадатъ отъ пожаръ, наводнение и други бѣди.“

Разрешение за това се иска: за случаитѣ по буква а отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти, а за случаитѣ по букви б, в и г — отъ районния горски инспекторъ“.

Председателъ: Които приематъ чл. 70, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): (Чете)

„Чл. 71. Отсеченитѣ материали отъ низкостъбленитѣ гори, гдето не е позволена сечъ следъ 1 априлъ, трѣбва да бъдатъ изнесени вънъ отъ сечищата и последнитѣ по-

чистени най-късно до 1 май сжщата година. Следъ тоя срокъ материалитѣ могатъ да се лъжатъ временно на полянитѣ и други мѣста въ сечището или гората, опредѣлени за временни складове, отъ гдето трѣбва да бъдатъ вдигнати и изнесени вънъ отъ гората най-късно до 1 септемврий сжщата година.“

Отсеченитѣ материали въ високостъбленитѣ гори трѣбва да бъдатъ изнесени вънъ отъ сечищата, респек. временнитѣ складове и гората, въ срока опредѣленъ отъ лесничея съ заповѣдь, възъ основа на годишния планъ и другитѣ специални наредби за сечѣта.

По непреодолими причини (лоша зима, наводнение, епидемична болестъ по хората и добитѣка и други), горнитѣ срокове за изнасяне на материалитѣ могатъ да бъдатъ продължени съ разрешение на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти; въ такъвъ случай срокътъ за изнасяне на материалитѣ отъ сечищата въ низкостъбленитѣ гори, които се сечатъ по 1 априлъ, не може да бъде продълженъ повече отъ 1 юний сжщата година“.

Председателъ: Които приематъ чл. 71, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): (Чете)

„Чл. 72. Годишнитѣ сечища въ държавнитѣ, общинскитѣ и другитѣ обществени гори се опредѣлятъ отъ лесничея, най-късно до 1 августъ всяка година. Сжшъвременно лесничеятъ опредѣля пжтищата за изнасяне на материалитѣ и мѣстата за временни складове.“

Стопанската година, по отношение сеченето, извозването и другитѣ работи по експлоатацията на горитѣ, започва отъ 1 октомврий“.

Председателъ: Които приематъ чл. 72, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): (Чете)

„Чл. 73. Дърветата трѣбва да се сечатъ никакъ по земята, така че височината на пѣна да не надминава половината отъ дебелината (диаметъра) му. По-високо могатъ да се сечатъ само горитѣ въ блатиститѣ и изложени на заливане мѣста.“

Отсеченитѣ материали въ иглолистнитѣ гори, които се сечатъ или държатъ въ гората следъ 1 априлъ, трѣбва да бъдатъ или обѣлени отъ кората, или издѣлани, или нацѣпени.“

Въ ония гори, гдето това се налага отъ усложнята, сечищата се оградятъ, преди или следъ изсичането имъ. Материалъ за ограждане (трѣнци, гложъ, келавъ габеръ и други) се взема отъ сечището, а работата се извършва отъ оня, който използва материала, добитъ отъ сечището. Тамъ, гдето сечището допиря до работни земи, граничитѣ му се оградятъ съ окопъ“.

Председателъ: Които приематъ чл. 73, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): (Чете)

„Чл. 74. При изнасянето отъ сечищата, респ. временнитѣ складове или наминалитѣ се въ гората дѣкорѣянии и други завеления, въ всички категорни гори, строителнитѣ дървени материали се маркиратъ отъ органитѣ на горската властъ съ специална горска марка — контроленъ чукъ. Формата, размѣритѣ и въобще направата на този чукъ се опредѣля въ правилника за прилагането на настоящия законъ. Той е държавенъ патентъ. Забранено е на лица, непринадлежащи на горската администрация, да си служатъ съ такъвъ чукъ“.

Председателъ: Които приематъ чл. 74, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ср): (Чете)

„б) Стопанисване и експлоатация на държавнитѣ гори.

Чл. 75. Държавнитѣ гори се стопанисватъ отъ органитѣ на Отдѣленieto за горитѣ и лова при Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти. Добиването и продажбата на дървенитѣ материали отъ тия гори става: а) по стопански начинъ; б) отъ мѣстното население и други — по тарифни цени, в) чрезъ търгъ, г) чрезъ смесени обществени предприятия и д) чрезъ концесия.

Забележка. Отстъпеният на някои държавни учреждения (училища, ковчезови и др.) гори, за задоволяване техните собствени нужди, се стопанисват от управлението на тия учреждения, под общия надзор и ръководство на местния лесничей. Горите, предоставени като учебни и опитни стопанства на агрономо-лесовъдния факултет при университета, се стопанисват от местния лесничей под ръководството на съответният професор и съгласно мнението на факултетния съвет.

Председателят: Които приемат чл. 75, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст.): (Чете)

„Чл. 76. Стопанската експлоатация на държавните гори се предпочита. Тя може да се извършва или с наети работници, или от трудоваци; или с отдаване изпълнението на някои от работите чрез търг.“

Нужният за тая цел суми се предвиждат в бюджета на Министерството на земледелието и държавните имоти — отделение за горите и лова, или се дават на разпоредение на същото от други ведомства и учреждения, които желаят да имъ се приготвят някои по-търбни тъмъ материали. За същата цел може да се предвиждат суми и в бюджета на фонда за културни мероприятия по земледелието, горите и водите, които суми следъ това се връщат в държавния бюджет.

Добититъ при стопанската експлоатация материали, ако не сж предназначени специално за някои държавно или обществено учреждение, се използват, преди всичко, за държавни нужди, като се дават на пуждающитъ сз учреждения по косуема цена, включително стойността на дървото на коренъ. Остатъка се продава по тарифни цени, включващи и разходите по приготвянето имъ, или на търгъ.

Приготвенитъ за смѣтки и съ средствата на други държавни обществени учреждения материали се заплащат отъ тѣхъ по действителната стойност на дървото на коренъ“.

Председателят: Които приемат чл. 76, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст.): (Чете)

„Чл. 77. На местното работно население въ чисто горските и горско-полските села (забележка 1 ва къмъ чл. 21), ако то изкарва прехраната си главно отъ работа (физически трудъ) въ горите и е групирано въ родовни трудови горско-производителни кооперативни сдружения, се отпускатъ по тарифни цени, отъ открититъ сѣчища, до 80 куб. м. на членъ кооператоръ.“

Въ чисто горските села на всѣко отдѣлно домакинство отъ местното население, ако и да не влиза въ някои кооперативно сдружение, се отпускатъ по същия начинъ, до 40 куб. м.

Забележка. За местно население се считат жителитъ на ония населени мѣста, въ землищата на които се намира дадена гора или граничатъ съ нея.

Ония населени мѣста, които досега сж се ползували отъ държавнитъ гори, макаръ и неграбитачи съ тѣхъ, и не притежаватъ свои частни и общински гори, могатъ да се ползуватъ и за въ бъдеще, съ разрешение на Министерството на земледелието и държавнитъ имоти, съ дървенъ материалъ отъ тия гори, само за собствени домашни нужди.

Този начинъ на ползуване отъ държавнитъ гори се допуска само тамъ, гдето не е въведена въ тѣхъ стопанска експлоатация или нѣма никакъ или достатъчно общински гори.

Изсячането и изнасянето на дърветата и почистването на сечищата, въ двата случая, става задружно, по нареждане на лесничей, съ дадени въ негово разположение работници отъ кооперативнитъ сдружения, респ. домакинствата; или наети отъ тѣхъ.

Когато опредѣленото годишно сечище не стига да покрие напълно нуждитъ на имашето право на ползуване отъ дадена гора местно население, добититъ материали се разпредѣлятъ пропорционално между членоветъ кооператори и домакинствата (споредъ броя на работоспособнитъ имъ членове), които сж взели участие въ сѣченето“.

Председателят: Има думата народниятъ представителъ г. Ангелъ Стайковъ.

А. Станковъ (р): Г. г. народни представители! Въ първата алинея на чл. 77 се дава една привилегия на така нареченитъ трудови горско-производителни кооперации, т. е. на населението, което е групирано въ такива кооперации. Азъ искамъ да се разшири тая привилегия като се прибави „или кредитни кооперации“. Това мое предло-

жение отговаря на смисъла и духа на закона и моля да бѣде прието.

Председателят: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Дичевъ.

П. Дичевъ (д): Г. г. народни представители! Същия въпросъ, който повдига г. Станковъ, занимава и менъ. Трудовитъ горско-производителни кооперации възникнаха презъ миналия режимъ чрезъ прилагането на действующия законъ за горите, споредъ който въ тия кооперации трѣбваше да влизатъ само ония лица отъ горските и горско-полскитъ села, които се препитаватъ отъ труда си въ горитѣ. Фактически, обаче, въ тия кооперации влизаша голѣмъ процентъ хора, които не се препитаваша отъ труда си въ горското стопанство. На много мѣста въ тия кооперации влизаша хора, които се занимаваха съ търговия на дървенъ материалъ, а най-главно хора, които нито бѣха посвѣтени на търговия съ дървенъ материалъ, нито пъкъ на трудъ въ горитѣ, но бѣха привърженици на Земледѣлския народенъ съюзъ, защото се имаше предъ видъ да се създадатъ отъ тия кооперации един организации, върху които да се опре Земледѣлския народенъ съюзъ. Такъвъ родъ кооперации ние не можемъ да признаемъ. Трудовата горско-производителна кооперация може да бѣде съставена и трѣбва да бѣде съставена така, както и въ законопроекта се предвижда, а именно отъ хора посвѣтени на работа въ горитѣ, които нѣматъ достатъченъ капиталъ, на които капиталитъ се състои отъ тѣхния собственъ трудъ. На такава кооперация може да се даде необходимия капиталъ за някои малка или по-голяма инсталация подъ гаранция на материалъ, който ще изсъбятъ членоветъ ѝ и подъ гаранция на тѣхния трудъ, стига тая кооперация да е солидна. Въ всѣки случай, съществующитъ трудови горско-производителни кооперации, както предвижда и законопроекта, подлежатъ на едно ревизиране, за да останатъ да съществуватъ само онѣзи отъ тѣхъ, които действително съставляватъ отъ себе си чистъ типъ на кооперация за използване горското стопанство. Но понеже съществуватъ и планнитъ и горско-полскитъ мѣста кредитни или другъ типъ кооперации, които иматъ при себе си групи отъ работници, посвѣтили се на работа въ горитѣ, то тѣзи работници би трѣбвало, споредъ менъ, да получатъ толкова дървенъ материалъ, колкото се предвижда въ законопроекта за членоветъ на трудовитъ горско-производителни кооперации, защото отъ тѣзи групи работници ще се образуватъ постепенно, съ течение на времето, трудови горско-производителни кооперации, които биха имали успѣхъ, ако иматъ добро техническо ръководство. Трудовата горско-производителна кооперация не може да се създаде веднага съ написването на устава и регистрирането ѝ въ сѣда. Загуй азъ бихъ молилъ да се съгласимъ да дадемъ същата привилегия и на другитъ видове кооперации въ планинскитъ и горско-полскитъ мѣста, а именно на членъ кооператоръ, който се е посвѣтилъ на работа въ горитѣ, да се отпускатъ до 80 кубически метра. Мисля, че ще бѣдемъ справедливи, ако дадемъ тази привилегия и на други кооперации, а не само на трудовитъ горско-производителни кооперации, за които голѣмъ въпросъ е дали могатъ да се създадатъ.

Председателят: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Всѣко домакинство въ чисто горскитъ села получава по 40 куб. метра, а тия, които изкарватъ прехраната си главно съ работа въ горитѣ и сж групирани въ производителна кооперация, получаватъ по 80 куб. метра.

П. Дичевъ (д): Изисква се време за да се създаде кооперация.

Р. Василевъ (д. ст.): Мисълта на законодателя е да копира тѣзи кооперации, които има въ Трансилвания, където населението, което смѣтва материалитъ, кооперирани, получава привилегията само да обработи материалъ и да го даде на търговеца или на индустриалеца. Ако дадемъ тази привилегия на всѣки видове кооперации, и най-главно на кредитнитъ кооперации, тогава ще се дадатъ по 80 кубически метра и на хора, които не се нуждаятъ отъ толкова. На кредитнитъ кооперации може се даде материалъ на общо основание, не по число на чле-

новетъ, а на основание на това, че иматъ финансовъ мощь, че иматъ индустриални предприятия, които ще могатъ да преработятъ дървенъ материалъ. На тѣзи кооперации да дадемъ друга привилегия, но не въ този членъ.

П. Дичевъ (д): Кредитната кооперация въ планинскитѣ мѣста, както е организирана съ пари и средства, съставлява по-голямъ гаранция за едно горско предприятие. Отколкото една нова трудова горско-производителна кооперация, която няма още нищо. Една кредитна кооперация, стига да има съ нея работници, които се препитаватъ отъ работа въ горитѣ, ще образува отъ тѣхъ една групировка, едно предприятие и ще даде финансови средства.

Р. Василевъ (д. ср): На кредитна кооперация, която ще основе едно предприятие, да ѝ дадемъ материалъ по тарифни цени безъ да определяме колко. Ако има голѣмо индустриално предприятие и има нужда отъ новаче материалъ, тогава да получи толкова материалъ, колкото може да преработи.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Андрей Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. ср): Мене ми се струва, г. г. народни представители, че по идея всички сме съгласни, но предложенията, които направиха преждеговоривпитѣ господа, ми се виждатъ несполучливи. По този членъ, на онязи, които сж работници въ горитѣ, ако се организиратъ въ горско-производителна кооперация, имъ се дава една привилегия — да получаватъ двойно повече дървенъ материалъ, отколкото другитѣ домакинства въ селото. Сега се иска същата тази привилегия да се даде на членоветѣ на всѣка една кооперация, на първо мѣсто на кредитната кооперация. Г. Дичевъ въ самото начало каза, че горско-производителнитѣ кооперации, съставени отъ работници по горитѣ, не сж прескопани, но мене ми се чини, че ако дадемъ тази привилегия на всѣки членъ въ кредитнитѣ кооперации, още по-нескопосана ще бѣде дѣлата работа. Споредъ менъ тази привилегия трѣбва да се даде изключително на работницитѣ по горитѣ, които ще се коопериратъ. Кредитната кооперация може да изиграе голѣма роль, като способствува што нейнитѣ членове, които сж работници въ горитѣ, да се организиратъ въ група и да иматъ тази привилегия. Но това е вече вътрешна работа на кредитната кооперация. Не кредитната кооперация ще трѣбва да иска тази привилегия, а онязи, които тя ще организира. Кредитната кооперация, която трѣбва да улеснява хората, заемъ въ всички стопански области, да се коопериратъ, трѣбва да улесни и работницитѣ по горитѣ да се коопериратъ. Съ това ще обърнемъ внимание на кредитната кооперация да подкани своитѣ членове, които сж работници по горитѣ, да се организиратъ за да използватъ привилегията, която дава този членъ отъ законопроекта, както и другитѣ пейни членове, които се занимаватъ съ лозарство и овошарство, да се коопериратъ. За да използватъ привилегията, които се даватъ за настърпчаване на овошарството и лозарството. Кредитната кооперация е една банка, на която ние не можемъ да даваме привилегии заради отдѣлнитѣ групировки, които тя може да образува и които има право и възможността да образува благодарение на туй, че тя най-напредъ се е родила.

Ето защо азъ мисля, че въ законопроекта добре е изразено това, което се иска отъ всички ни. Ако вземемъ да го променимъ, ще направимъ една грѣшка по-голямъ отъ онази, отъ която се бой г. Дичевъ, и която е съществувала въ досегашната практика. Защото, представете си една кредитна кооперация, чийто членове, само защото сж членове на кооперацията, добиятъ два пѣти повече материалъ отъ другитѣ домакинства нечленове. Какъвъ ще бѣде резултатътъ отъ това?

П. Дичевъ (д): Въ закона има едно генерално условие — ако изкарватъ храната си отъ гората.

А. Ляпчевъ (д. ср): Да, но и да се групиратъ въ редовни трудови горско-производителни кооперации. Не бина да се даватъ топанджийски привилегии на кредитната кооперация, която е организирана за съвсемъ друга цель.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Миячо Дилиновъ.

М. Дилиновъ (з): Г. г. народни представители! Кооперативната форма на стопанисване на държавнитѣ гори е нова. Тя, може да се каже, още не е приложена на практика. Главниятъ мотивъ, за да дойдемъ до нея, бѣха лошитѣ резултати отъ досегашното стопанисване, отъ досегашната експлоатация на държавнитѣ гори. Тържната система даде много печални резултати и по отношение на подмладяването на нашитѣ гори, защото не се шадѣше младиятъ подрастъ: унищожаваше се най-ценното, туй, което служи да осеменява гората и по този начинъ се отиваше къмъ пълно и бързо израждане на горитѣ. Поради чисто мѣстни стопански и икономически причини наложи се една друга форма на стопанисване, която отъ 1912 г. насамъ като-че-ли искаше да стане господствующа. Тя е експлоатацията чрезъ населението. Лесничейтъ сликва населението, определя му известна гора било на площъ, било чрезъ маркиране на отдѣлни дървета и го праща да сѣче, да трупи, да свлича и т. н. Целта бѣше да се създаде поминъкъ за населението, обаче, последното пѣ-маше никакви технически средства, за да използва отпуснатата му горска маса и да получи отъ нея голѣми облаги. Обикновено населението се принуждаваше да продава още на коренъ частта, която му даваше държавата, на чаркопритежателитѣ и търговцитѣ. Тогава се замисли да се изнамерѣ една по-подходяща форма на експлоатация на горитѣ, при която труда на планинеца да не бѣде ограбванъ отъ чаркопритежателитѣ и отъ търговцитѣ. Трѣбва да признаемъ, че прѣвъ, който сложи този въпросъ въ неговата остра форма и подири разрешенното му, бѣше бившиятъ министъръ на земледѣлието г. Димитъръ Христовъ. Той свика лесничейтъ на редъ конференции, взема тѣхното мнение и следъ като размѣни мисли съ тѣхъ, реши да подкрепи планинското население, а да може чрезъ производителнитѣ кооперации да се дойде до едно стопанисване, чрезъ което, като се гарантира поминъка на горското население, да не се унищожатъ горитѣ, а същевременно да се гарантира и тѣхното подмладяване, тѣхното запазване като неизчерпаемо народно богатство. Тази идея съществуваше и по-рано, но тя нѣкакъ си не бѣше повета. Главно на г. Димитъръ Христовъ се дължи това, че въ 1912 г. бѣха уредени първитѣ горски кооперации. За тази цель той, като министъръ на земледѣлието и държавнитѣ имоти, бѣше ме командировалъ въ Родопитѣ, но за нещастие балканската война строши кратата на 5—6-тѣхъ горски кооперации, които азъ по негова поръчка уредихъ въ Родопитѣ — въ Вѣльово, Ясж-корни, Ватажъ, Брацигово и т. н.

Идеята за кооперативното стопанисване на горитѣ се поде и отъ горскитѣ конгреси. Следъ войнитѣ, като се вида, че кооперативното дѣло въ другитѣ области на стопанския животъ има вече известенъ шансъ за успѣхъ, тази идея, макаръ че войната я спре, следъ войната на-ново се поде отъ лесовѣдскитѣ кръгове и въ миналата Камара можа да се узакони чрезъ сега действащия законъ като главна форма на горско стопанисване. Азъ не бихъ държалъ ни най-малко за тази форма на стопанисване на нашитѣ гори, ако другата, която се препорѣчва отъ горската наука като най-добра, тѣй наречената стопанска експлоатация на горитѣ, т. е. оная почиваща на принципа „онзи, комуто принадлежи гората, да има автономно право да я стопанисва самъ“, можеше да се приложи. И така, ако погледнемъ на въпроса, отъ чисто научно гледище, трѣбва да кажемъ: никаква друга експлоатация на нашитѣ гори, освенъ държавно-стопанската експлоатация, при която държавата, влагайки своя капиталъ — гората, паритѣ — капитала, който представляватъ органитѣ на Министерството на земледѣлието, сама да изважда дървесния материалъ, било като индустриаленъ продуктъ, било като технически обработенъ, готовъ за пазара материалъ, та по този начинъ да получи най-голямъ рента отъ той държавенъ имотъ. Но опититѣ, които направи държавата чрезъ стопанската експлоатация, дадоха само печални резултати. Опитъ, който се направи въ „Генишъ-Ала“ — най-ценното богатство въ джобитѣ гори — даде много лошъ резултатъ: чрезъ стопанската експлоатация тамъ се унищожѣ една голѣма горска площъ, понеже експлоатацията не бѣше извършвана добре и понеже не можахъ да се намѣрятъ достатъчно средства за ѝ се залези по изкуственъ начинъ изсѣченото. И другаде, където се направиха такива опити, сжщо не се получиха добри резултати. Когато се гласува сега действующия законъ, остави се да вървятъ паралелно и стопанската експлоатация и кооперативната експлоатация, като се унищожѣ експлоатацията чрезъ населението, като пакостна

за гората. Въз високотъбленитѣ гори, които съставляват голѣмъ процентъ отъ нашитѣ гори, правилно подмладявано може да стане тогава, когато има правилно съчено па дърветата. У насъ населението, особено когато отиватъ да сѣкатъ жени и деца, просто унищожава гората. Чрезъ кооперацията се налага единъ технически контролъ, защото при нея се допуска да експлоатиратъ гората само тѣзи, които могатъ действително правилно да сѣкатъ, а другитѣ, които не умѣятъ, викатъ се да отбиватъ своята трудовъта повинностъ, тъй да се каже, въ друга стопанска работа. Стопанската експлоатация на горитѣ се остави, като се предполагаше, че Дирекцията за трудовата повинностъ, като органъ на държавата, ще пласира труда на трудовитѣ въ горското стопанство, паралелно съ трудовитѣ производителни кооперации и по този начинъ държавнитѣ гори да бъдатъ подложени на една експлоатация, която нѣма да води къмъ тѣхното унищожаване. Не знамъ какъвъ е резултатъ отъ трудовитѣ горски стопанства, но слушалъ съмъ, че въ „Решова-Планина“ не били добри, въ смисълъ, че продуктите били извънредно скъпи. По-добри резултати ми са струва и далъ ржководителя на горското стопанство въ „Генишъ-Ала“; но за сега е важенъ въпроса за горскитѣ кооперации.

Мене ми се струва, че сега, когато по закона се дава на всѣко отдѣлно домакинство въ чисто горскитѣ села, което не е влѣзло въ кооперациитѣ, право да получава 40 куб. м. дървенъ материалъ, ще се спѣне развитието на горскитѣ кооперации. Населението ще предпочете по този начинъ само да отиде да си набави материалъ, безъ да носи нѣкаква кооперативна отговорностъ, било като вложи известенъ дѣловъ капиталъ, било като посѣ една неограничена или ограничена отговорностъ. Ние още нѣмаме хора, които да могатъ да застанатъ начело на горскитѣ кооперации. Азъ отъ опитъ ще ви кажа, че отъ 60—70 горски кооперации, които се образуваха презъ 1922/1923 г., сега сж останали около 15, които се развиватъ добре, а другитѣ пропалнаха главно поради това, че нѣмаха добръ ржководенъ персоналъ. И ако министерството бѣше направило всичко възможно чрезъ кооперативни курсове да подготви хора, които да поематъ ржководството на тия кооперации въ Родопитѣ, тѣ щѣха да се закрѣпятъ. Само предъ видъ на обстоятелството, че нѣма ржководенъ персоналъ, за тия кооперации, че населението е малокulturно, неграмотно, а на много мѣста инославно, азъ мога да се съгласяя што въ тия мѣста експлоатацията на горитѣ да става и чрезъ населението, обаче не мога да се съгласяя съ предложението, което прави г. Дичевъ, да се даде право на всички кооперации да се ползватъ нагавно съ горскитѣ кооперации отъ горитѣ. Правъ е г. Личевъ, като казва, че това право трѣбва да се даде само на ония, които чакатъ своя поминъкъ изключително отъ гората.

П. Дичевъ (д): Ами тѣзи, които живѣятъ въ планинитѣ и сж членове на кредитни кооперации, отъ какво живѣятъ? Отъ въздуха ли? Какво говорите вие!

М. Дилиановъ (з): Не ме пресичайте, г. Дичевъ. — Явява се една пречка — пречката, която сочи и г. Дичевъ — че по тоя начинъ много отъ кредитнитѣ кооперации ще бъдатъ поставени предъ дилемата: или да ликвидиратъ или да се преобърнатъ въ трудови горско-производителни кооперации, или най-сетнѣ тѣхнитѣ членове, които чакатъ поминъка си отъ гората, да напуснатъ кредитнитѣ кооперации и да образуватъ стѣпни трудови горско-производителни кооперации.

А. Станковъ (р): Защо ще ги напуснатъ?

М. Дилиановъ (з): Ние имаме такива случаи въ Баня-Костенецъ, въ Бельово и на много други мѣста. Въ Баня-Костенецъ има една кредитна кооперация, която прави честъ на кооперативното движение въ България.

П. Дичевъ (д): Която не бѣше горска трудова производителна кооперация, защото нѣмаше такъвъ съставъ и следователно нѣма защо да носи такова име.

М. Дилиановъ (з): Тая кооперация е една отъ най-активнитѣ кредитни кооперации у насъ, но която по чувствувана, че съ своя капиталъ се задушава, понеже нѣма кжде да го пласира и тя се принуди да измѣни своя уставъ въ смисълъ, че става горско-производителна кооперация.

П. Дичевъ (д): Само фирмата се промѣни.

М. Дилиановъ (з): За да не се убие една инициатива, която е създадена съ такъвъ трудъ отъ 20 години насамъ, се създаде единъ новъ типъ горска производителна кооперация, какъвто законътъ не запрещава — тъй наречената горска производителна кооперация съ ограничена отговорностъ. По този начинъ въ селото Голѣмо-Бельово, например, което има близо 2 хиляди и нѣколко жители, отъ които по-голѣмата частъ намиратъ своя поминъкъ не само въ горското производство, а и въ занаятитѣ, въ лозарството и т. н., се даде възможностъ да се използватъ средствата на кредитната кооперация и отъ по-беднитѣ нейни членове, които се поминаватъ отъ гората, като за целта си образуватъ горска кооперация съ ограничена отговорностъ. Г. Личевъ предлага да се образуватъ групи, или, както той кажа, нѣщо като горски отдѣли при кредитнитѣ кооперации. Фактически, на дѣло това е постигнато чрезъ образуването на горски производителни кооперации съ ограничена отговорностъ, които фактически черпятъ своитѣ материални средства отъ кредитнитѣ кооперации, въ които тѣхнитѣ членове членуватъ на базата на неограничената отговорностъ. Понеже отъ друга страна се имаше предъ видъ, че горскитѣ кооперации ще загинаатъ, ако не бъдатъ подпомогнати съ кредитъ, готвѣше се още тогава да имъ се даде кредитъ въ натура — стати отъ горитѣ. И г. министерътъ много добре е направилъ като въ сегашния законопроектъ е предвидѣлъ да се дава предварително като кредитъ на кооперациитѣ грубата маса на корень и въ последствие, когато тя бжде обработена и влѣзе въ склада и се гарантира, тогава да бжде заплатена.

П. Дичевъ (д): Отговорете на въпроса, г. Дилиановъ: какъ можахъ тѣзи трудови производителни горски кооперации да се снабдятъ съ материални средства. Тѣ го искаха да получатъ за експлоатирани нѣли 5 годишни стати — и тоя въпросъ бѣше на пътъ да се разреши — за да може да иматъ капитала, съ който разполагатъ кредитнитѣ кооперации. Не е тукъ въпроса, че нѣкой може да е специално противъ горската производителна кооперация. Не. Тя е индустриална кооперация, какъто и е необходима. Въпросътъ е, че трѣбва да се даде време за нейното формиране, а не веднага да даваме привилегии на една кооперация, която по състава си не е кооперация. Ето това е моята мисълъ.

М. Дилиановъ (з): Азъ пъкъ подчертавамъ, че ако се дадатъ привилегии на всички кредитни кооперации, . . .

П. Дичевъ (д): Не на всички. Имайте довѣрие най-сетне на ония кооперации, които много строго подбиратъ състава си.

М. Дилиановъ (з): . . . ние ще дадемъ възможностъ по този начинъ да се ползватъ отъ стати отъ гората и ония лица, които нѣматъ това право, защото не чакатъ своя поминъкъ отъ гората. Бакали, еснафи и др. занаятчи просто ще взематъ своя дѣлъ и ще го препродаватъ и по тоя начинъ ще дойдемъ до положението, което бѣше и порано. Мисля, че отъ туй нѣма никаква нужда. Горската кооперация е най-простата форма на кооперацията въ смисълъ, че най-лесно може да се организира. Този, който има здрави раце и брадва, може да бжде достоенъ членъ на тази кооперация, да отсѣче, да претрупи и, помъ държавата даде чарка (дѣскорѣзната) на кооперацията, последната ще има всички технически средства да изнесе на пазара дѣски и летви — най-ценния горски продуктъ у насъ. Нѣма защо да се намѣсватъ други кооперации, защото тогава ще се явятъ и кооперациитѣ отъ полскитѣ мѣста, които ще претендиратъ за това право, а държавнитѣ гори сж останали извънредно малко. Тѣхната експлоатация ще трѣбва да се даде само на ония, които чакатъ поминъка си отъ гората.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Адамъ Нейчевъ.

А. Нейчевъ (д): Г. г. народни представители! Въ дошлението на това, което каза г. Минчо Дилиановъ, позволете и азъ да кажа нѣколко мисли възъ основа на онова, което изучихъ миналата година, когато бѣхъ въ Станимашието горско село Орѣхово, кжде то съществува една производителна горска кооперация и за която единъ пътъ ставаше дума между менъ и Дилиановъ за нейнитѣ дѣла и работа. По принципъ азъ съмъ съгласенъ съ това, което гсвори бай Петко Дичевъ, че ще трѣбва да се дадатъ известни специални привилегии и на кредитнитѣ кооперации, . . .

П. Дичевъ (д): Изобщо на кооперациитѣ, които сж до горитѣ.

А. Нейчевъ (д): . . . защото само по такъв начинъ горскитѣ кооперации нѣли да могатъ да си набавятъ извостенъ капиталъ, който въ момента имъ липсва, или който, поради слабото кооперативно съзнание на своитѣ членове, нѣматъ въ момента по простата причина, че има записанъ много малко дѣловъ капиталъ, или заради това, че по една или друга причина тѣ не сж могли да намѣрятъ нужния вариантъ кредитъ дори въ лицето на Земледѣлската банка. Тоже не съмъ съгласенъ съ г. Дичевъ, че изключително горскитѣ производителни кооперации сж служили на известни партии, или пъкъ че тѣзи партии сж имали намѣрението да ги пипнатъ за създаване на политическата клиентела.

П. Дичевъ (д): Хайде де! Не е ли така?

А. Нейчевъ (п): Азъ бихъ желалъ всички политически партии да се намѣсятъ чрезъ своята пропаганда въ кооперативното горско дѣло, за да не остава то монополъ само въ ръцетѣ на дружбашитѣ, или да кажа една по-силна дума, та не бъде обектъ, ако шете, на нѣколко демагози. Но отъ наблюденията, които направихъ миналата година въ с. Орѣхово съ тамошната горска кооперация, азъ дойдохъ до заключението, че колкото и слаба деятелностъ я е проявила тази кооперация, ако тя би се развила до едни поносими, така да се каже, размѣри съ течение на времето, тя най-добре би олицетворила въ себе си интереситѣ на мѣстното население по се касае до дохода, който то би могло да има отъ експлоатацията на горитѣ. Тенденцията и на кредитнитѣ кооперации да се дадатъ известни привилегии, каквито ше иматъ горскитѣ производителни кооперации, би допаднала на онѣзи, които по днесъ въ една или въ друга форма сж отговорявали нашитѣ гори. Защото въ това село, въ което бѣхъ миналата година, има около 130—140 къщи, отъ които едва 80—90 къщи се занимаватъ съ горосѣчане, само 90 къщи добиватъ поминъка си отъ гората непосредствено чрезъ труда на своитѣ рѣце. На днешнитѣ, около 30—40 къщи, главитѣ на които сж и по-возможитѣ хора въ селата, като бакали, кръчмачи и пр. — нѣкои отъ които живѣятъ въ Станимака и Пловдивъ, а иматъ чаркове въ Орѣхово — тъкмо на тѣхъ ше имъ допадне това.

П. Дичевъ (д): Тѣ не влизатъ.

А. Нейчевъ (д): Моля Ви се! Българинитѣ е най-изобостателниятъ човѣкъ, когато се касае да забиколи какъвто и да е законъ, гласуванъ отъ Народното събрание. Това опита ни го е доказалъ г. Дичевъ! Какъвъ е съставитѣ на кредитнитѣ кооперации, това е другъ колосаленъ въпросъ. Но азъ съмъ дълбоко убеденъ, че практичниятъ българинъ ше намѣри случай да се вмъкне по единъ или другъ пътъ и да постигне сжитѣ онѣзи цели, които е достигналъ днесъ чрезъ поголовното изсичане и унищожение на нашитѣ гори. Азъ миналата година бѣхъ свителеть въ с. Орѣхово, когато единъ бившъ полпрезидентъ на Народното събрание, привтажавалъ по крепостенъ актъ само 5 декара гора, изсѣче 66 декара много хубава гора, която е притежание споредъ мнитѣ сведения на Орѣховската община.

П. Дичевъ (д): И я изсѣче като членъ на горската кооперация!

А. Нейчевъ (д): Това засѣга и другъ единъ въпросъ, а именно оценката, която ше има да става по отчуждаването на яблациитѣ. Защото имаме и таква случаи: гори, особено въ Чепеларско, притежание на 5 души, сж купени преди 25 години за единъ топъ прежда, която е струвала тогава нѣкакви си 5—6 лева, а сега на тия 5 души трѣбва да се заплатятъ грамадни суми при отчуждаването на яблациитѣ и българската държава ше се натъкне на факта, че при едно такова поголовно отчуждаване ше трѣбва да заплати втори репарации въ размѣръ на единъ милиардъ лева.

Ето защо азъ напълно поддържамъ идеята на г. Ляпчевъ, доразвита така добре отъ г. Дилановъ, че нѣма защо да се даватъ специални привилегии на каквито и да било кредитни и други кооперации, а ше трѣбва да остане законъ най-много така, както е представенъ, шомъ като не е могло дори да се предвиди, че на домакинство, което не влиза въ горска кооперация, се даватъ само по 20—30 кубика вмѣсто по 40, защото само по този начинъ ше може то възъ да накара всички онѣзи, които иматъ за обектъ на

своя поминъкъ гората, принудително да влѣзатъ въ производителнитѣ горски кооперации. По този начинъ ние ше достигнемъ до едно обществено, дори косвено държавно стопанисване на горитѣ, шомъ не е могло да стане въ другъ мащабъ и подъ друга форма.

Ето защо азъ напълно поддържамъ, че законопроектътъ трѣбва да остане така, както той е редактиранъ, шомъ не е могло въ комисията редакцията да бъде подобрена и решително се обявявамъ противъ предложенето на г. Дичева, за даване каквито и да било привилегии на кредитнитѣ кооперации.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цочо Братановъ.

Ц. Братановъ (с. д): Г. г. народни представители! Азъ се присъединявамъ къмъ мнението на г. Минчо Дилановъ и г. Нейчева, които се опасяватъ отъ даванетоъ привилегии и на кредитнитѣ кооперации. Ше добавя следното. Като оставимъ настрана всички теории и се взремъ въ практическия животъ на нашитѣ кредитни кооперации, който не е малъкъ — вече цѣлъ четвъртъ вѣкъ тѣ съществуватъ — ние ше отбележимъ едно явление, което трѣбва да ни научи какво трѣбва да правимъ. Всѣка кредитна кооперация, която е поискала да излѣзе извънъ рамкитѣ на своята задача и се е опитала да отвори продоволственъ магазинъ, да отвори нѣкаква си кашкавалджийница, да отвори нѣкаква си млѣкарница, да отвори нѣкаква си друга производителна кооперация, да отвори фабрика за червило и бѣлило и т. н. — както това направи Общиятъ съюзъ на земледѣлскитѣ кооперации — е свършвала все печално и печално. Кредитната кооперация има единъ точно определенъ обектъ: да замѣни частния лихварски капиталъ съ кооперативния. Парактиката у насъ е такава. Загазането на Общия съюзъ на земледѣлскитѣ кооперации и довеждането му до печалното положение, въ което се намира днесъ, се дължи именно на тѣзи отклонения, или на новия типъ кооперации, всеотрапнитѣ кооперации, които бѣха възпозети отъ дружбашитѣ и които обгръщаха всичко, въ това число и кражбитѣ. Смѣтамъ, че ние, отъ практиката която имаме, не трѣбва да товаришъ съ други задачи кредитната кооперация. Кредитната кооперация има свои задачи и тѣхъ трѣбва да изпълнява; производителната кооперация има други задачи и тѣхъ трѣбва да преследва. Само тогава могатъ да се добиятъ добри резултати.

Второто нѣщо, на което искамъ да обърна внимание, то е че въ една отъ алинеитѣ на чл. 77, по който станаха толкова много дебати — защото у всички има желанието да се подпомогнатъ тия трудови горски кооперации — има положения, които пресичатъ създаванетоъ на горски кооперации и можемъ още отъ сега да предречемъ, че таквава нѣма да се създаватъ. Тая алинея гласи: „Този начинъ на ползуване отъ държавнитѣ гори се допуца само тамъ, гдето не е въведена стопанска експлоатация, или нѣма достатъчно общински гори“. Шомъ съществува едно такова положение, то се знае, че за хубавитѣ и ценни държавни гори — които останаха малко, защото всѣки се надпреварва да ги изсѣче — ждето могатъ да се развиватъ трудовитѣ горски кооперации, безспорно, държавата ше си изработи свой стопански планъ, ше тури рѣка на тѣхъ и този законъ ше си остане писанъ законъ, защото нѣма да се даде възможностъ да се развиватъ тѣзи трудови горски кооперации, които всички искаме да се създадатъ и подпомогнатъ.

Ето защо, прави предложение тази алинея да се изхвърли, или да се редактира така, че да се разбира, че даже и тамъ, гдето се отдѣля гора за трудови горски стопанства, се дава етажъ на мѣстното горско население, за да се пслзува и то отъ гората. Смѣтамъ, че тая алинея унищожавя въ основата бъдащото развитие на производителнитѣ горски кооперации.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Тодоръ Влайковъ.

Т. Влайковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въпросътъ е да се създадатъ и да се възобновятъ чрезъ законъ известнитѣ привилегии въ горското стопанисване, дадени на така нареченитѣ трудови горски кооперации — идея хубава, която по начало никой не може и не трѣбва да отрече. Трѣбва да се признае, че тая идея бѣше възпичета по-рано и тукъ-тамъ реализирана. Сега наново чрезъ законопроекта тя се санкционира и наново се даватъ тия привилегии на този родъ кооперации. Не ше и дума,

че както при всичките обществени учреждения, така и при трудовите горски кооперации може да има злоупотреби — могат да се явят такива кооперации, които не сж трудови, а сж нѣкакви кооперации на експлоататори, или кой знае на какво. Престъпления могат да стават навсѣкжде. Но когато възприемаме една идея отъ социаленъ характеръ, ние имаме предъ видъ осъществяването ѝ въ нейния чистъ видъ, безъ онѣзи злоупотреби, които могат да станатъ.

Но тукъ се намѣсва и другъ единъ въпросъ: като г-е дадемъ известни привилегии на тия трудови горски кооперации, не е ли умѣстно да разширимъ кръга на кооперациите и на кооператорите, като се допусне, што сж щитѣ привилегии, освенъ на специалните горски трудови кооперации, да се дадатъ и на кредитните кооперации. Азъ подемамъ този въпросъ, защото съмъ мислилъ върху него и защото въ своите срещи тукъ и тамъ съ хора на кооперативното дѣло съмъ се натъквалъ на този въпросъ и на практика съмъ видѣлъ нуждата, необходимостта да се направятъ едно разширение въ такъвъ смисълъ. Но нека веднага да направя нужната уговорка.

Азъ не бѣхъ, за съжаление, тукъ, когато е говорилъ г. Дичевъ и не знаа точно какъ той формулира своето предложение. Азъ имамъ предъ видъ, че е необходимо да се разшири тази привилегия и за кредитните кооперации — не за всичките, а за онѣзи въ горски мѣста, които, покрай своята чисто кредитна кооперативна деятелностъ, ще учредятъ и отдѣленъ клонъ за горско стопанисване. Това обяснение е необходимо, за да се знае, че привилегии даваме само на кооперация, където се сдружаватъ хора на труда, където се групиратъ нейни членове, които ще работятъ и ще произвеждатъ непосредствено горски материали, а не на всѣка кооперация където и да е, безразлично дали нейни членове се занимаватъ или не съ горско стопанство — не, а на кооперация, която може да поеме тая работа, и въ която има членове, които непосредствено, съ своя трудъ, изкарватъ поминѣка си отъ гората. Въ такъвъ смисълъ е нужно да се направятъ едно разширение и за кредитните кооперации въ мѣста, където има горски стопанства и които ще учредятъ при себе си отдѣлъ за непосредствено, за трудово, ако щете го кажете, горско стопанисване.

Защо е необходимо това нѣщо? То може да се прецени отъ две страни. Отъ една страна, отъ нуждата непременно да се разшири привилегията, дадена на горските кооперации, и отъ друга страна, азъ ще прибавя, и отъ гледището, което изтъкна г. Почо Братановъ, който се противопостави на тая идея. Въ едно село заобиколено съ гора, където населението се занимава съ горско стопанисване и нѣма никаква кооперация, само по себе си се разбира, че ние трѣбва да препоръчаме да се направи всичко възможно да се подкрѣпятъ учредяването на специална горска трудова кооперация. Но има много села въ балкански, въ горски райони, където населението се занимава предимно съ горско стопанисване и където отъ години, преди още да се роди идеята за горски кооперации, сж създадени кредитни кооперации, които сж закрепнали, работятъ добре и т. н. И сега тия кредитни кооперации, които сж обхванали най-жизнеспособната частъ отъ селското население въ дадено село — защото на всѣкжде въ кооперацията обикновено влизатъ най-добрите селяни земледѣлци — не могат да се ползуватъ отъ тия привилегии. И какво ще стане? Ще се яви нужда да се създаде нова кооперация; обаче има една съществена спънка, за да могатъ най-добрите жители въ общината, най-добрите земледѣлци да влѣзатъ въ тая нова кооперация. Тази спънка се състои въ туй, че онѣзи, които вече сж членове въ кредитната кооперация, не могат да бждатъ членове въ друга кооперация, защото въ кредитната кооперация сж членове съ неограничена отговорностъ, а когато сж членове на една кооперация съ неограничена отговорностъ, не могат да влѣзатъ въ друга кооперация.

М. Дилановъ (з): Другата е съ ограничена отговорност и могат да влѣзатъ. Такъвъ е законътъ за кооперативните сдружения.

Т. Влайковъ (д. ст.): На практика каква ще излѣзе? Когато ти отговаряш съ всичките си имоти въ една кооперация, да вземешъ да станешъ членъ на друга кооперация, където пакъ трѣбва да отговаряш съ известна частъ отъ имотите си, това е неудобно. Азъ знаа отъ практиката, че тамъ където съществуваше кредитна кооперация, когато поискаха да се създаде горска кооперация, яви се нужда да се разформира кредитната кооперация, за да могатъ сж щитѣ добри селяни, които сж влизали въ кредит-

ната кооперация, да влѣзатъ въ горската кооперация и да образуватъ тамъ ядка. Та, създава се това неудобство, че трѣбва да се разформира кредитната кооперация, за да се образува горска кооперация. Даже да допуснемъ това, което каза г. Дилановъ; тогава едни и сѣщи хора ще трѣбва въ две кооперации да бждатъ членове, а мжно е да бждатъ членове и тукъ и тамъ, защото освенъ че има спънки отъ въпроса за отговорността, но ще трѣбва да се търсятъ и нови хора за ръководство, за управление и пр. Има редъ неудобства да се образува, покрай съществуващата кредитна кооперация, една нова кооперация, въ която да влѣзатъ най-добрите селяни, които, предполагамъ се, ще се занимаватъ и съ горско стопанисване; въ такъвъ случай винаги се явява тази спънка, която ви казахъ. Азъ имамъ предъ видъ едно село, именно с. Костенецъ-бана, където съществува една много добра кредитна кооперация, създадена отъ преди години. Когато се създаде новиятъ законъ за горите, яви се у селяните, членове на кредитната кооперация, желание да образуватъ и трудова горска кооперация, но изпъкнаха тия спънки, и тогава други хора, вънъ отъ кредитната кооперация, се явиха да образуватъ горска кооперация. И понеже най-добрите и най-почтените земледѣлци сж въ кредитната кооперация, онѣзи, които поискаха да образуватъ чисто горската кооперация, се оказа, че не сж хора на товца, нито чисти земледѣлци, а хора, които искаха да прикриятъ свои експлоататорски тенденции и желания. Благодарение голѣмите усилия — लोकото знаа, и г. Дилановъ е помогналъ въ това отношение — разтрои се тая работа и не се позволи да се създаде тая експлоататорска кооперация, а си остана старата, кредитната кооперация. Но кредитната кооперация, която има много добра организация, която има отлични ръководители, свое здание и пр., е съ вързани ръце и не може да се ползува отъ тая привилегия. Непосредствените ръководители на тая кооперация ми казваха: „Ако искаме да използваме тия привилегии, които се даватъ на горските кооперации, трѣбва да разтуримъ кредитната кооперация и ние сж щитѣ хора да създадемъ горска кооперация и следъ това къмъ нея да образуваме кредитенъ отдѣлъ, когато сега къмъ кредитната кооперация ние можемъ да образуваме горски отдѣлъ. Можемъ да създадемъ горска кооперация, ако нѣмахме кредитна кооперация, но при наличността на кредитна кооперация, да поставимъ въ трудно положение и ръководители и членове на тая кооперация, е неоправдано.

Идвамъ на въпроса, който повдигна г. Почо Братановъ, че кредитни кооперации, които ще образуватъ клонъ за горска трудова експлоатация, се отдалечаватъ отъ своите цели, разширяватъ своята работа и вследствие на туй ставатъ усложнения, задрѣствания и много кредитни кооперации пропадатъ, както пропадна Общиятъ съюзъ на земледѣлските кооперации. Защо Общиятъ съюзъ на земледѣлските кооперации е дошълъ до това тежко положение, то е другъ въпросъ — нѣма защо да се спирамъ на него; но тенденцията у кредитните кооперации, наложена отъ самия животъ, е да разширяватъ своите функции. Първоначалните имъ задачи, да се занимаватъ съ кредитъ, се оказаха твърде ограничени и днесъ, при нарастналите нужди на земледѣлците, тѣ не задоволяватъ тия нужди. И затуй общо правило е — тукъ-тамъ може да има изключения — че кредитните кооперации сж разширили и разширяватъ своите функции. Общо правило е, че навсѣкжде, съ малки изключения, тѣ иматъ уредени потребителни магазини, които се явяватъ като тѣхна основа и сж имъ дали възможностъ да си построятъ собствени помѣщения, иматъ добри ръководители — директори, управители и т. н. — които се занимаватъ съ чисто кредитната работа. По-нататъкъ, има кредитни кооперации, които се занимаватъ съ събирането на зърнените храни — една мжча работа, една малко опасна инициатива и затова нѣкои сж пропаднали. Но то е другъ въпросъ. На други мѣста тия кооперации създаватъ дребни производства, като напр. нѣкжде се занимаватъ съ тютюни и други работи и много успѣшно. Идеята за всестранната кооперация, макаръ че е изнесена отъ хората на Земледѣлския съюзъ, не трѣбва само затова, защото е изнесена отъ тѣхъ, да се смѣта, че е безсмислица; има здравъ смисълъ въ нея, когато, разбира се, не се преувеличава, когато не се прекалява, не се отива въ крайности. Кооперацията се разширява дотолкова, докогато има условия и докогато има хора да вършатъ тази всестранна работа. Но така или иначе, фактъ е, че днесъ по-голѣмата частъ — азъ бихъ рекълъ 9/10 — отъ кредитните кооперации сж разширили своите задачи: освенъ съ кредитното дѣло, занима-

ватъ се и съ редица други работи; най-малко, иматъ потребителен магазинъ. Та сега нѣма да бжде нѣщо ново, нѣщо прогнѣнъ онуй, което се е наложило отъ естественото развитие на нѣщата, ако известни кредитни кооперации — тѣ ще бждатъ ограничено количество — въ горскитѣ райони, покрай своята непосредствена задача, допуснатъ и едно разширение, напр. иматъ единъ клонъ на горско трудово стопанство. И понеже това се отнася за малко кооперации, понеже се отнася за кредитни кооперации, които сж съществували отъ много години и които иматъ вече здрава организация, които иматъ изпитани ръководители, и понеже фактически — азъ поддържамъ това нѣщо и го потвърждавамъ — ако ние не допуснемъ въ такива предимно горски мѣста и кредитнитѣ кооперации да се ползватъ отъ тѣзи привилегии, а чакаме да се създадатъ нови горски кооперации, тогава или ще трѣбва да разформироваме съществуващитѣ кредитни кооперации и тепърва да почнемъ да създаваме нѣщо ново, или пъкъ задъ гърба на създаденитѣ вече кредитни кооперации, въ които сж събрани обикновено най-добритѣ земледѣлци, ще дадемъ възможностъ на други хора, които иматъ експлоаторски цели, да се явятъ като представители на трудовото горско население и да образуватъ нови кооперации и въ такъвъ случай дветѣ кооперации ще захванатъ да се гонятъ и въ края на крайщата ще има, най-малко, едно раздвоиване.

По тѣзи съображения, намирамъ, че опасенията на г. Цочо Братановъ не сж основателни. Може да има такива кредитни кооперации, които сж започнали да иматъ производствата за червила и бѣлила и всичко лошо, обаче и въ горскитѣ кооперации има лошо и гнило. Но лошото, което е създадено съ пошъ замисълъ, трѣбва да отпадне, и заради това има контролъ надъ кооперациитѣ. Ние имаме предъ видъ здравето, жизнеспособното. Ние имаме предъ видъ здравето и жизнеспособното въ трудовитѣ горски кооперации, както имаме предъ видъ сжщото и за кредитнитѣ кооперации. Каква формула да се даде? Не зная какво е предложилъ г. Дичевъ, но както се даватъ на трудовитѣ горски кооперации привилегии, така сжщо може да се дадатъ такива привилегии и на онѣзи земледѣлски кредитни кооперации съ неограничена отговорностъ, райфайзенкитѣ, находящи се въ горски райони, които биха създали при себе си отдѣлъ за горско трудово стопанисване.

Това е моето предложение

Председателъ: Г. Влайковъ! Позволете да Ви обърна внимание на следното, за да можете да поправите Вашето предложение. Тукъ не се даватъ привилегии на кооперации, а се насърчава образуването на специални горски кооперации, като на отдѣлнитѣ тѣхни членове се даватъ преимущества при експлоатацията на горитѣ.

Т. Влайковъ (д. сг): Азъ говорихъ за привилегии, защото по-нататкъ се разбира, че . . .

Председателъ: Та, споредъ Васъ, на всички ли кредитни кооперации да се дадатъ тѣзи привилегии? За кои членове трѣбва да се разбира?

Т. Влайковъ (д. сг): За онѣзи, които се занимаватъ съ горско стопанство, като, както казахъ, при кредитната кооперация се образува единъ отдѣлъ или клонъ за горско трудово стопанисване. Въ тоя отдѣлъ ще влѣзатъ, безспорно, като подчленове.

М. Диляновъ (з): Този клонъ ще бжде отдѣлно предприятие при кредитната кооперация; той ще трѣбва да бжде отдѣлна юридическа личностъ.

Т. Влайковъ (д. сг): Както въ члена се говори за трудови горско-производителни кооперативни сдружения, да се каже, че наравно съ тѣхъ се ползватъ съ тѣзи привилегии и онѣзи кредитни кооперации, които се намиратъ въ горски райони и иматъ при себе си учреденъ отдѣлъ за горско трудово стопанисване.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Дичевъ, само за пояснение, понеже, споредъ правилника, единъ народенъ представителъ не може да говори два пжти по единъ и сжи въпросъ.

П. Дичевъ (д): Азъ одева казахъ само нѣколко думи, а сега виждамъ, че тепърва се развиватъ дебати.

Председателъ: Тогава и другитѣ ще искатъ втори пжтъ думата.

П. Дичевъ (д): Досега щѣхъ да свърша. Само нѣколко думи ще кажа.

Специализирането на кооперативното дѣло ще отдѣлни кооперации азъ най-много съмъ го желалъ и най-много и сега го искамъ. Следователно, кредитната кооперация трѣбва да се занимава само съ своята си работа. Ако е въпросъ за експлоатиране на гори, трѣбва да се образуватъ специални трудови горско-производителни кооперации, наречете ги, ако искате, и индустриални горски кооперации. Противъ това специализиране, което и закона иска да създаде, одева не говорихъ нищо; и азъ поддържамъ това искане на закона. Но погрѣшно е да се мисли, че горската производителна кооперация не се занимава съ кредитъ, а само кредитната кооперация е, която се занимава съ кредитъ. Казва се, понеже въ единъ или другъ съюзъ на кооперациитѣ се е случило едни или други предприятия да пропадатъ, сега не трѣбвало да се позволява на кредитната кооперация да се бърка въ експлоатирането на гори. Тѣзи разсуждения сж погрѣшни. Горската кооперация е длѣжна да дава авансъ на своитѣ членове по продажбата на материяли.

А. Ляпчевъ (д. сг): Нѣма предприятие безъ пари.

П. Дичевъ (д): Разбира се. — Въ планинско-горскитѣ мѣста, както и въ политѣ на балканитѣ има голѣмъ брой кредитни кооперации, въ състава на които не влизатъ никакви спекуланти, бакали и кръчмари, за които ви говори г. Адамъ Нейчевъ. Така не може да се разсѣждава. Въ планинскитѣ горски мѣста стопанството не е само горско, то е въобще земледѣлско стопанство: то има повече или по-малко добитѣкъ; повече или по-малко пасища, повече или по-малко земя за работа. Тамъ има маса хора, които добиватъ своя поминѣкъ главно отъ гората. Въ тия кооперации има събрани средства, има голѣми спестявания, има капитали. Ние поддържаме, че трѣбва да се насърчава развитието на чистия типъ горско-производителни кооперации, образувани отъ работници, които живѣятъ отъ труда си въ гората, но при единственото условие, че ще се разчитатъ, защото въ тѣхния съставъ има маса хора, които правятъ търговия и спекула съ труда на другитѣ членове — това е безспорна истина — независимо отъ въпроса, който повдигнахъ така мимоходомъ, че тия кооперации сж създадени съ целъ за разширяване на една партийна организация. Азъ съмъ противникъ на партизанството въ кооперациитѣ отъ кждето и да иде то.

Та, казвамъ, не трѣбва да се създаватъ привилегии на едни кооперации, които още нѣматъ право на съществуване, а трѣбва да се задржаватъ кредитнитѣ кооперации, които сж образували отдѣлъ за експлоатиране на горитѣ, както каза г. Влайковъ, съставени отъ хора, които живѣятъ отъ труда си въ гората и които вие нѣмате право да лишавате отъ една привилегия, която давате на други хора въ други кооперации — вие нѣма да бждете справедливи, ако ги лишите отъ тази привилегия. Пуждитѣ налагатъ, што такива едни кредитни кооперации да се развиятъ въ специални трудови горски кооперации, въ за това се иска време, иска се подготовка, иска се персоналъ. Това е главния въпросъ и това нѣщо трѣбва да се разбере. Азъ поддържамъ, че ще бждете справедливи само тогава, когато разрешите този въпросъ по такъвъ начинъ.

Председателъ: По изчерпване реда на ораторитѣ, записани по чл. 77, прекративамъ дебатитѣ.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въпросътъ, който се повдига отъ г. Станковъ и отъ г. Дичевъ, не се разисква въ комисията, защото не бѣше повдигнатъ тамъ. Той се повдига сега. По него станаха обстойни разисквания. Азъ като докладчикъ не присъединявамъ къмъ мнението на тия господа, които сж противъ предложението на г. Дичевъ и г. Станковъ.

П. Дичевъ (д): Само защото то е мое предложение. (Смѣхъ)

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Г. Дичевъ! Ние сме добри приятели. Нѣма защо да се сърдите. Можемъ лесно да се разберемъ.

П. Дичевъ (д): Азъ не съмъ за никакви привилегии на кооперациитѣ.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Азъ сподѣлямъ съображенията, които изтъкна г. Ляпчевъ, като къмъ тѣхъ прибавямъ и следните.

Горскитѣ трудови производителни кооперации целятъ да дадатъ и осигурятъ препитанието на населението въ планинскитѣ селища върху държавни гори, дѣто нѣма частни и общински гори. Тѣзи кооперации не могатъ да се прилепятъ къмъ една кредитна кооперация, нито могатъ да се формиратъ като всестранни кооперации по типа на тия кооперации, които съществуваша досега. Тѣ могатъ да се формиратъ като отдѣлни кооперативни сдружения.

П. Дичевъ (д): И въ които не могатъ да бждатъ членове горскитѣ работници!

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Г. Дичевъ! Защо говорите така нервно? Чакайте — ще се разберемъ.

П. Дичевъ (д): Защото не мога да разбера какво се говори. Всѣки работникъ, който нѣма и педя земя, трѣбва да може да стане членъ на тая кооперация: той е човѣкъ на тръча.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Съгласно чл. 77 се гарантира препитанието на горското трудово население въ планинскитѣ мѣста, дѣто нѣма общински и частни гори. Даватъ му се етати, които за да могатъ да се използватъ по-добре, населението се кооперира и по този начинъ се събиаатъ повече сили, сведения, способности, контролъ и тудъ. Това е смисъла на горскитѣ трудови производителни кооперации. Вие не можете да ги прилепите къмъ други кооперации, които иматъ съвсемъ друга задача. Всѣки членъ на една кредитна кооперация може, като жителъ на известно планинско мѣсто, да получи 40 куб. м. материалъ отъ този етатъ, а на производителна, жителъ на планинското мѣсто и членъ на горската трудова производителна кооперация, се дава привилегия — немъ, а не на кооперацията се дава тая привилегия — да получи 80 куб. метра отъ този етатъ, значи двойно.

П. Дичевъ (л): Ние искаме обяснение по този въпросъ. Защо да се отпуска повече материалъ на членоветѣ на трудовитѣ горски производителни кооперации? За да се опустоши по-скоро гората ли?

Председателъ: За да се насърчи образуването на такива кооперации.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): На всѣки жителъ на планинско мѣсто се дава по 40 куб. метра материалъ, за да се препитава, обаче, ако жителитѣ на тия мѣста се обединяватъ въ трудова горска производителна кооперация, получаватъ още по 40 куб. метра материалъ.

П. Дичевъ (л): Това не е предметъ на закона, а на едно специално разпредѣление.

Докладчикъ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Защо? Защото въ трудовата горска производителна кооперация се съединяватъ сили, капиталъ, способности и по-добре може да се контролира. Даже нѣщо повече: при горската трудова производителна кооперация се избѣгва по-лесно така нареченото зеленичарство по следния начинъ: материалитѣ, които се отпускатъ, могатъ да се вавантиратъ докато бждатъ готови за продажба и износъ. Защото населението получаваше отъ тия етати по 40 куб. метра материалъ и по стария законъ, но тъговцитѣ въ тия мѣста го прекупваха на зелено и спекулираха съ него, като жителитѣ на тия мѣста имъ работѣха.

П. Дичевъ (д): А днесъ търговци по тия мѣста сж горскитѣ кооперации.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Горскитѣ трудови кооперации предпазватъ населението отъ опасното за него зеленичарство.

П. Дичевъ (д): Това е теория.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Това не е никаква теория.

Така че азъ се прогнвопоставямъ на предложението, да се даде тази привилегия на кредитнитѣ кооперации, които иматъ строго опредѣлена задача.

Съгласенъ съмъ, обаче, щото съществуващитѣ трудови производителни горски кооперации да се ревизиратъ, защото кооперативната идея въ това направление се достатъчно компрометира отъ досега съществуващитѣ кооперации. Причинитѣ за това сж много. И управлението, и партизанството, и недостатъчния кредитъ, и недостатъчното кооперативно съзнание — редъ причини изложиха горскитѣ трудови кооперации предъ населението. И следователно всичко, което бѣше създадено досега, трѣбва да се ревизира, и това, което е жизнеспособно, да се подкрѣпи по начинъ, който сегашниятъ законъ позволява.

По тия съображения азъ моля чл. 77 да се приеме така, както е редактиранъ отъ комисията.

Председателъ: Г. г. народни представители! По чл. 77 има нѣколко предложения. На първо мѣсто отъ г. Петко Дичевъ въ смисълъ . . .

П. Дичевъ (д): Подкрѣпено и отъ г. Влайковъ.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Г. Братановъ прави предложението, алинеята следъ забележката да се редактира така: „Този начинъ на ползуване отъ държавнитѣ гори се допуша само тамъ, гдето не е въведена въ тѣхъ стопанската експлоатация или нѣма достатъчно общински гори“.

Председателъ: Предложението на г. Петко Дичевъ е въ смисълъ: къмъ алинея първа на чл. 77 да се каже: „Съ същото право се ползуватъ и членоветѣ на кредитнитѣ кооперации въ тѣзи мѣста, които сж образували отдѣление за горско трудово стопанство“. Значи, съ правото да получаватъ 80 куб. м. материалъ да се ползуватъ и членоветѣ на кредитнитѣ кооперации въ ония мѣста, гдето има образувано отдѣление за горско трудово стопанство.

А. Нейчевъ (д): Предложението на г. Влайковъ е същото.

Председателъ: Да, същото е.

Т. Влайковъ (д. сг): Само че азъ поставямъ тая прибавка, вмѣсто въ забележката, въ текста.

Председателъ: Така, както е разграничението въ предложението на г. Петко Дичевъ е по-просто и по-ясно. Съгласни ли сте съ тази формулировка, г. Влайковъ? Въ Валпето предложение текстътъ е много сложенъ.

Т. Влайковъ (д. сг): Съгласенъ съмъ.

Председателъ: Ще поставя на гласуване предложението на г. Дичева, което се поддръжа и отъ г. Влайковъ. Ония отъ васъ, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Отъ народния представителъ г. Чочо Братановъ има предложение да се изхвърли алинея трета къмъ чл. 77.

Ц. Братановъ (с. д): „Този начинъ на използване“ и т. н.

Председателъ: Ония отъ васъ, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Ще поставя на гласуване чл. 77 тѣй, както се докладва. Ония отъ васъ, които приематъ чл. 77 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 78. уставитѣ на трудовитѣ горски-производителни кооперативни сдружения, за които е речъ въ чл. 77, се утвърждаватъ по установения за това редъ, съ предварително одобрение на министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Такива сдружения се кредитиратъ отъ държавнитѣ кредитни учреждения, за набавяне на необходимия инвентаръ (живѣ и мъртавь), както и за направа или усъвършенствувание на дѣскорѣзници и др. индустриални заведения, свързани съ производството имъ“.

Председателъ: Които приематъ чл. 78 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг.): (Чете).

„Чл. 79. По тарифни цени се отпусчатъ дървени материали отъ държавните гори още въ следнитъ случаи:

1) на мѣстното население за отопление, шума за храна на добитъка и други лични стопански и домашни нужди, когато за тая целъ то нѣма никакъ или достатъчно общински и частни гори;

2) на мѣстното и по-далечно околно население, при чистене на гората отъ лежащи и сухи или повредени дървета или остатъци следъ експлоатацията, когато тия материали не може да се продаватъ по другъ отъ предвидениятъ начини;

3) за крѣпителенъ материялъ и др. нужди, свързани съ производството на частнитъ каменоваглени и други мини, когато се намиратъ въ вътрешността или въ непосредствена близостъ на гората;

4) на разнитъ занаятчийски съсловия, за материали, които сѫ нужни за упражняване на занаятието имъ;

5) на пострадалиятъ отъ пожаръ, наводнение и други бедни частни лица и обществени учреждения, ако потребнитъ за това материялъ не може да се набави отъ общинскитъ и частни гори и не се намира на близкитъ пазари;

6) за поправка на разни индустриални заведения, когато за това сѫ нужни нѣкакви специални материали, които не се намиратъ на пазаря;

7) за гориво на намарациитъ се въ горитѣ и въ непосредствено съседство съ тѣхъ парни мелници и други индустриални заведения, които употребяватъ дървенъ горивенъ материялъ;

8) на воднитѣ синдикати, образувани съгласно закона за сѣцитѣ, за материали, които сѫ нужни за изпълнение на тѣхнитѣ мѣроприятия;

9) за постройка на жилища, съгласно закона за правата на икономически кащи и насърчение жилищнитѣ строежи“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цочо Братановъ.

Ц. Братановъ (с. д.): Г. г. народни представители! Ако обърнемъ вниманието на тия 9 точки отъ чл. 79, мъчно ще можемъ да си отговоримъ на въпроса, кой тогава ще взема дървени материали отъ държавнитѣ гори извънъ тарифнитѣ цени? По-правилно би било, вмѣсто цѣлия тоя членъ, да се каже: всѣки, който има нужда отъ дървенъ материялъ, може да го вземе по тарифнитѣ цени; нѣма защо да се изброяватъ тия 9 точки тукъ. Наистина, държавата, относително своитѣ имения, може да дава известни привилегии на онѣзи учреждения, които иматъ общественъ характеръ или сѫ отъ обществено значение. Обаче точка 3 се отнася за отпускане на крѣпителенъ материялъ и други нужди, свързани съ производството на частнитѣ мини. Нима държавата може да накара частнитѣ мини да продаватъ каменнитѣ си въглища по цени, каквито тя опредѣли? Нима държавата може да разполага съ тѣхъ и да имъ диктува? Тя не може да имъ диктува. Тѣ сѫ едни предприятия свършено свободни и следователно могатъ да си купуватъ дървениятъ материялъ на общо основание. Азъ не мога да си обясня кое би могло да даде основание, щото и на частнитѣ мини да се даватъ дървени материали по тарифнитѣ цени.

Но най-смѣшна въ туй отношение е точка 7: (Чете) „За гориво на намиращитѣ се въ горитѣ и въ непосредствено съседство съ тѣхъ парни мелници и други индустриални заведения, които употребяватъ дървенъ горивенъ материялъ“. Значи крайъ всѣка гора човѣкъ може да си построи една парна мелница и вие ще бъдете длъжни да му давате материали по тарифнитѣ цени. Кѣмъ това трѣбва да притурите, че винаги се експлоатира: ако му догрѣбва 1 кубикъ, той ще иска 10, ако му даденъ 10 кубика, той ще отсѣче 100.

Ето защо азъ обърщамъ вниманието ви, че, така както е формулиранъ чл. 79, просто ще подложимъ и тѣмъ малко останалитѣ гори у насъ на една поголовна сѣчъ отъ всевъзможни заинтересовани хора, на които вие давате тукъ привилегия; затова правя предложение пунктове 3, 6 и 7 отъ чл. 79 да бъдатъ изхвърлени.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Дилиановъ.

М. Дилиановъ (з): Г. г. народни представители! Трѣбва да се пазимъ да даваме права въ закона, съ които може да се злоупотрѣби. Въ сега действащия законъ за горитѣ се дадоха такива права, съ които се злоупотрѣби

веднага следъ влизането му въ сила. По мое предложение въ сегашния законъ за горитѣ въ миналата камара се възприе да се дава безплатно дървенъ материялъ на обжандитѣ въ продължение, мисля, на три години — едно предложение, което имаше своя резонъ, поради обстоятелството, че тия хора идѣха прокудени отъ чужди власти, голи и боси, въ нашата страна. За голѣмо съжаление, обаче, въ послѣствие се констатира, че известни хора, които даже нѣмагъ качеството на обжанди, защото сѫ дошли много по-рано въ нашата страна — преди 10—15 години — сѫ използвали тая привилегия не на едно мѣсто, а на петъ мѣста, какѣто бѣше случаятъ съ единъ чиновникъ при Министерството на финанситѣ, който взелъ отъ всѣко лесничество по 10—15 кубика материали, които е препродавалъ, понеже се ценятъ много скѣпо, и по този начинъ е вършилъ една мръсна търговия съ това право, което се даде на ония нещастници, които идѣха у насъ прокудени отъ своитѣ родни огнища. Прие се тогава и друга една привилегия въ закона, която г. министърътъ оставя и сега: да се отпусчатъ безплатно дърва за огрѣвъ на горскитѣ служаци да се отпусчатъ при това по тарифни цени и материали за строежъ за собствени нужди. Споредъ мене, и това е резонно, защото азъ на върха на Родопитѣ в. „Карлякъ“ плацахъ винаги дървата за огрѣвъ по тарифни цени, когато населението ги имаше безплатно, защото тръвошаваше да чисти горитѣ отъ сухитѣ дървета. — Въ послѣствие се оказа, че и съ това право станаха голѣми злоупотрѣбления. Когато се гласуваха закона, азъ под-разорахъ, че на техническия персоналъ въ горитѣ, на лесничейтѣ и горскитѣ стражари, които сме заставили да бъдатъ далечъ отъ културнитѣ центрове, далечъ отъ човѣшкитѣ условия на животъ, далечъ отъ медицинска помощъ и т. н., трѣбва да имъ дадемъ поне тая привилегия, да не икономисватъ за топливо. Въ послѣствие се оказа, че всички служаци по горитѣ, като почнете отъ министра и свършите съ разсилия при Министерството на земледѣлието, сѫ се ползували безплатно съ дърва за огрѣвъ — което, споредъ мене, е едно злоупотрѣбление съ правото, което се даде на ония, които сѫ оставени да живѣятъ въ съседство съ мечкитѣ и вълцитѣ. Струва ми се че и привилегиятъ, който се даватъ въ члена, по който дебатирате ще предизвикатъ злоупотрѣбления, които ще бъдатъ пакостни за нашитѣ гори. Ето защо азъ поддържамъ предложението на г. Цочо Братановъ. Ако ли то не се приеме, най-малко би трѣбовало да се направи едно разграничение въ смисълъ, кои ще разрешава получаването дървенъ материялъ по тарифни цени. И бихъ предложилъ да се направи разграничение въ следния смисълъ: по пунктове 1, 2 и 5, където се говори за отпускане на дървени материали по тарифни цени на мѣстното население за отопление, шума, за храна на добитъка, лежащи и сухи или повредени дървета при чистене на гората или остатъци следъ експлоатацията, за отпускане дървени материали на пострадалиятъ отъ пожаръ, наводнение и т. н., правото да разрешава отпускането на тия материали да се даде на лесничей, обаче за всички други случаи на отпускане крѣпителни материали на частни мини, на разни занаятчийски и други съсловия за поправка на индустриални заведения, за водни синдикати, за постройка на жилища, за кооперативни домове и т. н. министерството да си запази привилегията то да разрешава. По този начинъ ще се дѣрки смѣтка кой взема дървени материали, а иначе, ако се остави тѣй, както е въ законопроекта казано, разбира се, че ще разрешава лесничейтъ, защото той обикновено разполага съ етата. Въ такъвъ случай X може да използва това си право на 10 мѣста при 10 лесничей и по този начинъ ще се злоупотрѣбва.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя Н. Найденовъ).

Та ако не се приеме предложението на г. Братанова, което, споредъ мене, е разумно за тия случаи, които той цитира, би трѣбовало да се направи поне това разграничение, което предлагамъ азъ, за да може да има ефикасенъ контролъ върху това, което държавата ще продава по тарифни цени, за да се избѣгнатъ голѣмитѣ злоупотрѣбления, които обикновено ставатъ.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Формулирайте точно Вашето предложение — писменъ текстъ ми дайте.

М. Дилиановъ (з): Моето предложение е като това на г. Цочо Братановъ. Азъ дадохъ само мотивировка. Азъ помислихъ, че г. докладчикътъ взема бележка отъ послѣнитѣ ми думи и той ще направи туй предложение, защото то е въ интереса на министерството.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Има думата г. министърът на земледелието.

Министъръ Я. Молловъ: За да не стават по-нататък разисквания, азъ съмъ съгласенъ съ предложението на г. Братановъ за премахването на тия две точки — трета и седма отъ чл. 79. Специално по предложението на г. Дилиянова за точки първа, втора и пета — материалитъ да се отпускатъ съ разрешение отъ лесничей — азъ мисля, че ще бъде по-разумно да се остави туй право на районния горски инспекторъ.

М. Дилияновъ (з): Да, много върно. Защото фактически той разполага съ етатитъ, той утвърждава тарифитъ.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. ст): Г. г. народни представители! Наистина, въ чл. 79 сж изброени много случаи, при които ще трѣбва да се дава материалъ отъ държавнитъ гори по тарифни цени. Мене ми се струва, че ще бъде добре, ако народното представителство се съгласи съ онова предложение, което ще направя, въ смисълъ да се даде възможност на общинитъ, които има да строятъ свои общински мостове или съоръжения на общинскитъ шосета, пѣтища и които общини нѣматъ гори или пъкъ иматъ, но въ тия гори не може да се намѣри съответниятъ материалъ — касае се напр. за пилоти, а пилоти не могатъ да се намѣрятъ въ всички гори, нито въ районитъ на тия общини, които се нуждаятъ отъ пилоти — имаме такива случаи напр. въ Кюстендилско — да се даде, казвамъ, възможност на тия общини, които исчатъ да построятъ мостове, но не могатъ да намѣрятъ съответния материалъ въ своитъ гори, да го намѣрятъ въ една държавна гора. Една община, за да вземе тѣзи пилоти, вѣнъ отъ превоза, за който ще плати извънредно скъпо, ще трѣбва да плати и по двойни тарифи. Ето защо азъ смѣтамъ, че общественитъ интересъ налага и ще бъде целесъобразно тази привилегия, която се дава на индустриални предприятия и на други, да се даде и на общинитъ: когато ще имъ бъдатъ нужни материали, каквито не могатъ да намѣрятъ въ своитъ общински гори или пъкъ нѣматъ общински гори, да могатъ да взематъ отъ държавнитъ гори тия материали, необходими за постройката на мостове, съоръжения на общински пѣтища, при постройката на читалищни сгради и общински домове, и да могатъ да се снабдяватъ съ тѣзи материали по тарифнитъ цени. Ако ние даваме материали по тарифнитъ цени на частни лица, заради туй защото качата имъ изгорѣла, или защото пострадали отъ наводнение, ако ние даваме материали на фабрики, индустриални заведения и други при много други случаи, толкова повече би имало резонъ да даваме материали и на общинитъ, за да ги подпомогнемъ въ редъ обществени мѣроприятия, каквито сж направата на мостове, съоръжения на общински пѣтища или при постройката на домове и читалищни сгради.

Ето защо, азъ ще моля да се съгласите съ туй предложение, въ смисълъ да се предвиди новъ пунктъ десети: „На общини, които нѣматъ свои гори или, ако иматъ, въ тѣхъ не се намиратъ съответнитъ строителни материали за направа на мостове, съоръжения на общински пѣтища, за направа на читалищни сгради или общински домове“. Или пъкъ, ако г. министърътъ смѣта, че това е много широко, да се изключатъ последнитъ — читалищнитъ сгради и общинскитъ домове — а да останатъ мостоветъ и съоръженията по общинскитъ пѣтища.

М. Дилияновъ (з): За мостоветъ се говори въ пунктъ пети, понеже отъ наводнение могатъ да пострадатъ мостоветъ.

Министъръ Я. Молловъ: Съ това съмъ съгласенъ, но безъ „читалищни сгради и общински домове“.

М. Дилияновъ (з): Да се остави за читалища и за училища.

Министъръ Я. Молловъ: Това е много широко.

М. Дилияновъ (з): Това го има въ сегашния законъ — въ чл. 68. И понеже Вие, г. министре, фактически ще отпускате материалитъ, а има села, които сж действително така бедни, че не могатъ да си построятъ училища, съгласете се съ предложението на г. Лѣкарски, което се отнася и за

читалищнитъ сгради и за общинскитъ домове. Фактически Вие ще отпускате материалитъ.

И. Лѣкарски (д. ст): А за кооперативенъ строежъ на училища?

Министъръ Я. Молловъ: Нѣмамъ нищо противъ да се отпускатъ материали отъ държавнитъ гори по тарифни цени съгласно закона за кооперативния строежъ на училища.

Азъ съмъ съгласенъ, както казахъ, съ предложението на г. Братанова, да се изхвърлятъ точки трета и седма, а тая поправка, която предложи г. Дилияновъ, да се измѣни въ тая смисълъ, че да се разрешава отпускането на материалитъ по точки първа, втора и пета отъ районнитъ горски инспектори, а отпускането на материалитъ по всички останали точки да се разрешава отъ Министерството на земледелието и държавнитъ имоти. Така че трѣбва да се предвиди въ този членъ една забележка въ смисълъ, че отпускането на материалитъ по точки първа, втора и пета се разрешава отъ районнитъ горски инспектори, а отпускането на материалитъ по всички останали точки се разрешава отъ Министерството на земледелието и държавнитъ имоти.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Ще пристѣпимъ къмъ гласуване на направенитъ предложения по чл. 79.

На първо мѣсто, направено е предложение отъ г. Чочо Братановъ, къмъ което се присъединява г. Дилияновъ и съ което е съгласенъ г. министърътъ на земледелието, въ смисълъ да се изхвърлятъ пунктове трети и седми отъ чл. 79. Моля ония отъ васъ, които сж съгласни съ предложението на г. Чочо Братановъ да се изхвърлятъ пунктове трети и седми, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Прави се предложение на второ мѣсто отъ г. Лѣкарски да се прибави новъ пунктъ десети, . . .

Министъръ Я. Молловъ и докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст): Той ще бъде пунктъ осми.

Председателстващъ Н. Найденовъ: . . . който следъ изхвърлянето на пунктове трети и седми ще бъде пунктъ осми, съ следния текстъ: „На общини, които нѣматъ свои гори или, ако иматъ, въ тѣхъ не се намиратъ съответнитъ строителни материали за направа на мостове, съоръжения на общински пѣтища и при кооперативния строежъ на училища“. Които отъ васъ приематъ направеното предложение отъ г. Лѣкарски, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На трето мѣсто се прави предложение отъ г. министра на земледелието за прибавяне забележка къмъ чл. 79.

Министъръ Я. Молловъ: То е предложение на г. Дилияновъ.

Р. Василевъ (д. ст): Въ чл. 86 се предвижда кой разрешава съченето на държавнитъ гори, затуй при разглеждането на чл. 86 трѣбва да се направи това предложение, още повече, че въ чл. 86 се визира чл. 79.

Министъръ Я. Молловъ: Чл. 79 се отнася за друга материя — за отпускането на дървенъ материалъ по тарифни цени, а въ чл. 86 се говори отъ кого се дава разрешение за съченето на държавни гори.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Прави се предложение, повтарямъ, отъ г. министра на земледелието да се прибави къмъ чл. 79 забележка съ следното съдържание: „Отпускането на материалитъ по точки първа, втора и пета — сега става четвърта — се разрешава отъ районнитъ горски инспектори, а отпускането на материалитъ по всички останали точки се разрешава отъ Министерството на земледелието и държавнитъ имоти“. Моля ония отъ васъ, които приематъ предложението на г. министра на земледелието и държавнитъ имоти, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля ония отъ васъ, които приематъ чл. 79 съ току-що приетитъ измѣнения и допълнения, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст): (Чете)
„Чл. 80. Продажбата или преотстъпването на необработени материали, отпуснати съгласно чл. 77, до като не се изнесатъ вѣнъ отъ гората, не се позволява. Също не се позволява продажбата или преотстъпването другиму на

материалитѣ, отпуснати за лично употребление, съгласно чл. 79.

Станалитѣ въпреки това продажби и преотстъпвания се считатъ недействителни и материалитѣ се конфискуватъ.

Председателстваващъ Н. Найденовъ: Моля, които приематъ чл. 80, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 81. Чрезъ търгъ се експлоатиратъ държавнитѣ гори, въ които не е въведена стопанска експлоатация, нито мѣстното работно население има възможностъ или желае да използва горскитѣ продукти, или когато има излишъкъ отъ такива.

Търговата продажба се извършва по реда указанъ въ закона за б. о. п.“

Председателстваващъ Н. Найденовъ: Моля, които приематъ чл. 81, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 82. Чрезъ смѣсени обществени предприятия се експлоатиратъ държавнитѣ гори, въ които не е въведена стопанска експлоатация, или остава излишъкъ отъ дървенъ материалъ следъ удовлетворение на мѣстното население и другитѣ правомѣщущи, съгласно чл. чл. 77 и 79.

Смѣсенитѣ обществени предприятия сж сдружения между държавата и други частни обществени горско-производителни или индустриални предприятия за използване на горскитѣ производи отъ държавнитѣ гори.

Капиталитѣ на тия предприятия се поематъ изцяло или до определенъ размѣръ отъ основателитѣ, като държавата участвува въ тия капитали преди всичко съ първоначалната стойностъ на горскитѣ производи, които ще се добиватъ отъ горитѣ, предметъ на предприятието.

Начинътъ, по който ще се организиратъ и функциониратъ тия предприятия, се определя за всѣки отдѣленъ случай съ специални условия и договори, одобрени отъ Министерския съветъ, по докладъ на министъра на земледѣлието и държавнитѣ имоти.“

Председателстваващъ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Дилиановъ.

М. Дилиановъ (з): Г. г. народни представители! Въ този членъ се предвижда единъ съвършено новъ начинъ на стопанисване нашитѣ гори, който не бѣше предвиденъ въ първоначалния проектъ на г. министъра. Изглежда, че това е дѣло на комисията. Азъ моля г. докладчика на комисията да ми обясни кои сж мотивитѣ, които сж наложили на комисията да направи това нововъднение въ законопроектъ, чрезъ което се урежда по единъ особенъ начинъ въпросъ за една горска концесия, въ която държавата се явява като концесионеръ — въпросъ, който се урежда въ следующия чл. 83.

Азъ правя предложение тоя начинъ на експлоатация на горитѣ да намира своето одобрение въ Народното събрание, а не въ Министерския съветъ както е въ проекта, защото отдаването на експлоатация по този начинъ, чрезъ смѣсени предприятия, голѣми комплекси ценни налши гори, което може да има грамадно значение за нашето горско стопанство, може да мине презъ Министерския съветъ набързо. Та моето предложение е, одобрението на тоя начинъ на експлоатация да става така, както е предвидено въ чл. 83 за горитѣ, които се отдаватъ на концесия, а именно съ разрешение на Народното събрание, като върховна контрола върху експлоатацията на нашитѣ гори.

Председателстваващъ Н. Найденовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Вѣрно е, че тоя начинъ на експлоатация не бѣше предвиденъ въ първоначалния проектъ; той се предложи и прие въ комисията. Това е единъ новъ начинъ на експлоатация горитѣ у насъ, който съществува въ странство въ много страни и който, по сведенията, които дадохъ специалиститѣ въ комисията, дава много добри резултати. При този начинъ на експлоатация нѣма пренебрегване на интереситѣ на мѣстното население, нито пъкъ на интереситѣ на държавата, като собственикъ на горитѣ. Следъ като бѣде задоволенъ държавата чрезъ стопанската експлоатация, следъ като бѣде задоволено работното насе-

ление чрезъ създаването на етати, следъ като бѣде приложено коперативниятъ начинъ на експлоатация, следъ като бѣде приложена търговата система, следъ като бѣждатъ задоволени всички, които иматъ право да се ползватъ отъ горитѣ, ако остане излишъкъ, този излишъкъ ще се експлоатира отъ тоя типъ смѣсени предприятия. Значи, запазватъ се интереситѣ на държавата чрезъ търговата система, запазватъ се интереситѣ на населението въ горскитѣ мѣста, запазватъ се интереситѣ на кооперациитѣ, и ако остане излишъкъ, той ще се използва отъ тоя типъ смѣсени предприятия — които съществуватъ и въ Германия и сж дали тамъ добри резултати — ще се обработва въ дървесни фабрики съ достатъчно инвентаръ, матери, машини и т. н.

Капиталитѣ, съ който държавата участвува въ тѣзи предприятия — това е стойността на производитѣ отъ нейнитѣ гори. Вѣрно е, тоя начинъ на експлоатация не е указанъ подробно въ члена; остава да се изработи единъ специаленъ правилникъ.

Азъ съмъ съгласенъ съ предложението, което прави г. Дилиановъ, щото даването разрешение за тоя начинъ на експлоатация, който се приближава къмъ концесионния, да става отъ Народното събрание за по-голѣмъ контролъ и за да не се изпадне въ злоупотребление. Държавата нищо не губи отъ това. Както се утвърждава една концесия, тъй ще се утвърди и едно смѣсено предприятие.

Съгласенъ съмъ чл. 82 да претърпи тая промѣна, която предлага г. Дилиановъ. Вѣрвамъ, че и г. министърътъ ще се съгласи.

Министъръ Я. Молловъ: Съгласенъ съмъ Народното събрание да дава разрешение.

Председателстваващъ Н. Найденовъ: Има предложение отъ г. Дилиановъ да се направи следното измѣнение въ последната алинея на чл. 82.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Още две думи, за да се разберемъ, защото у насъ тоя начинъ на експлоатация е новъ.

Изтъкна се при първото четене на законопроектъ, че нашата дървесна индустрия запада; тя не може да се приспособи къмъ всички начини на експлоатация. Тѣзи права, тѣзи привилегии ще се даватъ само на установени индустриални предприятия, които сж жизнеспособни и могатъ да гарантиратъ една правилна експлоатация на горитѣ.

Председателстваващъ Н. Найденовъ: Предложението на г. Дилиановъ е въ последната алинея на чл. 82, вмѣсто думитѣ „Министерския съветъ“, да се каже „Народното събрание“. Значи текстътъ става така: „... одобрени отъ Народното събрание, по докладъ на министъра на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Министъръ Я. Молловъ: То се знае, че ще бѣде вносенъ специаленъ законопроектъ отъ министъра.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Тогава да остане само, ... одобрени отъ Народното събрание“.

Министъръ Я. Молловъ: Ще остане само ... одобрени отъ Народното събрание“.

Председателстваващъ Н. Найденовъ: Значи, думитѣ „Министерския съветъ“ се замѣняватъ съ думитѣ „Народното събрание“, а думитѣ накрая „по докладъ на министъра на земледѣлието и държавнитѣ имоти“ се изхвърлятъ.

Моля, които приематъ това предложение на г. Минчо Дилиановъ, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Моля, които приематъ чл. 82 съ току-що приетото измѣнение, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 83. Чрезъ концесия се експлоатиратъ ония държавни гори, въ които по-голѣмата частъ отъ производството не може да се използва или продаде по другитѣ, предвидени въ настоящия законъ, начини, било поради голѣмината на горитѣ, било поради тѣхната отдалеченостъ отъ пазарнитѣ пунктове, или липса на удобни и достатъчни транспортни средства.

Експлоатацията на такива гори се отдава на концесия съ разрешение на Народното събрание, по поемни условия и договори, одобрени отъ Министерския съветъ, за срокъ не повече отъ 40 години. Състезанието при това е задължително.“

Не може да се отдават на концесия гори, за които нѣма предварително изработени и утвърдени стопански планове; или ако концесонерътъ не се задължи да изработи, въ срокъ до 5 години, нужния стопански планъ, по който ще се извършва експлоатацията.

Забележка. При концесионната експлоатация, концесонерътъ е длъженъ да повѣри техническото изпълнение на предприятието на специалистъ-лесовѣдъ съ признато отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти право на свободна практика.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Дичевъ.

П. Дичевъ (д): Г. г. народни представители! Позволете ми да ви кажа, че отъ това, що е правилата нашата горска администрация, азъ изобщо не съмъ много очарованъ. Голѣмиятъ въпросъ за закрѣпаването на горитѣ и опредѣлянето обекта на горскитѣ стопанства и досега не е разрешенъ, макаръ че Народното събрание постоянно се занимава съ промѣни въ закона за горитѣ и съ закони засѣгащи експлоатацията на горитѣ. Въпреки всичкитѣ стремления чрезъ този законопроектъ да се направятъ подобрения, азъ не съмъ доволенъ. Но понеже не се изказахъ своевременно, и азъ имамъ отговорностъ за това, дето въ този законопроектъ за горитѣ се предвижда най-варварския начинъ на експлоатиране — тѣй нареченото клоносъчно и главосѣчно стопанство. Вие сте забелязали по Пискърското дефиле и въ други области на България, където има дѣбови гори, какво зрелище представлява това клоносъчно и главосѣчно стопанство. Разбира се, нуженъ е добитъкътъ на стопанството и храна за него; но едно стопанство, което претендира да е много напреднало, да е трансформирано — въ смисълъ, че сж въведени маса нови култури — и което и досега още не може да осигури храна за добитъка си, а се сѣкватъ върховетъ на дърветата или тѣхнитѣ клонови за храна и по този начинъ се прави невъзможно израстването на гората, не може да се препорѣча. Обяснявамъ това само затуй, защото тукъ се срѣщаме съ другъ единъ голѣмъ въпросъ — въпроса за концесията.

Миналата година тукъ се внесе за гласуване, като фактъ свършекъ, една концесия за експлоатирането на риломонастирскитѣ гори. Въ смѣсената комисия по този въпросъ, състояща се отъ комиситѣ по Министерството на правосѣдието, по Министерството на земледѣлието и по Министерството на въшнитѣ работи, се изнесоха маса работи, които не сж много за разказване тукъ, даже и тогава, когато въ галеритѣ нѣма никой.

Бившиятъ министъръ-председателъ е ангажиралъ България — заради отстъпки, които се оказватъ на практика (фикция — съ експлоатиране по концесия на риломонастирскитѣ гори по една цена 3½ златни лева за кубикъ — а пъкъ на практика тази цена кой знае колко ще бѣде — и по единъ начинъ на стопанисване чрезъ сѣчь, което споредъ разясненията, дадени отъ компетентни хора, не е освенъ едно безпосредно опустошаване на рилскитѣ гори.

Въ текста на чл. 83 е казано нѣщо, което не зная какъ е било прието въ комисията — вѣроятно ще се даде разяснение по него. Разбирамъ, че концесията става необходима въ голѣми лесни насаждения, недостѣжни, където трѣбва да се вложатъ голѣми капитали, да се поематъ голѣми рискове и отговорности и да се извърши експлоатация на зрѣла гора, голѣма частъ отъ която подлежи на изгниване — както е въ Родопитѣ, Берковския балканъ, севернитѣ склонове на Стара-планина и други мѣста. Но да се говори отъ нашата горска администрация, че не може да се дава на концесия експлоатирането на една гора, когато за тая целъ нѣма предварително изработенъ и утвърденъ стопански планъ и да се предвижда въ законопроекта установлението, което вие четете, че ако не е изработенъ такъвъ планъ, концесонерътъ се задължава да го изработи въ срокъ отъ петъ години — т. е. на когото ще дадемъ концесията, той да приготви стопанския планъ — това не го разбирамъ, азъ съмъ изненаданъ отъ такова едно постановление. Азъ бихъ билъ съгласенъ да накажа довѣрие на концесонеритѣ, най-после, въ зависимостъ отъ тѣхната етика, отъ тѣхната култура, но трѣбва да се има предъ видъ, че на първо мѣсто въ тая работа стои интересътъ. Ние бихме извършили грамадна грѣшка, ако бихме приели това постановление — че стопанскиятъ планъ може да се изработи отъ концесионера — на даже и тогава, когато всѣка концесия минава презъ Народното събрание.

Ето защо правя предложение да се махне отъ законопроекта тая клауза, че концесонерътъ прави стопанския планъ за експлоатацията на горитѣ. За честта на нашата горска администрация, това постановление трѣбва да бѣде изхвърлено.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Деляновъ.

М. Деляновъ (з): Г. г. народни представители! Изглежда, че и сега, по неволя, трѣбва да приемемъ единъ начинъ на експлоатиране горитѣ, който е осѣденъ всецѣло отъ горската наука и който въ никоя напреднала държава не се практикува. Тоя начинъ на експлоатация се практикува въ страни съ примитивно горско стопанство, каквато е Русия, каквато е България, каквито сж и други нѣкои страни. Доколко се налага тоя начинъ на стопанисване на горитѣ, имаме примѣръ съ Русия, която въ този моментъ гони частния капиталъ въ всички области на производството, а въ сѣщностъ виждаме какъ допуска частния капиталъ да експлоатира на концесионни начала безпредѣлнитѣ руски гори.

Въпреки, че съмъ върлъ противникъ на концесионния начинъ на експлоатиране на нашитѣ гори, предъ видъ на обстоятелството, че ние се намираме въ периодъ на стопанска криза, която не ни позволява да хвърлимъ голѣма частъ отъ държавнитѣ средства въ разходи, които биха ни обезпечили едно разумно използване на нашитѣ гори, каквито сж разходитѣ за шосета, водни пътища, желѣзници и въздушни съобщения и пр. — налага ни се, като изключение, щемъ — нещемъ, да приемемъ и концесионния начинъ на експлоатиране на нашитѣ гори.

Струва ми се, не е зле редактира въ комисията този членъ въ неговата сѣществена частъ — че експлоатацията на такива гори се отдава на концесия съ разрешение отъ Народното събрание, което има право да разполага съ държавнитѣ имоти, които сж особено ценни. Но и азъ ще се присѣдиня къмъ предложението, което прави г. Петко Дичевъ — по никой начинъ да не се позволява на концесионера да изработва стопанския планъ, да опредѣля обекта на стопанството, защото държавата нѣма гълната възможностъ да проконтролира дали той правилно ще опредѣли масата, която трѣбва да извади отъ известна гора въ предвидения срокъ отъ 40 години, който ми се вижда твърде дълъгъ. Ако държавата не може да експлоатира горитѣ по никой отъ визирани въ законопроекта начини, нито пъкъ населението може да ги експлоатира — както е случая въ Дювленгъ и Басилдо — по липса на достатъчно работни ръце, пътища, желѣзници, ако щете, и капитали, то тя трѣбва да намѣри начинъ, да изработи чрезъ своитѣ органи стопанскитѣ планове за експлоатация на горитѣ, защото само така тия планове биха могли да претендиратъ за известна дефинитивностъ. Иначе, ако се остави стопанскитѣ планове да бѣдатъ изработвани отъ концесонеритѣ, тѣ ще бѣдатъ надуты и държавата ще бѣде непремѣнно излъгана.

Азъ моля г. министра да се съгласи да се премахне този ортаклъкъ съ концесонеритѣ по отношение опредѣляне обекта, който ще бѣде даденъ на експлоатация по концесия.

Още едно. Моля въ една последна алинея къмъ този членъ да се предвидятъ привилегии на горскитѣ кооперации при даванетоъ на тия концесии.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): То не е лошо, но защо да говоримъ работи, които нѣма да станатъ?

Министъръ Я. Молловъ: Нѣмамъ нищо противъ да имъ се даде преимущество, но да се даде не на нови, слаби кооперации, а на кооперативни съюзи, ако биха се създали такива.

М. Деляновъ (з): Това тълкувание за мене е достатъчно.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Значи, оттегляте предложението си?

М. Деляновъ (з): Да.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Нѣмамъ възможностъ да бѣда въ комисията при разглеждането на чл. 75, който опредѣля начинитѣ, по които се експлоатиратъ държавнитѣ гори. Сега ми се пада случай, като разглеждаме чл. 83, който урежда концесионното използване, да подчертая, че този начинъ на използване горитѣ не се диктува отъ добре разбранитѣ интереси на България. Г-да! Азъ смѣтамъ, че е пресилено да се говори, че у насъ има излишни гори, че има гори, които не могатъ да

бждат експлоатирани от населението при една малка грижа на държавата към поминъка на горското население. Ако е въпрос за горитѣ, които се намират на отдалечени мѣста, чиято експлоатация е мъчна, понеже сж недостатъчни и където би могло да се работи при много тежки условия, азъ смѣтамъ, че чуждиятъ или мѣстниятъ капиталъ ще се яви на помощъ, ще добне експлоатацията на тия гори на концесия, макаръ и при неизгодни условия за нашето национално стопанство, макаръ и въ ущърбъ на интереситѣ на горското население, което чувствува известно стеснение вече въ своя поминъкъ. Ако държавата смѣта, че е наложително тия неизползувани досега горски богатства да бждатъ използувани, тя трѣбваше да изживѣе необходимитѣ средства, за да направи тия гори достъпни за населението, да може то да ги експлоатира. И разходитѣ, които държавата би направила въ това отношение, биха били много по-малко, отколкото онѣзи изгоди, които биха добили концесионеритѣ въ вреда на горското население и на общото национално стопанство. Но не е време да говоря сега за това, тъй като чл. 75 отъ законопроекта се прие тъй, както се предложи отъ комисията. Въ всички случаи азъ трѣбваше да изкажа тѣзи резерви относително този начинъ на експлоатация.

Относително чл. 83 има да забележа следното. Въ втората му алинея е казано така: (Чете) „Експлоатацията на такива гори се отдава на концесия съ разрешение отъ Народното събрание, по поемни условия и договори, одобрени отъ Министерския съветъ, за срокъ не повече отъ 40 години“. При тая редакция азъ не мога да разбера какъ ще става даването експлоатацията на горитѣ по концесия; дали съ обикновено решение на Народното събрание, което е единъ административенъ актъ и минава само на едно четене, или съ законъ. Отъ този текстъ азъ догаждамъ, че концесията ще се дава съ обикновено законодателно решение; т. е., начинътъ по който ще става отдаването на горитѣ на концесия, ще бжде следниятъ: перспективниятъ министъръ или Министерскиятъ съветъ, който ще одобри неговата инициатива — ще влѣзе въ преговори съ известна фирма, съ известно лице, било тукъ или въ странство, ще се изработятъ предварително поемни условия и договори за тая концесия и всичкитѣ тия актове ще бждатъ представени на Народното събрание, за да каже своята дума — да или не. Това е смисълътъ на алинея втора на чл. 83.

Азъ смѣтамъ, че когато се касае до използване на голѣми национални богатства, каквито сж горитѣ — касае се за голѣми комплекси гори — ние не можемъ съ едно обикновено законодателно решение да отдаваме експлоатацията имъ на концесия. Вѣрно е, че когато се касае за отстъпване на държавни имоти, Народното събрание се произнася съ решение, но тукъ вече нѣмаме едно обикновено отстъпване на държавни имоти, а имаме другъ въпросъ — уреждане експлоатацията на тѣзи имоти, уреждане правнитѣ отношения между концесионера и този, който дава концесията. Естествено е, че тия правни норми трѣбва да бждатъ установени отъ Народното събрание — освенъ ако сж отъ областта на международното право, и съгласно чл. 17 отъ конституцията трѣбва да бждатъ само одобрени отъ Народното събрание. По нийолъ текстъ отъ конституцията Народното събрание не може да делегира своитѣ права на министра. Единъ министъръ ще сключи договоръ, който урежда правни отношения между концесионера и държавата — тия правни отношения, създадени по договора сключенъ отъ министра, не могатъ да бждатъ чисто и просто само одобрени отъ Народното събрание.

Но има и друга една опасностъ, г-да. Ние трѣбва да признаемъ, че нашитъ парламентаризъмъ не се е още издигналъ до онова положение, щото министритѣ, когато дойдатъ тукъ, да знаятъ дали и утре ще бждатъ министри. Въ насъ парламентаризмътъ е още една фикция, една комедия; и още повече затова ние не можемъ да признаемъ правото на единъ министъръ да ни ангажира съ договори, които той е подписалъ, въ които той е ангажиралъ честта на Министерския съветъ и честта на партията, отъ която изхожда. Ако Народното събрание има всичката свобода да се произнася по известенъ договоръ сключенъ отъ министъръ, въ случай че не го одобри, министърътъ трѣбва да падне; този ще бжде крайниятъ резултатъ, ако ние намѣримъ, че известенъ договоръ, който министърътъ е сключилъ за експлоатацията на нѣкоя гора по концесионеръ начинъ, е неприемливъ.

Обаче въ текста на втората алинея на чл. 83 се казва, че Народното събрание отдава на експлоатация горитѣ подъ концесия „по поемни условия и договори одобрени отъ Министерския съветъ“. Следъ като поемнитѣ условия

и договоритѣ бждатъ подписани отъ Министерския съветъ, Народното събрание ще каже само: одобрява ли тия поемни условия и договори или не; Народното събрание не може да ги измѣнява. Ако вие дадете право на Министерския съветъ да сключва такива договори, имайте предъ видъ, че концесионерътъ нѣма да се интересува дали сж одобрени или не тия договори и поемни условия отъ Народното събрание. Достатъченъ е подписътъ на съответния държавенъ органъ, за да се създадатъ правни отношения между концесионера и българската държава. Въ такъвъ случай ние ще дадемъ възможностъ на чужденцитѣ да се месятъ у насъ и да претендиратъ за вреди и загуби — каквито случаи сме имали много въ миналото.

Ние не трѣбва да поставяме България въ това положение, въ което е изпаднала Турция. Г. министре! Вие може-би се смѣте. И другъ пътъ, когато е имало такива въпроси — когато ставаше въпросъ за отдаванетоъ подъ концесия експлоатацията на Рилскитѣ гори, или на други наши голѣми народни богатства — вие всички тукъ (Сочи сговориститѣ) сте се отнасяли съ пренебрежение. Ние не можемъ така лесно да се отнасяме, когато се касае до експлоатацията на нашитѣ гори по най-варварски начинъ.

Министъръ Я. Молловъ: Г. Минковъ! Азъ Ви слушамъ най-внимателно, и ако се смѣя, за друго нѣщо се смѣя. Ще Ви отговоря, когато завършите.

А. Ляпчевъ (д. ст.): Нима не може човѣкъ да се посмѣе? Позволено е да се посмѣе човѣкъ за такива работи.

А. К. Минковъ (р.): Вие, г. Ляпчевъ, можете да се смѣете, защото ни е известно какви идеи сподѣляте, и зная какво ще кажете следъ мене. Вашитѣ убеждения по този въпросъ сж известни.

И. Хрелопановъ (д. ст.): Много знаете.

А. К. Минковъ (р.): Азъ зная какви убеждения има г. Ляпчевъ, както по жилищния въпросъ така и по закона за Г. З. С. така и по много други въпроси. Зная, че г. Ляпчевъ е изразителъ на онова течение, привърженичатѣ на което казватъ, че социалнитѣ закони се пипатъ за тонковцитъ.

Отъ сговориститѣ: А-а-а!

И. Хрелопановъ (д. ст.): Много знаете.

А. Нейчевъ (д.): Г. Ляпчевъ не е казвалъ такава мисълъ. 20—30 години е загубилъ той за тоя народъ!

А. К. Минковъ (р.): Следователно, когато се касае за отдаване експлоатацията на такива голѣми стопанства по концесионеръ начинъ, ние трѣбва да бждемъ внимателни. Обаче изразитѣ въ втората алинея на чл. 83 — „по поемни условия и договори, одобрени отъ Министерския съветъ“ — показва, че преди още Народното събрание да се е произнесло върху условията, по които ще бжде дадена тая концесия, Министерскиятъ съветъ вече е поелъ ангажментъ по отношение на българската държава. Ако вие сте искрени, ако смѣтате, че концесията се дава съ законъ, тогава този изразъ „по поемни условия и договори, одобрени отъ Министерския съветъ“ трѣбва да бжде изхвърленъ, за да не се дава възможностъ, ако не на васъ, то поне на други кабинети, да постъпятъ така, че да създадатъ едно положение вредно за държавата и специално — за горското стопанство.

Азъ ще чакамъ г. министърътъ и г. докладчикътъ да обяснятъ какъ разбиратъ тая алинея. Но въ всички случаи, ако искате да бждемъ начисто, ако не искате да създавате никакви юридически интриги около смисъла на този членъ, вие ще трѣбва да се съгласите, и г. министърътъ ще трѣбва да се съгласи, и г. докладчикътъ ще трѣбва да се съгласи, изразитѣ „по поемни условия и договори, одобрени отъ Министерския съветъ“ да бжде изхвърленъ, като тази алинея остане съ текстъ: „експлоатацията на такива гори се отдава на концесия съ разрешение отъ Народното събрание за срокъ не повече отъ 40 г.“. Ако текстътъ остане така, както го е предложила комисията, азъ, смѣтамъ, че Народното събрание ще отдава горитѣ на концесия при едно положение, при което юридическитѣ отношения между концесионера и държавата ще бждатъ предварително установени отъ Министерския съветъ.

Министъръ Я. Молловъ: Безъ поемни условия ли?

А. К. Минковъ (р): Не, ще се разбира: съ поемни условия.

Министъръ Я. Молловъ: Какъ ще се разбира?

А. К. Минковъ (р): Когато искамъ да се изхвърли този изразъ, „по поемни условия и договори, одобрени отъ Министерския съветъ“ моята мисълъ е, че не трѣбва да има едно предварително условие; а естествено е, че ще има договоръ.

Министъръ Я. Молловъ: Отговорете: кой ще изработи поемнитѣ условия, за да се състезаватъ фирмитѣ?

А. К. Минковъ (р): Безспорно, Вие ще ги изработите.

Министъръ Я. Молловъ: Ами защо говорите тогава това? Народното събрание ли ще се занимава съ поемнитѣ условия?

А. К. Минковъ (р): Тукъ въпросътъ е, че поемнитѣ условия и договорътъ ще предшествоватъ решението на Народното събрание. Друго е технически да изработиш поемни условия, друго е да изработиш поемни условия като лице, което ангажира държавата. Технически азъ мога да възложа изработването на поемнитѣ условия на когото искамъ — това е другъ въпросъ, тукъ министърътъ ще услуги на Народното събрание; — но както е редактирана втората алинея на чл. 83, създава се една юридическа връзка между концесионера и държавата, която е вече задължителна.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Тамъ Ви е грѣшката. Г. Минковъ, понеже не бихъ могълъ да формулирамъ предложението Ви, моля, напишете си го. Азъ внимавахъ много добре, но не бихъ могълъ самъ да го формулирамъ. Има думата народниятъ представителъ г. Андрей Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Поехъ отговорността — и моля да ми се прости това — да се посмѣя на г. Минкова, който говори за парламентаризъмъ. Ще ме извини г. Минковъ — но трѣбва да е видѣлъ какво нѣщо е управление, па тогазъ да ми се сърди, ако се посмѣя на неговитѣ разбирания за парламентаризма. Не е възможно да караме всички хора — извънъ нашитѣ подданицы, на които диктуваме — по всички въпроси, гдето държавата се явява не като публична властъ, а като частно стопанство, да вървятъ по нашитѣ закони. Не вървятъ. Тѣ ще се договарятъ съ насъ. Въ Англия, най-парламентарната страна въ света, министри сж сключвали сдѣлки, които, ако биха се изнесли въ Парламента, никога не биха могли да се сключатъ; напр. купували сж отъ Хедифа на Египетъ акции отъ Суезкия каналъ, за да стане той собственостъ на английската държава, безъ никой да знае, и следъ това сж казвали на Парламента: „Ние подъ наша отговорностъ извършихме това, и ви го предлагаме, ако го намирате за добро, да го одобрите, а ако намирате, че е лошо, ще се провали и ние ще си вървимъ“. Свършена работа!

И тукъ, по чл. 83, ще има одобрение отъ Парламента. Тѣй както е редактиранъ тоя членъ, отъ гледището на парламентаризма всичко е спазено; има поемни условия, по които ще стане състезание, ще се сключи договоръ — работа, предоставена на Министерския съветъ — и когато всичката работа се свърши, ще дойде Народното събрание, да каже одобрява ли или не одобрява. Споредъ мене, не е възможно по другъ начинъ да се разрешаватъ такива въпроси. Всички държавни заеми сж сключвани така; всички договори за постройка на желѣзници сж сключвани така.

Това за парламентаризма и по разбирането му отъ г. Минкова, на което, казахъ, мога да се посмѣя.

Досежно разисквания въпросъ. Г. Димановъ, който е специалистъ — лесничей, лесовъдъ — каза, че о пай-нежелателно, отъ гледище на теорията, да се дава експлоатацията на горитѣ на концесия, но прибавя веднага, че има случаи, когато и този начинъ трѣбва да се приложи, защото не варварско, а най-варварско експлоатиране на горитѣ е да се оставятъ да гниятъ, да се опожаряватъ и унищожаватъ. По-варварско експлоатиране отъ това и азъ не познавамъ. И ако се направи смѣтка кое собствено унищожаване горитѣ въ България — азъ съмъ билъ министъръ на земледѣлното, обичамъ да вървамъ, че г. министърътъ ще потвърди моитѣ думи — ще се види, че главното пожаритѣ сж, които унищожаватъ горитѣ. Трѣбва да оти-

дете въ Родопитѣ, да видите какво става, и отъ къде идатъ пожаритѣ. Въковни дървета гниятъ, станали сж като праханъта отъ най-малката истра се запалватъ и наоколо ягаря всичко. Това гниене на старитѣ непочистени дървета унищожаватъ младитѣ дървета. Имаше хора, които казаха, че не е желателно да се унищожаватъ девственитѣ гори, защото глухаритѣ не ще могатъ да намѣрятъ мѣсто да живѣятъ. Обичамъ да вървамъ, че г. Минковъ нѣма да сподѣли тая теория.

А. К. Минковъ (р): Щомъ противопоставите тия аргументи, смѣя да Ви кажа, че нищо не сте ми възравили.

А. Ляпчевъ (д. ст.): Г. Минковъ! Азъ никому не съмъ искалъ да възраждамъ; всѣкога съмъ билъ лояленъ, никому кисели краставици не съмъ продавалъ. А такива като Васъ, които разбиратъ много, не зная на какво сж способни.

А. К. Минковъ (р): Вие друго говорите.

А. Ляпчевъ (д. ст.): И тѣй, г-да, да дойдемъ на въпроса. Най-лошиятъ начинъ за експлоатиране горитѣ, следъ изоставянето имъ, е концесионниятъ. Има ли случаи у насъ, гдето този начинъ трѣбва да се приложи? Изглежда, че има. Този начинъ на експлоатиране горитѣ трѣбва да се приложи за ония гори отъ които, за да се занесе дървенъ материалъ, трѣбва да се вложатъ грамадни капиталы — нѣщо, което нашата държава и следъ 10, и следъ 20 години нѣма да бѣде способна да го направи. Преди 18 или 16 години, азъ тукъ, като министъръ на земледѣлното, предложихъ и се прие договора за експлоатацията на концесионни начала на гората Лонгоза. И какво стана? Компанията, която взе концесията отстъпи я на друга компания, другата на трета, и тя не можа да устои, и експлоатацията пакъ остана на държавата. Това какво показва? Това показва, че тѣзи концесии сж проблематични и за много компании — които смѣтатъ, че лесно ще могатъ да се справятъ, но не си правятъ добре смѣткитѣ — сж губелни. А за държавата, казахъ, е невъзможно да вложи грамадни капиталы за експлоатацията на горитѣ.

Г. Минковъ каза: „Нѣма нужда сега да даваме горитѣ на експлоатация по концесия, даже и тѣзи, които не могатъ да се експлоатиратъ друго-яче освенъ чрезъ концесия“. Г. г. народни представители! Времената, които прекарва нашата държава, сж такива, че тя трѣбва да се съгласи да продаде много нѣща, за да може да покрие крепящитѣ нужди. Днесъ вие не можете да намѣрите заемъ съ лихва по-евтина отъ 10% реални. А кой стопанинъ ще вземе да държи имота си неизползуванъ само по едно съображение — че може-би концесионерътъ ще го надхитри и ще спечели? Азъ тукъ съмъ заявявалъ, че и българинъ, и чужденецъ, и който и да е, който ще отиде да вземе концесия или каквото и да е то, нѣма да отиде безъ да си прави смѣтка да спечели. И погрѣшна ще бѣде смѣтката на оны държавникъ, който ще сметне, че той ще спечели отъ концесионеръ, а не концесионерътъ отъ предприетото. Азъ такива смѣтки не желая, тѣ ще донесатъ много по-голяма пакостъ.

Ето защо трѣбва да разберемъ, че щомъ концесията се налага, нѣма какво да я избѣгваме. А днешниятъ моментъ за нашата страна е отъ ония, въ които използването на всички стопански блага е пълноценно. Като е така, какъ трѣбва да става тѣхното използване? Досежно парламентарната страна на въпроса, нѣма да се повръщамъ — за нея вече говорихъ. Сега, досежно по-сериозния въпросъ, който повдига г. Дичевъ, подрепенъ и отъ г. Димановъ. Той е следниятъ.

Понеже ще има състезание, ония, които ще се състезаватъ, трѣбва да знаятъ какъвъ обектъ иматъ насреща си. Трѣбва да има единъ стопански планъ — какъ ще се експлоатира гората, и пр. и пр. И прави сж ония, които казватъ, че този стопански планъ трѣбва да бѣде предварително изработенъ отъ държавата. Тѣй е. Но азъ желая да знамъ, изработването на единъ стопански планъ какво струва. Това бихъ желалъ да чуя отъ г. министра на земледѣлното. Питахъ преди малко г. Ради Василевъ, който, ако се не лъжа, е председателъ на комисията, която изработи този законопроектъ: питахте ли техницитѣ, какъ стои въпросътъ съ стопанския планъ? Г. Ради Василевъ ми отговори: „Стопанскиятъ планъ въ неговитѣ подробности не може да се изработи отъ Министерството — това е една работа, за която трѣбватъ десеткы години — но въ неговитѣ общи черти, въ голѣмитѣ линии, може да се изработи“. Ние трѣбва да разрешимъ въпроса съ резултатъ,

а не само да кажемъ, че сме вотирали единъ законъ, че сме създали едно постановление, което въ сжщностъ ще остане безъ резултатъ. Желанието на всички ни е, щото когато се явятъ състезатели, за да получатъ една концесия, на тѣхъ да бжде известно какво иматъ насреща си, какъвъ обектъ, защото само тогавъ можемъ да се надѣваме, че тѣ, състезавайки се за нѣщо, което знаятъ, добросъвестно ще го използватъ. Затова, азъ желая да чуя отъ г. министра, възможно ли е да се махне последната фраза на алинея трета: „или ако концесионерътъ, не се задължи да изработи въ срокъ до петъ години нужния стопански планъ, по който ще се извършва експлоатацията“, и ако се махне, не ще ли попаднемъ въ това положение, отъ което азъ се опасявамъ и за което каза г. Василевъ, председателятъ на комисията — че не ще може Министерството да приготви тия стопански планове и нѣма да се получатъ резултати? Ако е така, тогавъ какъ можемъ да отбѣгнемъ тази опасностъ? Не може ли Министерството на земледѣлието, знаейки кое може да направи и кое не може, да ни даде единъ текстъ, който щогоде да задоволява, поне въ по-главнитѣ линии да бжде известенъ обектътъ, когато ще става състезанието, та да могатъ да взематъ участие повече състезатели?

При тази уговорка, г-да, или по-скоро при този апелъ, който правя къмъ г. министъра на земледѣлието, азъ смѣтамъ, че този членъ трѣбва да го приемемъ така, както е. Ако г. министърътъ сега не е въ положение — защото разбирамъ мъжнотитѣ на въпроса — да даде нужната редакция, можемъ да го приемемъ условно, като следъ съвѣщание ни се даде една редакция, която щогоде да дава гаранция, че състезателитѣ, макаръ да нѣматъ точенъ планъ, все ще иматъ една база, върху която да се установятъ. Въ сжщностъ, г-да, отъ практиката въ управленето азъ съмъ дошелъ до убеждението, че при изпълнението на голѣмитѣ предприятия задължителенъ планъ нѣма. Когато се разглеждаха отъ ариотражния сждъ спороветъ съ предприемачитѣ по постройката на държавнитѣ желѣзници, азъ внимавахъ и най-добросъвестно мога да твърдя, че при най-голѣма добросъвестностъ отъ страна на изпълнителя на плана, планътъ не може да бжде изпълненъ, защото не може да се каже точно въвка една гора какво представлява отъ себе си, защото въско голѣмо предприятие — това е една голѣма вода, това е една работа съ неизвестности повече или по-малко, и известни отклонения отъ плана сж неизбежни. Достатъчно е да ви припомнимъ постройката на електрическата централа „Въча“. Експлоататори ли я строиха? А видѣте какво става тамъ. Мъжни сж голѣмитѣ предприятия, не можемъ да изброимъ всичкитѣ имъ детайлности. Ако се боимъ отъ туй, че не можемъ да ги изброимъ и вследствие на това не можемъ нищо да направимъ, тогава сами си подписваме присждата, че сме негодни да разрешаваме голѣмитѣ държавни въпроси. Азъ обичамъ да вѣрвамъ, че такава мупностъ нѣма да извършимъ.

Завършвамъ съ молба, г. министърътъ на земледѣлието да ни даде по този членъ едно разяснение. Ако не може да има единъ точенъ планъ, то все нѣкакъвъ планъ трѣбва да има министерството при отдаването горитѣ на концесия.

М. Дилановъ (а): Г. Ляпчевъ! Възможно е да се даде точенъ планъ.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието.

Министъръ Я. Молловъ: Въпросътъ, който се поставя отъ г. Ляпчевъ — може ли въ единъ късъ срокъ да се изработи единъ планъ, върху който да се състезаватъ концесионеритѣ, които биха се явили да конкуриратъ — азъ го зададохъ на моитѣ специалисти. Въ комисията, която изработи първоначалния проектъ, участвуваха и представители на дружеството на лесовѣдитѣ. Въ комисията се каза: „Трѣбва да се насочатъ усилията на министерството да приготви планове за тия горски обекти, които смѣта, че трѣбва да се отдадат на концесия. Планове могатъ да се приготвятъ, обаче трѣбва известно време, най-малко две години, защото обектитѣ, които се визиратъ да се дадатъ на концесия, сж голѣми. Затуй по-добре ще бжде при отдаването една гора на концесия да се установи само една база, върху която да могатъ да се състезаватъ конкурентитѣ, безъ да има детайленъ планъ, като изработката на детайлни планъ; се възложи на концесионера“. Тѣ бѣхъ освѣтленъ отъ специалисти и считамъ за нужно да ви дамъ тукъ тия освѣтления. Смѣтамъ, че може да

се излѣзе отъ това положение така: или да почакаме съ отдаването държавнитѣ гори на концесия, докато Министерството на земледѣлието ще бжде готово съ детайлнитѣ планове, което е за предпочитане, или да се даде само една база за състезание. Не мисля, че по-рано отъ две години, при средствата, съ които разполагаме, ще бждемъ готови съ детайлни планове.

П. Дичевъ (д. ст.): И петтъ години, които даватъ на концесионера, нѣма да стигнатъ и ще си остане концесията само съ единъ провизоренъ планъ.

Министъръ Я. Молловъ: Провизорниятъ планъ е собствено базата, върху която ще се състезаватъ концесионеритѣ.

М. Дилановъ (з): Г. министре! Въмѣсто концесионерътъ да приготви дефинитивния стопански планъ, да се предостави на министерството, което ще даде провизорния планъ, да изработи въ две години дефинитивния планъ. Концесионерътъ, по-рано отъ две години не може да почне експлоатацията, защото ще има да прави линии, пътища и т. н.

Министъръ Я. Молловъ: Г. Дилановъ! Азъ зададохъ на специалисти този въпросъ: има ли опасностъ отъ това, ако се възложи изготвянето на плана отъ концесионера? Каза ми, че нѣма опасностъ, защото концесионерътъ, за да знае какво ще получи, би трѣвало да изработи единъ планъ. Казаха ми, че изработването на плана ще става подъ контрола на министерството. Другъ е въпросътъ какъ ще се уреди този контролъ. Може да се изработи единъ планъ отъ заинтересования концесионеръ, който да даде една правилна експлоатация, както предвижда горската наука. Азъ смѣтамъ, г. Дилановъ, че това, което Вие предлагате, е добро, но можемъ да предоставимъ и на концесионера изработването на плана, като запазимъ интереса на държавата. Азъ съмъ съгласенъ съ г. Ляпчевъ този членъ да се изпрати въ комисията и да му се даде една по-сполучлива редакция.

Позволете съ две думи да отговоря на г. Минковъ. Азъ не знамъ дали ще се намѣри народенъ представителъ, които току тѣй би желалъ да даде държавнитѣ гори на експлоатация чрезъ концесия, ако държавата би имала възможностъ да организира експлоатацията имъ съ свои средства или даже не съ държавни, но български средства — обществени и частни. За голѣмо съжаление, онова, което каза г. Дилановъ, е вѣрно. Тие днесъ се намираме въ положение, че имаме едни богатства, горитѣ, които гниятъ, и ако щете престъпно е да ги оставимъ да гниятъ. Би било хубаво да ги използваме сами съ наши средства. За голѣмо съжаление, нѣмаме тая възможностъ.

П. Дичевъ (д. ст.): Въ 20—30 години не е направено нищо и въ две години нѣма да се направи нищо.

А. Ляпчевъ (д. ст.): Касае се за отдаване на концесия гори, които сж въ новитѣ земи.

Министъръ Я. Молловъ: Касае се за отдаване на концесия Малко-търновскитѣ и Дьовленскитѣ гори, за които има внесенъ и законопроектъ, който може да е съ дефекти, но може да се и корегира. Това е наложително, необходимо да стане. Мене ми се струва, че би било престъпно, ако въски, които би билъ на мое мѣсто, би си закрилъ очитѣ предъ това, което става — едни богатства, които природата ни е поднесла, да ги оставимъ да гниятъ поради това, че не можемъ да намѣримъ начинъ да ги използваме. Концесията, както каза и г. Ляпчевъ, сама по себе си може да е лоша. Този, който е дошълъ да вложи капиталъ, той е дошълъ да печели, и нѣма какво да си закриваме очитѣ предъ този фактъ. Въски, който влага капиталъ, иска да печели, и ако ние не му гарантираме поне единъ доходъ отъ 10%, той нѣма да си вложи капитала. Това е твърде естествено и трѣбва да бждемъ наивно и наясно.

Тамъ, дето се отдаватъ гори на концесия, напр. въ Ромъния и Австрия, предвиждатъ се и редица други постановления, които да не дадатъ възможностъ на концесионера да унищожавя гората, а концесионерътъ да помогне на държавата въ възобновяването гората, та следъ нови 40 години гората да бжде пакъ годна за експлоатация. Това е въпросъ, който ще се урежда въ поемнитѣ условия и договоритѣ, когато ще се даватъ концесии.

По това, което каза г. Минковъ за поемнитѣ условия и договоритѣ. Поемнитѣ условия трѣбва да се изработятъ

отъ нѣкого. Кой ще ги изработи? Ще ги изработи не министърътъ, а една техническа комисия съ представители на финансовата власт. Върху предметните условия ще се състезаватъ конкурентитѣ. Тия предметни условия ще бъдатъ одобрени отъ Народното събрание.

А. Н. Минковъ (р): Съ законъ или съ решение — тамъ е въпросътъ.

Министъръ Я. Молловъ: Г. Минковъ! Решението въ края на крайщата е законъ. Ако е въпросътъ да минатъ на три четения, ще минатъ, и това може да стане, но пита се, какво ще спечели отъ това държавата?

Председателстващъ Н. Найденовъ: Г. Министър! Така както е редактирано предложението на г. Минкова, то не хармонира съ онова, което той говори. Той предлага да се изхвърлятъ отъ текста: „по поемни условия и договори одобрени отъ Министерския съветъ“. Следователно, той не е по принципъ противъ концеситѣ. Той предоставя на Народното събрание тая работа — да изработи поемнитѣ условия.

А. Н. Минковъ (р): Вие не казвате дали съ законъ или съ решение.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Вие оставате сжция текстъ по-горе.

Министъръ Я. Молловъ: Концесията трѣбва да бъде одобрена отъ Народното събрание. Концесионерътъ не може да влѣзе въ гората, ако концесията не бъде одобрена отъ Народното събрание. Затова се иска да бъде внесенъ въ Народното събрание договорътъ, който ще бъде сключенъ не окончателно преди одобрението на Народното събрание. Чакъ когато бъде одобренъ отъ Народното събрание, тогава ще получи възможность концесионерътъ да влѣзе въ гората. Ако е въпросъ да мине на три четения, това може да стане.

К. Кънчевъ (д. ст): Какво ще се измѣнява, за да минава на три четения?

Председателстващъ Н. Найденовъ: Ще пристѣпимъ къмъ гласуване.

А. Ляпчевъ (д. ст): Моето предложение е да отиде членътъ въ комисията. Министерътъ е съгласенъ съ него.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Има нѣколко предложения по чл. 88. Обаче има едно предложение, направено отъ г. Ляпчевъ, съ което е съгласенъ и г. министърътъ, . . .

П. Дичевъ (д): Всички сме съгласни да отиде въ комисията.

Председателстващъ Н. Найденовъ: . . . което трѣбва да предшества другитѣ, а именно да се изпрати чл. 88, заедно съ направенитѣ предложения, въ комисията, която отново да го разгледа и да му даде новъ текстъ. Който приема това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Понеже приближава 20 ч., ще вдигнемъ заседанието. Предлагаемъ следния дневенъ редъ за утрешното заседание:

Първо четене законопроектитѣ:
1. За допълнение на чл. 1 отъ закона за обезщетяването на действующитѣ офицери и свръхсрочнослужачитѣ подофицери, напуснали войската поради намалението и преустройството и споредъ Ньойския миренъ договоръ;

2. За закриване на смѣсенитѣ гимназии въ Карлово, Радомиръ и Копривщица и смѣсенитѣ педагогически училища въ Берковица, Горна-Орѣховица, Луковитъ, Неврокопъ, Орхане, Панагюрище и Севлиево;

3. За клиникитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ;

4. За измѣнение нѣкои наказания въ наказателния законъ;

5. За освобождаване отъ отговорность всички отчетници секретаръ-бирници, чиито книжа сж изгорѣли на 30 септември 1923 г. и пр.;

6. За допълнение на закона за измѣнение закона за разглеждане и разрешаване отъ единъ арбитраженъ съдъ на възникналитѣ спорове по постройката жельзнопътни линии Търново—Тръвна—Боруница и пр.;

7. За промѣняване имената на нѣкои населени мѣста въ царството;

8. За измѣнение на закона за увеличение въ десеторентъ размеръ наема на имоти на обществени учреждения. Второ четене законопроектитѣ;

9. За горитѣ — продължение разискванията;

10. За измѣнение и допълнение на закона за подобрене земледѣлското производство и опазване на полскитѣ имоти;

11. За разширение на жельзнопътната мрежа и на пристанищата;

12. За допълнение на чл. 13 отъ закона за облекчение жилищнитѣ нужди;

13. За адвокатитѣ;

14. За устройството на сждилищата;

15. За допълнение на чл. 3 буква е. Измѣнение на чл. 7 буква е отъ закона за измѣнение и допълнение законитѣ за окръжнитѣ съвети, за градскитѣ и селски общини.

Който сж съгласни съ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 50 м.)

Председателъ: **Д-ръ Т. КУЛЕВЪ**

Подпредседателъ: **Н. НАЙДЕНОВЪ**

Секретаръ: **А. ПИРОНКОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народнитѣ представители: д-ръ Георги Яламовъ, Господинъ Терзиевъ, Койчо Петровъ, Тодоръ Маждраковъ, Ангелъ Вълчевъ и Стефанъ Чолаковъ 1849

Предложения:

- за безплатно отпущане тухли и дървенъ строителенъ материялъ на Софийското окръжно трудово бюро (Едно четене — приемане) 1849
- за приемане на държавна служба австрийскитѣ подданици Хофратъ Хайденфелдъ и Антоанъ Шаделбауеръ (Едно четене — приемане) 1849
- за одобрение VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 августъ 1924 г., протоколъ № 64 — за безплатно отпущане на слепия инвалидъ офицеръ Илия Т. Минковъ отъ Трудовото горско стопанство „Решова-планина“ 12 куб. м. дѣски и летви, 13 куб. м. греди и отъ Държавната тухларна фабрика 20,000 тухли (Едно четене — приемане) 1850
- за освобождаване отъ мита и други такси и берни доставенитѣ отъ странство платъ и трико

- за формено облекло на градоначалникитѣ, околийскитѣ началници и полицейскитѣ приетави (Едно четене приемане) 1850
- за възприемане искането на фабриката Брюнъ къонигсфелдеръ машиненъ фабрикъ, Чехия, относно изпълнението на възложената ѝ доставка 25 електрически центрофугални помпи съ принадлежноститѣ имъ за нуждитѣ на държавната мина „Перникъ“ (Прочитане) 1850
- за одобрение I-то и II-то постановления на Министерския съветъ, взети въ заседанието му отъ 6 февруарий 1925 г., протоколъ № 12 — за отпущане безплатно 15 тона каменни вжглища на Съюза на рускитѣ инвалиди въ България и на Общия съюзъ на инвалидитѣ, вдовицитѣ, сирацитѣ и родителитѣ на убититѣ отъ войнитѣ въ България (Едно четене — приемане) . 1851
- Законопроектъ** за горитѣ (Второ четене — продължение докладваното и разискване) 1851
- Дневенъ редъ** за следующето заседание 1876